

การพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

The Development of Upright Project By Using Boy Scout Activities
of Ban Bangkrung School, Phang-nga Primary Education Service Area Office

โดย
โรงเรียนบ้านบางครั้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ.2559

การพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
โรงเรียนบ้านบางครั่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

The Development of Upright Project By Using Boy Scout Activities
of Ban Bangkrung School, Phang-nga Primary Education Service Area Office

โดย
โรงเรียนบ้านบางครั่ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ.2559

บทคัดย่อ

การพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
โรงเรียนบ้านบางครั่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

ผู้วิจัย
ปี

โรงเรียนบ้านบางครั่ง
2559

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินการเกี่ยวกับการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา เพื่อพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา และเพื่อติดตามและประเมินผลพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

ประชากรเป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านบางครั่ง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 150 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 129 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนประจำชั้นและครูผู้สอนประจำรายวิชา จำนวน 10 คน นักเรียนลูกเสือ จำนวน 90 คน ผู้ปกครองนักเรียน 20 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการสังเกต แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความสุจริตของนักเรียน มี 3 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ การหาค่าความเที่ยงตรง การหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม โดยรวมอยู่ในระดับ 4.53 ระดับมากที่สุด ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมระบบหมู่ ลูกเสือ โดยรวมอยู่ในระดับ 4.49 ระดับมาก ผลจากการสอบถาม เกี่ยวกับกิจกรรมคำปฏิญาณและกฎลูกเสือ โดยรวมอยู่ในระดับ 4.50 ระดับมากที่สุด และความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โดยรวมอยู่ในระดับ 4.45 ระดับมาก

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ เนื่องจากได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก นายดนตรี ศรีสุวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอินทนิล วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ นางสาวสุพิณ จินดาพล ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา วิทยฐานะศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ นายสิทธิพร วิริยะนรอนันต์ ผู้ตรวจการลูกเสือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา นางแสงเดือน วรรณรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งรักชัยพัฒนา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการ และนายเอิบ อร่าม ผู้อำนวยการฝ่ายแผนและนโยบาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย คณะผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบางครั่ง คณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย เป็นกำลังใจ ตลอดจนให้คำแนะนำ และท้ายสุดขอขอบคุณทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวถึงในที่นี้ แต่คอยเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา ทำให้คณะผู้วิจัยทำงานวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณความดี คุณค่า และประโยชน์ทั้งหลายที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยฉบับนี้ คณะผู้วิจัยขอมอบให้เป็นเป็นวิทยาทานแก่ทุกท่านเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของเด็กไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สืบไป

บุญศิริ ชูพงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ปัญหาของการวิจัย	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลูกเสือ	9
แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตและคุณลักษณะ	
5 ประการ	27
การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	36
บริบทโรงเรียนบ้านบางครั้ง	49
ระเบียบว่าด้วยวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านบางครั้ง พ.ศ. 2557 (ปรับปรุง พ.ศ.2558)	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	61
ประชากร	61
ขั้นตอนการวิจัย	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
วิธีการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ	64
การเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	67
การวิเคราะห์ข้อมูล	67
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
ตอนที่ 1 สภาพและปัญหาการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดย	
ใช้กิจกรรมลูกเสือ	69
ตอนที่ 2 การพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ	73

บทที่	หน้า
ตอนที่ 3 การสังเกตการณ์การพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโดยใช้ กิจกรรมลูกเสือ	91
ตอนที่ 4 ผลการพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ ...	92
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	96
ความมุ่งหมายของการวิจัย	96
วิธีดำเนินการวิจัย	96
สรุปผลการวิจัย	97
อภิปรายผล	102
ข้อเสนอแนะ	106
บรรณานุกรม	108
ภาคผนวก	112
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	113

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 คติพจน์ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ	22
2 การจัดกิจกรรมลูกเสือ	25
3 แผนการศึกษาปัญหาการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้ กิจกรรมลูกเสือ	62
4 ความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย ครูประจำหมู่ ครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม	77
5 ความเห็นของผู้ร่วมวิจัย ครูประจำหมู่ ครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมระบบหมู่	84
6 ผลจากการสอบถามผู้ร่วมวิจัย ครูประจำหมู่ ครูประจำวัน คณะกรรมการนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับกิจกรรมคำปฏิญาณและกฎลูกเสือ	90
7 ความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ในการพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ	94

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1 กรอบแนวคิดการวิจัย	6
----------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จิตสำนึกนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อมนุษย์ เพราะเป็นความคิดที่อยู่ติดตัวตลอดเวลา และมีความคงทนเปลี่ยนแปลงได้ยาก ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงหรือไม่เปลี่ยนแปลง หรือเปลี่ยนแปลงยากของจิตสำนึก จึงมีผลกระทบต่อทั้งระดับบุคคล ชุมชน และสังคม โดยเฉพาะทางด้านการพัฒนา ถ้าหากจิตสำนึกของผู้คนในสังคมไม่เปลี่ยนก็ยากที่จะเกิดการพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่มุ่งหวังไว้ ซึ่งจิตสำนึกที่ถูกต้องจะนำไปสู่สังคมที่พัฒนาตามอุดมคติของผู้คนในสังคมนั้น ๆ สังคมไทยมีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนานเช่นเดียวกับวิวัฒนาการของสังคมโลก มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้าน ปรัชญา ความคิด อุดมการณ์ จิตสำนึก วิธีการผลิต และวัฒนธรรมอย่างเป็นพลวัตเรื่อยมา การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีทั้งด้านดีงามและด้านที่ยังเป็นปัญหา

แนวทางการพัฒนาให้ผู้คนในสังคมไทยมีจิตสำนึกที่ถูกต้อง เพื่อพัฒนาไปสู่สังคมในอุดมคติ ควรพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งมีแนวทางต่างๆ ดังนี้

1. การพัฒนาจิตสำนึกที่ถูกต้องผ่านสถาบันครอบครัว โดยการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ และเครือญาติ ควรปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องในด้านต่างๆ ต่อลูกหลานของตนเอง โดยถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญของครอบครัว

2. การพัฒนาจิตสำนึกที่ถูกต้องผ่านชุมชน โดยผู้คน กลุ่ม และองค์กรต่างๆ ในชุมชน ต้องช่วยกันสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นต่อสมาชิกของชุมชนโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่ถือเป็นกำลังสำคัญในอนาคต การสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องผ่านชุมชน อาจสร้างโดยการกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ ขึ้นมาเพื่อเป็นกรอบให้เกิดการสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้อง ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการช่วยกันสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้อง และรับผิดชอบร่วมกัน

3. การพัฒนาจิตสำนึกที่ถูกต้องผ่านสถาบันการศึกษา ตั้งแต่ระดับพื้นฐาน จนถึงระดับอุดมศึกษา โดยบูรณาการให้หลักสูตรต่างๆ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องในด้านต่างๆ โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และหน่วยงานต่างๆ

4. การพัฒนาจิตสำนึกที่ถูกต้องผ่านสถาบันทางสังคมต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีแนวทางการพัฒนาจิตสำนึกที่ถูกต้องด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับกฎหมายรัฐธรรมนูญ นโยบายของรัฐและวิสัยทัศน์ขององค์กรต่าง ๆ

แนวทางการพัฒนาเพื่อให้คนในระดับต่างๆ มีจิตสำนึกที่ปรารถนา ดังที่กล่าวไว้ต้องเริ่มที่การพัฒนาจิตสำนึกในระดับบุคคล เพราะคนถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของชุมชน และสังคม และควรเริ่มพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก เพราะจะได้ติดตัวและมีความคงทนในการดำเนินชีวิต

เพื่อให้การดำเนินชีวิตมีคุณภาพ มีความสุข เพื่อให้คน ชุมชนและสังคมสามารถพัฒนาตนเอง สามารถสร้างสรรค์ชุมชนและสังคมให้เจริญก้าวหน้า

กระบวนการลูกเสือ คือ กระบวนการพัฒนาเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรม ให้ การศึกษาและพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งนี้เป็นไปตาม ความมุ่งประสงค์ หลักการและวิธีการ ซึ่งลูกเสือโลกได้กำหนดไว้ ปัจจุบันกระบวนการลูกเสือถือเป็นกระบวนการทางการศึกษาส่วนหนึ่ง ซึ่งมุ่งพัฒนาสมรรถภาพของบุคคลทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจ และศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีงาม ไม่กระทำความผิดให้เป็นปัญหาต่อสังคม และดำรงชีวิตอย่างมีความหมายและสุขสบาย โดยมีหลักการสำคัญ คือ 1) มีศาสนาเป็นหลักยึด ทางจิตใจ จงรักภักดีต่อศาสนาที่ตนเคารพนับถือ และพึงปฏิบัติศาสนกิจด้วยความจริงใจ 2) จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และประเทศชาติของตน พร้อมด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนสันติ สุขและสันติภาพ ความเข้าใจที่ดีซึ่งกันและกัน และความร่วมมือซึ่งกันและกัน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ 3) เข้าร่วมพัฒนาสังคม ยอมรับและให้ความเคารพในเกียรติและ ศักดิ์ศรีของผู้อื่นและเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งธรรมชาติและสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก 4) มีความ รับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 5) ลูกเสือทุกคนต้องยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎ ของลูกเสือ พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 มาตรา 8 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการ ฝึกอบรมลูกเสือเพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดีมี ความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพื่อ ความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทางดังนี้ 1) ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื้อฟัง และฟังตนเอง 2) ให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 3) ให้ รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ 4) ให้รู้จักทำการฝีมือและฝึกฝนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม 5) ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของ ประเทศชาติ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา “คน” อันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของ สังคมให้ได้รับการพัฒนาไปสู่คุณภาพตามเป้าหมายและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมข่าวสารและสังคมแห่งการเรียนรู้เช่นปัจจุบันได้อย่างมีความสุข พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 กำหนดความหมายของการศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้ บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 2)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้กำหนดหลักการศึกษาไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมใน การดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขมาตรา 24 กระบวนการเรียนรู้ต้องจัด เนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียนฝึก

ทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไข ปัญหาให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็นรักการอ่านและ เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการสอน อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลาย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทุกเวลาทุก สถานการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2545 : 13 - 14)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้น การพัฒนาความสามารถที่มีอยู่เดิมของผู้เรียนให้เกิดความสามารถที่พึงมีซึ่งผู้เรียนแสดงออกได้ใน 3 มิติ คือ มิติการคิดวิเคราะห์ มิติคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และมิติทักษะ กระบวนการ ตามที่ตัวชี้วัดกำหนด ความสามารถในการแสดงออกทั้ง 3 มิติ มีความสอดคล้องกับคุณลักษณะ ของพลโลกในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณลักษณะบนพื้นฐานของความเป็น ไทยควบคู่กับความเป็นสากล โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต มุ่งให้ ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการ แก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ใน สังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มี ประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการ ใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถใน การนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน การอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการเสริมสร้าง ความสัมพันธ์อันดีในสังคม การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 3 - 4)

จากการที่โรงเรียนบ้านบางครั้ง ได้เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและ ธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “โรงเรียนสุจริต” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนานักเรียนตามคุณลักษณะ สุจริต 5 ประการ ประกอบด้วย กระบวนการคิด การมีวินัย ความซื่อสัตย์ การดำรงชีพอยู่ อย่างพอเพียงและมีจิตสาธารณะ ได้ประชุมร่วมกันในการวางแผนการดำเนินการพัฒนา โดยทำ การวิจัย เรื่อง การพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียน บ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

ปัญหาการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาการวิจัยไว้ดังนี้

1. ปัญหาในการดำเนินการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงาเป็นอย่างไร
2. การพัฒนาปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงามีแนวทางการพัฒนาและผลการพัฒนาเป็นอย่างไร
3. ความพึงพอใจของครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และนักเรียน ต่อการปลูกจิตสำนึกสุจริตโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงาอยู่ในระดับใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินการเกี่ยวกับการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา
2. เพื่อพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา
3. เพื่อติดตามและประเมินผลพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา
2. ได้แนวทางการดำเนินการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา
3. เป็นแนวทางการติดตามและประเมินผลที่เกิดจากการดำเนินการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

กรอบกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา ใช้กลยุทธ์กิจกรรมลูกเสือ(สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. 2547: 19) ได้แก่ กิจกรรมการฝึกอบรม กิจกรรมระบบหมู่ และกิจกรรมคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสามัญรอบงานในการดำเนินการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกของนักเรียนตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพัฒนาเพื่อการประเมินภายนอกรอบที่สาม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.2554:3) ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

2. ขอบเขตด้านระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิจัยเชิงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อดำเนินการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ

โดยมีขั้นตอนการวิจัย 4ขั้นตอนได้แก่

- ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน(Planing)
- ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ (Action)
- ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)
- ขั้นที่ 4ขั้นติดตามและประเมินผล (Reflection)

3. ขอบเขตด้านประชากร

3.1 ประชากร

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 150 คน

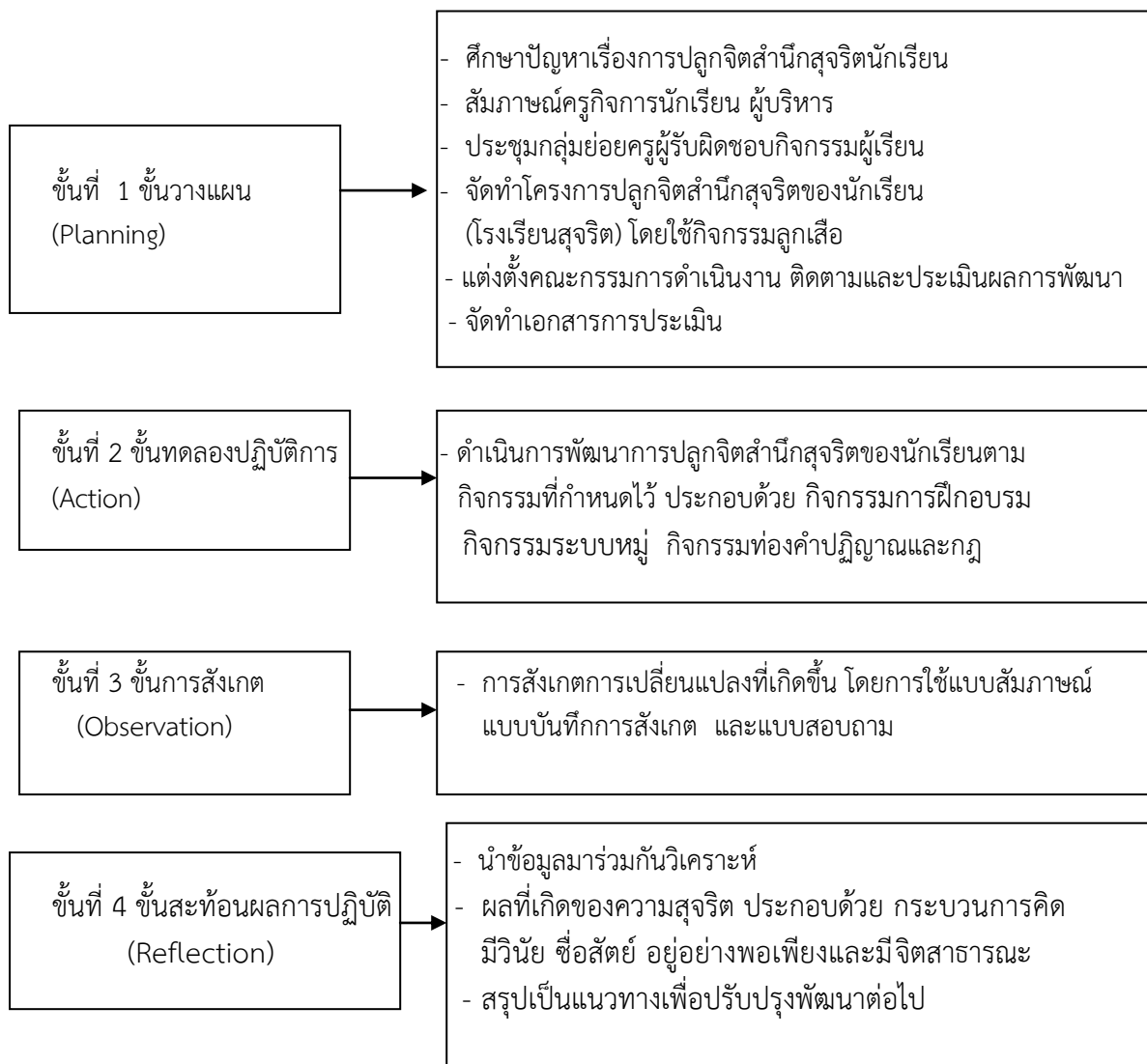
3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 129 คน ประกอบด้วย

- 3.2.1 ครูผู้สอนประจำชั้นและครูผู้สอนประจำรายวิชา จำนวน 10 คน
- 3.2.2 นักเรียนลูกเสือ จำนวน 90 คน
- 3.2.3 ผู้ปกครองนักเรียน 20 คน
- 3.2.3 คณะกรรมการสถานศึกษา 9 คน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตั้งแต่ เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2558 ถึง มีนาคม พ.ศ. 2559

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแผนภาพ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้การวิจัยมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นจึงได้กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. สุจริต หมายถึง คุณลักษณะประจำของการประพฤติดี ประพฤติชอบ หรือลักษณะประจำตัวซึ่งบุคคลต้องมี ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ประการ ได้แก่

1.1 กระบวนการคิด หมายถึง ความสามารถในการจำแนก เปรียบเทียบ ให้เหตุผล มีวิจารณ์ญาณแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ ได้ว่าสิ่งใดควรประพฤติปฏิบัติ และไม่ควรประพฤติปฏิบัติ ไม่ให้เกิดการกระทำใดๆ เพื่อตนเอง หรือผู้อื่นให้ได้รับผลประโยชน์ที่ไม่มีสิทธิ์จะได้รับโดยวิธีการที่ไม่ถูกต้อง ไม่ซื่อสัตย์

1.2 การมีวินัย หมายถึง มีจิตสำนึกในบทบาทและหน้าที่ของตนเองและปฏิบัติตาม ข้อตกลง ข้อบังคับ กติกา ระเบียบ กฎหมาย ของครอบครัว โรงเรียน สังคม และยอมรับผลที่เกิดจากการปฏิบัติ เคารพสิทธิของผู้อื่นและเป็นพลเมืองที่ดีของชุมชน สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก

1.3 ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การประพฤติตรงตามความเป็นจริง ต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและโลกทั้งทางกาย วาจา และใจ

1.4 การอยู่อย่างพอเพียง หมายถึง การดำเนินชีวิตโดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.5 การมีจิตสาธารณะ หมายถึง การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ไม่หวังผลตอบแทน เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โรงเรียน ชุมชน สังคม

2. การปลูกจิตสำนึก หมายถึง การพัฒนาคุณลักษณะที่แสดงออกมาทางพฤติกรรม 5 ลักษณะ ได้แก่ กระบวนการคิด การมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต การอยู่อย่างพอเพียง และการมีจิตสาธารณะ

3. การปลูกจิตสำนึกของนักเรียน หมายถึง การพัฒนาคุณลักษณะที่แสดงออกมาทางพฤติกรรม 5 ลักษณะของนักเรียน ได้แก่ กระบวนการคิด การมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต การอยู่อย่างพอเพียง และการมีจิตสาธารณะ

4. กิจกรรมลูกเสือ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมตามแบบ วิธีการของการจัดกิจกรรมลูกเสือ ดังนี้

4.1 กิจกรรมการฝึกอบรม หมายถึง การฝึกอบรมแบบวิธีอบรมของลูกเสือ มีการอยู่ค่ายพักแรม และปฏิบัติกิจกรรมตามหลักสูตรในคู่มือการฝึกอบรม โดยใช้เทคนิคอย่างหลากหลาย เช่น การเปิดปิดประชุมกอง การบรรยาย การเรียนเป็นฐาน การระดมสมอง การแสดงบทบาทสมมุติ การสาธิต การทำงานเป็นหมู่ การเล่นเกมหรือการร้องเพลง การเล่าเรื่องสั้นที่ให้ข้อคิด

4.2 กิจกรรมระบบหมู่ หมายถึง การฝึกความรับผิดชอบ การเป็นผู้นำผู้ตาม การปกครองสมาชิกในหมู่ โดยใช้หลักการประชาธิปไตย

4.3 กิจกรรมท่องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ หมายถึง การฝึกท่องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรองและลูกเสือสามัญ

5. ความพึงพอใจในการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ หมายถึง ความรู้สึกชื่นชอบและยินดีต่อการปฏิบัติงานยอมรับผลการปฏิบัติงาน มีความจริงใจ ในขณะที่ปฏิบัติงานต่างๆ ด้วยความเต็มใจ จากที่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือสามารถวัดได้ด้วยแบบวัดความพึงพอใจในการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมาและความสำคัญของขบวนการลูกเสือ
2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตและคุณลักษณะ 5 ประการ
3. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
4. บริบทโรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา
5. ระเบียบโรงเรียนบ้านบางครั้ง ว่าด้วยวินัยนักเรียน พ.ศ. 2550 (ปรับปรุง 2553)
6. งานวิจัยในประเทศ
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความเป็นมาและความสำคัญของขบวนการลูกเสือ

1. ความหมายของการลูกเสือ

สมรรถไชย ศรีเกษม และคณะ (อภัย จันทวิมล 2531 : 11, อ่างอิงใน เอกชัย เรือนคำ. 2540 : 11) ได้ความหมายของคำว่า Scout ซึ่งหมายถึงลูกเสือ มาจากคำต่างๆ ดังนี้

S	ย่อมาจาก Sincerity	แปลว่า	ความจริงใจ
C	ย่อมาจาก Courtesy	แปลว่า	ความสุภาพ อ่อนโยน
O	ย่อมาจาก Obedience	แปลว่า	การเชื่อฟัง
U	ย่อมาจาก Unity	แปลว่า	ความเป็นใจเดียวกัน
T	ย่อมาจาก Thrifty	แปลว่า	ความมัธยัสถ์

ส่วนคำว่าลูกเสือ อภัย จันทวิมล แปลไว้ในหนังสือการลูกเสือสำหรับเด็กชายของ ลอร์ด เบเดน เพาเวลล์ แห่งกิลเวลล์ (อภัย จันทวิมล 2529 : 4, อ่างอิงใน เอกชัย เรือนคำ. 2540 : 4) ว่าการลูกเสือเป็นโรงเรียนสอนวิชาหน้าที่ พลเมืองด้วยการให้ความรู้ในเชิงพราน (Wood Craft) ซึ่งหมายถึง ความรู้เกี่ยวกับสัตว์และธรรมชาติ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ (2544 : 5) ได้ให้ความหมายของลูกเสือไว้ว่าเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กมีความรู้ความสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ การข่าวสารการใช้อุปกรณ์ ตลอดจนการฝึกให้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา อบรมสั่งสอนฝึกฝนให้เด็กเป็นพลเมืองดีของชาติ

ส่วนคำว่า การลูกเสือ อภัย จันทวิมล แปลไว้ในหนังสือการลูกเสือสำหรับเด็กชายของ ลอร์ด เบเดน เพาเวลล์ แห่งกิลเวลล์ (อภัย จันทวิมล 2529 : 4, อ้างอิงใน เอกชัย เรือนคำ. 2540 : 4) ว่าการลูกเสือเป็นโรงเรียนสอนวิชาหน้าที่พลเมืองด้วยการให้ความรู้ในเชิงพราน (Wood Craft) ซึ่งหมายถึง ความรู้เกี่ยวกับสัตว์และธรรมชาติ

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2544 : 30) ได้สรุปไว้ว่าการลูกเสือคือกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองและไม่กีดกันในเรื่องศาสนาและเชื้อชาติ และได้รายงานเป็นลักษณะให้ความหมายของลูกเสือไทยและลูกเสือโลกไว้ว่า คือกระบวนการอาสาสมัครที่ให้การศึกษแก่เยาวชน โดยถ่วงน้ำหนักไม่มีการแบ่งแยกและกีดกันในเรื่องเชื้อชาติ ผิวพรรณ วรรณะ ตลอดจนลัทธิทางศาสนาใดทั้งสิ้น โดยได้อธิพลและยึดถือปฏิบัติตามอุดมการณ์ของผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลกอย่างแน่วแน่

สรุปได้ว่า การลูกเสือเป็นขบวนการอาสาสมัคร ที่ให้การศึกษแก่เยาวชนโดยถ่วงน้ำหนักไม่มีการแบ่งแยกและกีดกันในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา ผิวพรรณ วรรณะใดๆ ทั้งสิ้นไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของการเมืองและยึดมั่นปฏิบัติตามอุดมการณ์ของลูกเสือ คือ การปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีวินัย มีคุณธรรมตลอดจนบุคลิกภาพของการเป็นผู้นำที่สมบูรณ์นั่นเอง ซึ่งวงการศึกษทั่วโลกถือว่า การลูกเสือเป็นขบวนการที่ให้การศึกษแก่เด็กและเยาวชนในรูปแบบหนึ่ง

2. ความสำคัญของลูกเสือ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ (2544 : 12 – 14) ได้รายงานเกี่ยวกับความสำคัญของลูกเสือสรุปเป็น 2 ประการ มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ความสำคัญของลูกเสือที่ใช้ในการเรียนการสอน

หลักสำคัญในการเรียนการสอนนั้น จะต้องให้การบริการด้านการเรียนการสอนเป็นงานหลักที่จะต้องทำ โดยการจัดการศึกษาให้นักเรียนสิ่งที่ต้องทำให้การสอนของครูได้รับความสำเร็จตามความต้องการ คือ หลักสูตร การจัดตารางสอนการจัดหาแบบเรียนรวมทั้งอุปกรณ์การสอนของครู การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด ขึ้นอยู่กับนโยบายของสถานศึกษาและความสามารถของนักเรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องสนใจ และเอาใจใส่ต่อการจัดกิจกรรมเป็นพิเศษด้วย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ เน้นการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาอื่นๆ แตกต่างกันแต่เพียงการเรียนการสอนวิชากิจกรรมลูกเสือจะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในห้องเรียนโดยการยึดหลักการนิยมชีวิตกลางแจ้งและการปฏิบัติจริงเป็นสำคัญ ผู้บริหาร

สถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ทำงานร่วมกับครูให้คำแนะนำแก่ครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.2 ความสำคัญที่เป็นหลักในการฝึกลูกเสือ

แนวการฝึกลูกเสือมีหลักสำคัญอยู่ 3 ประการ ดังนี้

2.2.1 เครื่องแบบลูกเสือ ผู้กำกับลูกเสือพึงสอนลูกเสือให้เข้าใจว่า เครื่องแบบลูกเสือ เป็นเครื่องแบบที่มีเกียรติ เป็นที่รู้จักกันทั่วโลก เป็นเครื่องหมายแห่งความดี ดังนั้น ลูกเสือต้องพิถีพิถันในการแต่งเครื่องแบบลูกเสือ เพื่อรักษาชื่อเสียงของตนเองและของ คณะลูกเสือแห่งชาติ ส่วนเจ้าหน้าที่ลูกเสือทุกคนก็ควรแต่งเครื่องแบบลูกเสือในโอกาสอันควรและให้ถือว่าเครื่องแบบลูกเสือเป็นเครื่องหมายแห่งความเสียสละ ในการที่ตนได้มีบทบาทในการฝึกลูกเสือให้เป็น พลเมืองดี

2.2.2 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ผู้กำกับพึงหมั่นฝึกลูกเสือให้เด็ก เข้าใจและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสืออยู่เสมอโดยเฉพาะในเรื่องของความจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ความเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก และการกระทำแต่ความดี ต่างๆ โดยเน้นให้เห็นว่าผู้ที่เป็พลเมืองดีนั้นจะต้องเป็นผู้กระทำความดี และมีใช้เป็นคนดีโดยนึ่งเฉย ไม่กระทำสิ่งใดให้เกิดประโยชน์อันควร

2.2.3 การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น เรื่องนี้เป็นเรื่องหนึ่งที่กระทำให้ กิจการลูกเสือมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

2.2.4 วิธีการฝึกลูกเสือ 5 ขั้น การฝึกลูกเสือ ถ้าจะให้ประสบ ผลสำเร็จอย่างเต็มที่จะต้องให้ก้าวหน้าเสมอ และผ่านขั้นต่างๆ ตามลำดับ คือลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ

สิ่งที่จำเป็นประการแรกในการฝึกลูกเสือก็คือ ผู้สอนต้องมองการ ฝึกลูกเสือในแง่ของเด็ก แล้วสอนวิชาต่างๆ ดังที่เด็กอยากเรียนรู้และให้เด็กสอนกันเองหรือเรียน ด้วยตนเอง

2.2.5 ระบบหมู่ (The Patrol System) ในการฝึกลูกเสือ มี การแบ่งลูกเสือ เป็นหมู่ ฝึกร่วมกัน แบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีการแต่งตั้งนายหมู่ ซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษามาตรฐานความประพฤติ และการปฏิบัติงานของลูกเสือ ขณะเดียวกันก็ ฝึกลูกเสือเป็นผู้เป็นสมาชิกใหม่นั้นให้มีความร่วมมือทำงานในระบบหมู่ เป็นทั้งผู้ตามและผู้นำที่ดี

2.2.6 ระบบเครื่องหมาย (The Badge System) ลูกเสือทุกคนจะ ได้รับการฝึกลูกเสือวิธีการของลูกเสือและเมื่อผ่านการทดสอบตามที่กำหนดไว้ จะได้รับ เครื่องหมายซึ่งนำมาติดกับเครื่องแบบ เป็นการเชิดชูเกียรติและแสดงสมรรถภาพของตัวส่วน หนึ่ง เด็กส่วนมากจะรู้สึกพอใจและภูมิใจที่จะพยายามให้ได้เครื่องหมายสูงยิ่งขึ้นไป นับเป็น สิ่งจูงใจช่วยเสริมแรงเป็นอย่างดี

2.2.7 กิจกรรมกลางแจ้ง (Outdoor Activities) ลอร์ด เบเดน เพา เวลล์ (บี.พี.) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับธรรมชาติของเด็กที่เป็นลูกผู้ชายทุกคนว่าชอบการผจญภัยและ ชีวิตกลางแจ้ง ดังนั้นในการฝึกลูกเสือทุกประเภท จึงถือว่ากิจกรรมกลางแจ้งเป็นเรื่อง

สำคัญและควรได้รับการส่งเสริมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพของลูกเสือด้วย
จริงอยู่ในบางครั้งการฝึกอบรมอาจจำเป็นต้อง กระทำภายในอาคารแต่ถ้ากิจกรรมเหล่านี้ผู้ฝึกจะ
นำเด็กกระทำกลางแจ้ง เช่น ใน สนาม ฟุ่่งนา ป่า สวนสาธารณะทำให้เด็กตื่นเต้นและประทับใจ

สิ่งที่ลูกเสือตั้งใจรอคอยคือ การอยู่ค่ายพักแรม ตามข้อบังคับของคณะลูกเสือ
แห่งชาติ ข้อ 273 ระบุว่า ให้ผู้กำกับกลุ่มหรือผู้กำกับลูกเสือให้นำลูกเสือ ไปฝึกเดินทางไกล
และแรมคืนในปีหนึ่งไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ครั้งหนึ่งให้พักแรมอย่างน้อย 1 คืน บี.พี.ได้กล่าวการ
อยู่ค่ายพักแรมว่า **“ลูกเสือใดไม่เคยไปอยู่ค่ายพักแรม ลูกเสือผู้นั้นไม่ใช่ลูกเสืออันแท้จริง”**

การเดินทางไกลและแรมคืนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้ลูกเสือมีความอดทนอยู่ใน
ระเบียบ รู้จักช่วยเหลือตนเอง รู้จักอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนมีโอกาสได้เรียนรู้และ
เข้าใจวิชาลูกเสืออย่างแจ่มแจ้งด้วยการปฏิบัติจริง (อภิัย จันทวิมล. 2519 : 11-16, อ้างอิงใน
สำนักงานการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. 2544 : 14)

2.2.8 เกม (Game) การเล่นเกมลูกเสือ เป็นอุปกรณ์ที่สำคัญอย่าง
หนึ่งในการฝึกอบรมลูกเสือทุกประเภท ฝึกทางด้านจิตใจและการบริหารร่างกาย ช่วยพัฒนาเด็ก
ในเรื่องนิสัยใจคอ อารมณ์ ฝึกให้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีความกล้าหาญกระตือรือร้น รักหมู่คณะ
อดทนมีความสังเกต และระเบียบวินัย ความไม่เห็นแก่ตัว การบังคับใจตนเองและเป็นผู้นำ ทุก
ครั้งที่มีการฝึกอบรมลูกเสือ หรือที่เรียกว่า การประชุมกองจะต้องมีการจัดการให้เด็กเล่นเกม
เพื่อบริหารร่างกายเป็นการอบรมเด็กในทางจิตใจไปในตัว

2.2.9 การร้องเพลงและการเล่นรอบกองไฟ กิบบั๊ครเพ็ท ได้ให้ทัศนะใน
การร้องเพลงและการชุมนุมรอบกองไฟกระทำในตอนกลางคืน ระหว่างที่ลูกเสือเดินทางไกลไปอยู่
ค่ายพักแรมทุกครั้งที่มีการชุมนุมรอบกองไฟจะต้องมีการร้องเพลงนำเพลงสลับการแสดง พร้อม
ทั้งมีบทเรียนสอดแทรกด้วยการร้องเพลงของลูกเสือ ส่วนใหญ่เป็นการร้องเพลงหมู่หรือร้องเพลง
พร้อมๆ กัน เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี ช่วยเด็กให้กล้าร้องเพลงหมู่หรือร้องเพลงปลุกใจให้
รักชาติบ้านเมือง

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 58) ได้กำหนดให้สาระสำคัญของลูกเสือประกอบด้วย
หลักการ วัตถุประสงค์ และวิธีการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. หลักการ (Principle) ได้แก่

1.1 มีศาสนาเป็นหลักยึดทางจิตใจ จงรักภักดีต่อศาสนาที่ตนเคารพนับถือและ
พึงปฏิบัติศาสนกิจด้วยความจริงใจ

1.2 จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และประเทศของตนพร้อมด้วยการส่งเสริมและ
สนับสนุนสันติสุขและสันติภาพ ความเข้าใจที่ดีซึ่งกันและกัน ความร่วมมือซึ่งกันและกันนับแต่
ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

1.3 เข้าร่วมในการพัฒนาสังคม ยอมรับและให้ความเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรี
ของผู้อื่นและเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งยอมรับและให้ความเคารพในความถูกต้องและความเป็น
ธรรมต่อธรรมชาติและสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก

1.4 มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.5 ลูกเสือทุกคนต้องยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือซึ่งบัญญัติไว้ในภาษาของแต่ละประเทศ ตามความเหมาะสมกับวัฒนธรรมของตน โดยยึดถือใจความสำคัญที่ ลอร์ด เบเดล โฟเอลส์ ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลกได้กำหนดไว้ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือต้องได้รับการอนุมัติจากองค์การลูกเสือโลกก่อน จึงจะถือว่าเป็นคำปฏิญาณและกฎที่ถูกต้อง

2. วัตถุประสงค์ (Purpose)

วัตถุประสงค์ของการลูกเสือ คือการให้เยาวชนได้รับการพัฒนาศักยภาพทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจและสังคมให้สมบูรณ์อย่างเต็มที่ เพื่อให้เป็นพลเมืองดีที่มีความรับผิดชอบและเป็นสมาชิกที่ดีของท้องถิ่น ของชาติและของชุมชนระหว่างประเทศ ตามที่ธรรมนูญลูกเสือโลกได้บัญญัติไว้

3. วิธีการ (Method)

วิธีการของลูกเสือ คือระบบการศึกษาด้วยตนเองให้เกิดความก้าวหน้าตามลำดับขั้นตอน โดยอาศัย

3.1 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

3.2 การเรียนรู้ด้วยการกระทำ

3.3 ระบบหมู่หรือกลุ่มย่อย โดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้แนะนำ สั่งสอนฝึกอบรมให้มีความรับผิดชอบต่อทีละน้อย แล้วเพิ่มความรับผิดชอบต่อมากขึ้นตามลำดับอายุ ฝึกให้รู้จักปกครองตนเองจนเป็นลักษณะนิสัยประจำตัว เพื่อให้มีความสามารถพึ่งตนเองได้ เป็นผู้นำและผู้ให้ความร่วมมือที่ดี

3.4 การทดสอบความก้าวหน้าตามลำดับขั้น ปรับระดับของการฝึกอบรมลูกเสือให้สูงขึ้นตามระดับอายุ

3.5 ระบบเครื่องหมายวิชาพิเศษ

3.6 การจัดทำหลักสูตรของการฝึกอบรมเด็กและวิชาที่เรียน ให้จัดตามความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความก้าวหน้าเป็นรายบุคคล

3.7 การใช้เพลง การเล่น การเล่านิทาน ฯลฯ ประกอบในการฝึกอบรมลูกเสือ

3.8 พิธีการต่างๆ ในการฝึกอบรมลูกเสือ รวมทั้งรูปแบบลูกเสือตามแบบฉบับที่คณะลูกเสือแห่งชาติกำหนด

3.9 เน้นเรื่องการใช้ชีวิตกลางแจ้ง ธรรมชาติศึกษา และการชุมนุมรอบกองไฟซึ่งถือเป็นหัวใจของกิจกรรมลูกเสือทุกประเภท

3.10 ประเด็นสำคัญสุดยอดของการฝึกอบรมลูกเสือ คือ เน้นการฝึกทักษะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้การบริการต่อชุมชน และฝึกให้เยาวชนนิยมใช้ชีวิตกลางแจ้งให้สัมผัสกับธรรมชาติ โดยใช้กิจกรรมกลางแจ้งเป็นส่วนใหญ่

เนื่องจากคณะลูกเสือแห่งชาติ ได้จัดทะเบียนเป็นสมาชิกขององค์การลูกเสือโลก เมื่อพุทธศักราช 2564 ดังนั้นในฐานะที่เป็นสมาชิกขององค์การลูกเสือ โลกจะต้องปฏิบัติตามหลักการ วัตถุประสงค์และวิธีการของลูกเสือตามที่องค์การลูกเสือโลกได้กำหนดอย่างเคร่งครัด

นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาต้องยึดมั่นในวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2528 (มาตรา 7) และปฏิบัติตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตร และวิชาพิเศษลูกเสือ พุทธศักราช 2509 ดังนี้

คณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง
2. ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. ให้รู้จักทำการฝีมือและฝึกฝนให้ทำกิจการต่างๆ ตามความเหมาะสม
5. ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรมและความมั่นคงของประเทศทั้งนี้โดยไม่เกี่ยวข้องกับลัทธิการเมืองใดๆ

จากความสำคัญดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียนนั้นกิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเพราะมีวิธีการฝึกอบรมเป็นกระบวนการ และมีขั้นตอนพัฒนาให้ก้าวหน้าสูงยิ่งขึ้น และเชื่อว่ากิจกรรมลูกเสือเป็นเครื่องมือสำคัญและดีที่สุดที่จะสามารถแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชน ที่เกิดจากสภาพเศรษฐกิจ และสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้

3. ประวัติการก่อตั้งกิจการลูกเสือ

3.1 ประวัติการก่อตั้งลูกเสือโลก

ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลกคือ โรเบิร์ต สตีเฟนสัน สมิท เบเดน เพาเวลล์ เป็นชาวอังกฤษ เกิดใน กรุงลอนดอน เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2400 โดยทั่วไปจะเรียกท่านว่า บี.พี. สำนักงานคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ได้ประมวลประวัติผู้ก่อตั้งลูกเสือ ตั้งแต่ชีวิตในวัยเด็ก วัยเข้าเป็นทหาร และที่เกี่ยวข้องกับลูกเสือไว้มีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. 2544 : 6 -8)

ชีวิตของเพาเวลล์ในวัยเด็ก ในขณะที่ บี.พี. อายุได้ 3 ขวบ บิดาได้ถึงแก่กรรม มารดาจึงเป็นผู้เลี้ยงดูแต่ผู้เดียว ขณะที่อยู่ในวัยเยาว์และกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยม นิสัยแห่งความเป็นลูกเสือของ บี.พี. แสดงให้ทุกคนได้เห็นคือ

3.1.1 การช่วยเหลือตนเอง บี.พี. เป็นเด็กที่ประหยัด รู้จักการอดออม เก็บเล็กผสมน้อย ประกอบกับความเฉลียวฉลาดอยู่ในตัว จึงใช้ความสามารถในการประดิษฐ์สิ่งของที่ตนเองต้องการ เช่น การสร้างเรือ การทำอุปกรณ์ตกปลาด้วยตนเอง โดยไม่ต้องไปซื้อด้วยราคาแพง รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่านหนังสือหาความรู้

3.1.2 มีระเบียบวินัย บี.พี. ได้รับการอบรมบ่มนิสัยจากครู ดร.วิลเลียม เฮก บราวน์ ทำให้มีวินัยในตนเองได้รับทุนการศึกษาเล่าเรียนในระหว่างเรียนระดับมัธยมศึกษา

3.1.3 มีความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง ปี.พี. ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้านักเรียนและเป็นผู้นำนักเรียนในโรงเรียนชาเตอร์เฮาส์ ทั้งที่การเรียนปานกลาง ชอบการเป็นนักกีฬา ชอบแนะนำและช่วยเหลือผู้อื่นตลอดเวลา

3.1.4 มีนิสัยรักธรรมชาติและชอบการผจญภัย ปี.พี. ชอบศึกษาธรรมชาติ ชอบใช้ชีวิต กลางแจ้ง บางครั้งชอบแอบหลงครุเข้าไปศึกษาธรรมชาติในป่าข้างโรงเรียน รู้จัก สังเกต จดจำ พันธุ์ไม้ นกและสัตว์ต่างๆ ชอบเลียนเสียงสัตว์และนกต่างๆ นอกจากนี้ยังชอบพายเรือแคนู และเล่นเรือใบซึ่งถือว่าเป็นการผจญภัยที่กล้าหาญ สิ่งต่างอันเป็นนิสัยของ ปี.พี. นั้นเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยเป็นเด็ก ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การดำเนินลูกเสือ

ชีวิตทหารของเพาเวลล์ เมื่อ ปี.พี. จบโรงเรียนมัธยมได้สอบเข้าเป็นทหารและได้รับการแต่งตั้งให้เป็นร้อยตรี และได้รับคำสั่งให้ไปประจำกรมทหารม้าฮุซซาร์ที่ 13 ในประเทศอินเดียเป็นเวลา 8 ปี จนได้รับยศเป็นร้อยเอกขณะอยู่ในประเทศอินเดีย ปี.พี. ได้ฝึกทหารให้รู้จัก การสอดแนมและลาดตระเวน และการใช้ระบบหมู่

ต่อมา ปี.พี. ได้รับคำสั่งให้ไปปราบพวกอะซันตีทางชายฝั่งแอฟริกาตะวันตกซึ่งก่อความไม่สงบ โดยละเมิดสัญญาที่มีไว้กับอังกฤษ ปี.พี. ได้อาศัยวิชาสอดแนมและการลาดตระเวนในที่สุดกษัตริย์เปรูเมเป้ได้ยอมแพ้โดยไม่เสียเลือดเนื้อ

ชีวิตของเพาเวลล์ที่เกี่ยวกับลูกเสือ เมื่อ ปี.พี. ลาออกจากราชการแล้วท่านมีความคิดว่า เด็กที่ได้รับการอบรมจากบ้านและโรงเรียนยังไม่พอที่จะทำให้เป็นพลเมืองดีรู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบและสามารถบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้อย่างเต็มที่จำเป็นต้องมีการฝึกอบรมด้วยการจัดตั้งกองลูกเสือขึ้นเพื่อพัฒนาเยาวชน

จากนั้นได้มีการฝึกอบรมเด็กชายจำนวน 20 คน อยู่ค่ายพักแรมครั้งแรกของโลกที่ เกาะบราวน์ซี เมื่อวันที่ 1-9 สิงหาคม 2450 ซึ่งถือเป็นจุดกำเนิดการลูกเสือโลก และจากการที่ ปี.พี. ได้พิมพ์หนังสือ “การลูกเสือเพื่อเด็กชาย” ออกจำหน่าย ทำให้เด็กและผู้ปกครองต่างก็อยากจะเป็นลูกเสือและมีส่วนร่วมในกิจกรรมลูกเสือ จากนั้นกิจการลูกเสือได้แพร่หลายไปทั่วโลก

ในปี พุทธศักราช 2463 สมาคมลูกเสืออังกฤษได้จัดชุมนุมลูกเสือโลกครั้งแรกที่เมืองโอลิมเปีย กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ มีผู้เข้าร่วมจาก 34 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทยในกรณี ปี.พี. ได้รับยอเย่งให้เป็นประมุขของลูกเสือโลก

ในปี พุทธศักราช 2472 พระเจ้าจอร์จที่ 5 แห่งประเทศอังกฤษ ได้พระราชทานบรรดาศักดิ์ชั้นบารอนให้กับ ปี.พี. ถือว่าเป็นสมาชิกสภาขุนนางเรียกว่า บารอน เบเดน เพาเวลล์ แห่งกิลเวลล์

ในปี พุทธศักราช 2480 ปี.พี. ได้ใช้ชีวิตบั้นปลายที่เมืองไนเยอรี ประเทศเคนยาและได้ถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2488 รวมอายุ 84 ปี

จากประวัติผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก สรุปได้ว่า ปี.พี. ได้นำเอาประสบการณ์ของตนเองมาทดลองใช้ปฏิบัติกับเยาวชน แล้วเกิดผลดีมีประโยชน์ และเป็นแบบอย่างที่ดีเกี่ยวกับ

การดำรงชีวิตในวัยเด็ก และวัยรุ่น จึงได้เผยแพร่กันไปทั่วโลก และถือเอาเป็นแนวปฏิบัติมาจนปัจจุบัน

4. ประวัติการก่อตั้งลูกเสือในประเทศไทย

การก่อตั้งลูกเสือในประเทศไทย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ได้ทรงสถาปนากิจการเสือป่าเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2454 จากนั้นอีก 2 เดือนต่อมาพระองค์ได้ทรงสถาปนาลูกเสือไทยเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2454 สิ่งที่ควรทราบในช่วงระยะนี้คือ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. 2544 : 24 – 26)

1. ตั้งกองลูกเสือกองแรกที่โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย เมื่อวันที่ 2 กันยายน พุทธศักราช 2454 เป็นกองลูกเสือในพระองค์ เรียกว่า กองลูกเสือกรุงเทพที่ 1 (ทรงพระราชทานนามว่า “ กองลูกเสือหลวง”) และได้ทรงตราข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือโดยพระองค์ทรงดำรงตำแหน่งสภานายก

2. ส่งผู้แทนลูกเสือไทยเข้าร่วมชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 1 ที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษในปี พุทธศักราช 2463 และครั้งที่ 2 ที่ประเทศเดนมาร์ก

3. คณะลูกเสือไทยสมัครเป็นสมาชิกลูกเสือโลกเป็นลำดับที่ 3 ในปี พุทธศักราช 2465

4. การลูกเสือไทยได้สูญเสียพระผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือในปีพุทธศักราช 2468

5. ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 มีเหตุการณ์ที่สำคัญดังนี้

5.1 ได้มีการชุมนุมลูกเสือระหว่างชาติครั้งที่ 1 ณ พระราชอุทยาน สราญรมย์ กรุงเทพฯ ในปี พุทธศักราช 2470

5.2 ได้ส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทยไปร่วมชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 3 ณ ประเทศอังกฤษ ในปี พุทธศักราช 2472

5.3 ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศ รัชกาลที่ 7 ทรงสละราชสมบัติได้มีการจัดตั้งกรมพลศึกษาขึ้นกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีกองลูกเสืออยู่ในกรมพลศึกษา และส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทยไปร่วมชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 4 ที่ประเทศฮังการี โดยมีนายอภัย จันทวิมล เป็นหัวหน้าคณะในปี พุทธศักราช 2476 และในปีเดียวกันได้ประกาศใช้ตราคณะลูกเสือแห่งชาติและกฎลูกเสือ 10 ข้อ

5.4 กำหนดลักษณะธงคณะลูกเสือแห่งชาติและธงประจำกองลูกเสือขึ้นตามพระราชบัญญัติธง พุทธศักราช 2479

5.5 รัชกาลที่ 8 เสด็จนิวัติพระนครและถูกลอบปลงพระชนม์ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 มีเหตุการณ์ที่สำคัญคือ

5.5.1 เริ่มดำเนินการก่อสร้างค่ายลูกเสือวชิราวุธ ตำบลบางพระ อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี

5.5.2 มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 3 ณ สนามกีฬาแห่งชาติ ในปี พุทธศักราช 2497

5.5.3 มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 4 ณ สวนลุมพินีพระนคร เพื่อเฉลิมฉลองที่คณะลูกเสือไทยมีอายุครบ 40 ปี ในปี พุทธศักราช 2504

5.5.4 มีการประชุมสภาลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 1 ณ ศาลาสันติธรรม กรุงเทพฯ เมื่อปี พุทธศักราช 2508

5.5.5 กิลเวลล์ปาร์คถวายเครื่องหมายวูดแบดจ์กิตติมศักดิ์แก่รัชกาลที่ 9 ในปี พุทธศักราช 2511

5.5.6 มีการอบรมลูกเสือชาวบ้านครั้งแรกที่อำเภอनावหัว จังหวัดเลย ในปี พุทธศักราช 2514

5.5.7 นายแพทย์บุญสม มาร์ตินได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการลูกเสือโลก จากการประชุมสมัชชาลูกเสือโลกครั้งที่ 28 ณ เมืองดาการ์ ประเทศเซเนกัลในปี พุทธศักราช 2524

5.5.8 มีการประชุมสมัชชาลูกเสือโลกครั้งที่ 33 ณ กรุงเทพฯ ในปี พุทธศักราช 2536

จากประวัติการก่อตั้งลูกเสือไทยดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ได้ทรงสถาปนาลูกเสือไทยเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2454 จึงถือว่าพระองค์เป็นบิดาแห่งลูกเสือไทย และพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงเป็นพระประมุขของการลูกเสือไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

5. องค์การลูกเสือในระดับโลก

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2544 : 27 - 28) ได้รายงานและเรียกองค์การลูกเสือโลก จัดตั้งขึ้นเมื่อต้นศตวรรษที่ 20 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือประเทศที่เป็นสมาชิกขององค์การลูกเสือโลก เพื่อให้บริการและการศึกษาแก่เยาวชนทั่วโลกโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา หรือสภาพสังคมจะเป็นอย่างไร องค์การลูกเสือโลกจะยอมรับคณะลูกเสือแห่งชาติเพียงคณะเดียวจากประเทศที่เป็นสมาชิกขององค์การลูกเสือโลกในประเทศที่มีสมาชิกลูกเสือมากกว่าหนึ่งสมาคม ซึ่งโดยปกติมักเกิดปัญหาทางศาสนาหรือภาษาประเทศนั้นก็จัดตั้งเป็นสหพันธ์การลูกเสือของประเทศนั้นขึ้น ในปี พุทธศักราช 2528 (คริสต์ศักราช 1985) องค์การลูกเสือโลกมีประเทศสมาชิกอยู่ 119 ประเทศ มีสมาชิกที่เป็นลูกเสือประมาณมากกว่า 16 ล้านคน เงื่อนไขสำคัญของสถาบันสมาชิกองค์การลูกเสือโลก คือการยอมรับและปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ หลักการ และวิธีการของการลูกเสือต้องเป็นหน่วยงานที่อิสระไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

สมัชชาลูกเสือโลก เดิมเรียกว่าสมัชชานานาชาติได้ตั้งขึ้นใน คริสต์ศักราช 1922 เป็นครั้งแรกที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายการปฏิบัติงานขององค์การลูกเสือโลก ประกอบด้วยผู้แทนจากประเทศสมาชิกทุกประเทศไม่ว่าประเทศสมาชิคนั้นจะมีขนาดใหญ่เล็กเพียงใดก็ตามที่

ประเทศสมาชิกนั้นมีเสียงลงคะแนนในการประชุมสมัชชาได้หกเสียงเท่ากันในการประชุมสมัชชา ผู้สังเกตการณ์อาจเข้าร่วมประชุมได้ด้วย นอกจากผู้แทนประเทศแล้ว ภายใต้บทบัญญัติของ ธรรมนูญของ องค์การลูกเสือโลก สมัชชาประชุมกันทุกสองปี (เปลี่ยนเป็นประชุมกันทุกสามปี ตั้งแต่ คริสต์ศักราช 1987 เป็นต้นไป) กรรมการลูกเสือโลก ซึ่งตั้งขึ้นแทนกรรมการนานาชาติ เดิมมีหน้าที่รับผิดชอบที่จะ ดูแลให้มติของการประชุมสมัชชาลูกเสือโลกได้รับการปฏิบัติอย่าง ครบถ้วน และปฏิบัติภารกิจแทนสมัชชาระหว่างเวลาที่ไม่มีการประชุมคณะกรรมการลูกเสือโลก ประกอบด้วยด้วยสมาชิก 12 คน จากประเทศสมาชิกต่างกัน 12 ประเทศ ซึ่งที่ประชุมสมัชชา ลูกเสือเป็นผู้เลือกตั้งกรรมการ เหล่านี้มีได้ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประเทศตน แต่ดูแล รับผิดชอบผลประโยชน์ของขบวนการ ลูกเสือทั้งหมด เลขานุการขององค์การลูกเสือโลก และ เภรณูญิกิตติมศักดิ์ เป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการประธานคณะกรรมการของแต่ละเขตการลูกเสือเข้าร่วมในการประชุมกรรมการลูกเสือโลกในฐานะที่ปรึกษาได้คณะกรรมการ ลูกเสือโลก ประชุมกันอย่างน้อยปีละครั้ง ยิ่งไปกว่านั้นคณะกรรมการลูกเสือ โลกยังได้ทำงานใน หน้าที่ที่เคยนิยมเรียกกันว่า “Steering Committee” คือ กรรมการจัดระเบียบวาระและ วิธีดำเนินการของสมัชชา นับเป็นกรรมการขนาดเล็กของคณะกรรมการลูกเสือโลก คณะกรรมการนี้ประชุมกันปีละครั้ง

สำนักงานเลขานุการลูกเสือโลก (The World Scout Bureau) ทำหน้าที่เลขานุการ ประจำของสมัชชาและของคณะกรรมการลูกเสือโลก มีหน้าที่ให้การสนับสนุนอันเชี่ยวชาญเป็น อาชีพที่จำเป็นเพื่อการปฏิบัติภารกิจของสมัชชาและคณะกรรมการลูกเสือโลก สำนักงานนี้ได้ ตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกในนครลอนดอนเมื่อ คริสต์ศักราช 1920 ต่อมาในปี 1959 ได้ย้ายไปตั้งอยู่ที่ กรุงออตตาวา และตอนสุดท้ายนี้ได้ย้ายมาอยู่ที่เมืองเจนีวา เมื่อปี 1968 สำนักงานเลขานุการ ลูกเสือโลกในตอนแรกมีผู้อำนวยการ (Director) เป็นผู้รับผิดชอบบริหารงาน ปัจจุบันนี้ เปลี่ยนเป็นเลขานุการ (Secretary – General) เป็นผู้บริหารงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานนี้ ปฏิบัติงานอยู่ในแต่ละเขต สำนักงานเขตทั้ง 6 แห่ง ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของเขต นั้นๆ ด้วย เพราะว่าแต่ละเขตมีสมัชชาของเขต และคณะกรรมการของเขตเองด้วย เขตทั้ง 6 นี้ บทบาทสำคัญในงานขององค์การลูกเสือโลก เพราะเขตเหล่านี้ได้ทำหน้าที่ส่งเสริมหลักการ (Spirit) เกี่ยวกับภราดรภาพ ความร่วมมือ การช่วยเหลือกันระหว่างองค์การลูกเสือในเขตนั้นๆ กับทั้งได้ดูแลให้มีการนำไปใช้ซึ่งมติ และนโยบายที่องค์การลูกเสือโลกได้กำหนดไว้ซึ่งเกี่ยวข้องกับ เขตต่างๆ

โครงสร้างการบริหารของสำนักงานลูกเสือโลก เลขานุการมุลินธิลูกเสือโลก ผู้อำนวยการให้การสนับสนุน ผู้อำนวยการฝ่ายการประชาสัมพันธ์และสื่อสาร ผู้อำนวยการฝ่าย บริหาร ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายการสื่อสาร ศูนย์การผลิตเอกสารวิชาการ ฝ่ายจัดส่งและให้การ บริการเจ้าหน้าที่ควบคุมโครงการ ผู้อำนวยการฝ่ายวิธีการของการศึกษา ผู้อำนวยการฝ่ายการ ฝึกอบรม ผู้อำนวยการกำหนดการ ผู้อำนวยการฝ่ายการพัฒนาชุมชน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย การพัฒนาชุมชน ผู้ตรวจการฝ่ายบริหารเขตต่างๆ 5 เขต เจ้าหน้าที่โครงการ บริหารฝ่ายลูกเสือ บริการ

จากการก่อตั้งองค์การลูกเสือโลกดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติได้รายงานและเรียกองค์การลูกเสือโลก จัดตั้งขึ้นเมื่อต้นศตวรรษที่ 20 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือประเทศที่เป็นสมาชิกขององค์การลูกเสือโลก เพื่อให้บริการและการศึกษาแก่เยาวชนทั่วโลกโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา หรือสภาพสังคมจะเป็นอย่างไร รวมทั้งประเทศไทยด้วย

6. ประเภทของลูกเสือ

เพื่อความสะดวกในการฝึกอบรมและการจัดกิจกรรมของลูกเสือให้บรรลุตามหลักการวิธีการและวัตถุประสงค์ของการลูกเสือ คณะลูกเสือแห่งชาติจึงได้แบ่งประเภทของลูกเสือออกเป็น 4 ประเภท โดยยึดระดับอายุของเด็กเป็นเกณฑ์ คำนึงถึงพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจของเด็กเป็นพื้นฐานในการจัดหลักสูตรและกิจกรรมในการฝึกอบรม เพื่อให้เหมาะสมกับวัยของเด็กโดยธรรมชาติ คือ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, 2544 : 29- 30)

6.1 ลูกเสือสำรอง (Cub Scout) มีอายุตั้งแต่ 8-11 ปี การฝึกอบรมและกิจกรรมลูกเสือสำรองจะจัดให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจเป็นพื้นฐาน ไม่ว่าเด็กนั้นกำลังเรียนอยู่ชั้นใด ระดับใดก็ตามจะเป็นนักเรียนอยู่ในโรงเรียนหรือไม่เป็นนักเรียนก็ตาม

6.2 ลูกเสือ (Boy Scout) มีอายุตั้งแต่ 11-15 ปี ลูกเสือเริ่มได้รับการฝึกอบรมให้มีความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น เริ่มใช้ชีวิตกลางแจ้งและการผจญภัยเน้นระบบหมู่และการเป็นผู้นำ รวมทั้งการบำเพ็ญประโยชน์ทั่วไป

6.3 ลูกเสือรุ่นใหญ่ (Senior Scout) มีอายุตั้งแต่ 15 – 18 ปี ลูกเสือรุ่นใหญ่นี้มีความรับผิดชอบสูง การฝึกอบรมและกิจกรรมเน้นเรื่องระบบหมู่และการเป็นผู้นำในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ฝึกการใช้ชีวิตกลางแจ้ง การผจญภัย และทักษะวิชาลูกเสือฝึกอบรมความรู้พื้นฐานทางวิชาชีพตามที่ถนัด รวมทั้งการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นมากขึ้น

6.4 ลูกเสือวิสามัญ (Rover Scout) มีอายุตั้งแต่ 17-23 ปี ลูกเสือวิสามัญเป็นวัยของคนหนุ่มคนสาว ดังนั้น การฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญจึงมุ่งที่จะเตรียมให้คนหนุ่มสาวเหล่านี้ พร้อมทั้งจะใช้ชีวิตผู้ใหญ่อย่างถูกต้อง สมบูรณ์แบบ ให้เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบต่อไป การฝึกอบรมจะเน้นการเป็นผู้นำในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุข การวางแผนโครงการ และการปฏิบัติงานตามโครงการ ฝึกให้นิยมชีวิตกลางแจ้งการให้บริการแก่ผู้อื่นและสังคมเป็นชีวิตจิตใจ

ตามพระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2528 มาตรา 35 ระบุว่า ลูกเสือที่เป็นหญิงอาจใช้ชื่อเรียกว่า เนตรนารี หรือชื่ออื่นซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ และบรรดาคำว่าลูกเสือในพระราชบัญญัตินี้ ให้หมายความถึงลูกเสือที่เป็นหญิงด้วย

สรุปได้ว่า ลูกเสือแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ลูกเสือสำรอง (Cub Scout) มีอายุตั้งแต่ 8-11 ปี ลูกเสือสามัญ (Boy Scout) มีอายุตั้งแต่ 11 – 15 ปี ลูกเสือรุ่นใหญ่ (Senior Scout) มีอายุตั้งแต่ 15-18 ปี ลูกเสือวิสามัญ (Rover Scout) มีอายุตั้งแต่ 17-23 ปี ส่วนลูกเสือชาวบ้านนั้น มีเฉพาะในประเทศไทย ไม่นับรวมประเภทของลูกเสือ

7. การดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา

การจัดกิจกรรมลูกเสือ จะต้องดำเนินการตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาชีพ พุทธศักราช 2509 ดังนี้

7.1 หน่วยลูกเสือ การจัดหน่วยลูกเสือโดยปกติจัดเป็นลำดับดังนี้

7.2 กลุ่มลูกเสือ ประกอบด้วยกองลูกเสือ 4 ประเภท คือ กองลูกเสือสำรอง กองลูกเสือสามัญ กองลูกเสือรุ่นใหญ่และกองลูกเสือวิสามัญ รวมกันประเภทละ 1 กองเป็นอย่างน้อยหรือประเภทด้วยลูกเสือประเภทเดียวตั้งแต่ 4 กองขึ้นไป หรือถ้ามีลูกเสือ 2 -3 ประเภท ต้องมีประเภทละ 2 กองขึ้นไป กลุ่มลูกเสือที่ประกอบด้วยลูกเสือ 4 ประเภท เรียกว่ากลุ่มลูกเสือที่สมบูรณ์

7.3 กองลูกเสือ ประกอบด้วยหมู่ลูกเสือ 2 – 6 หมู่

7.4 หมู่ลูกเสือ ตามประเภทของลูกเสือ ดังนี้

7.4.1 ลูกเสือสำรอง หมู่ละ 4 – 6 คน

7.4.2 ลูกเสือสามัญ หมู่ละ 6 - 8 คน

7.4.3 ลูกเสือรุ่นใหญ่ หมู่ละ 3 – 7 คน

7.4.4 ลูกเสือวิสามัญ หมู่ละ 4 - 6 คน

7.5 การเรียกชื่อกลุ่มหรือกองลูกเสือ

การเรียกชื่อกลุ่มลูกเสือเรียกตามชื่อโรงเรียนหรือสถานศึกษาถ้ามีหลายกลุ่มให้เรียกกลุ่มที่ 1,2,3,... ของโรงเรียนนั้นๆ ตามลำดับ เช่นกลุ่มลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั้ง ถ้ามีหลายกลุ่มก็เรียก กลุ่มลูกเสือที่ 1 โรงเรียนบ้านบางครั้ง เป็นต้น

การเรียกชื่อกองลูกเสือ ถ้ามีจำนวนลูกเสือน้อย จะตั้งได้เพียงกองลูกเสือก็ให้เรียกตามประเภทและหมายเลขประจำกองเรียงลำดับ 1,2,3... ตามลำดับ เช่น กองลูกเสือ สำรองที่ 1 โรงเรียนบ้านบางครั้ง เป็นต้น

การจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือ ต้องได้รับอนุญาตจากเลขาธิการคณะกรรมการ บริหารลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณี ซึ่งในระยะแรกหากจัดตั้งกลุ่มลูกเสือไม่ได้ให้จัดตั้งเป็นกองลูกเสือ

7.6 การเรียกชื่อหมู่ลูกเสือ

การเรียกชื่อหมู่ลูกเสือ เรียกแต่ละประเภท เรียกแตกต่างกันดังนี้

7.6.1 หมู่ลูกเสือสำรอง เรียกตามสีของหมู่

7.6.2 หมู่ลูกเสือ เรียกตามชื่อสัตว์ตามที่กล่าวไว้ในหนังสือการ

ลูกเสือสำหรับเด็กชาย

7.6.3 หมู่ลูกเสือรุ่นใหญ่ เรียกตามชื่อของวีรบุรุษวีระสตรีของไทย หรือบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์

7.6.4 หมู่ลูกเสือวิสามัญ เรียกตามหมายเลข

7.7 การแสดงรหัสและสัมผัสมือ

รหัสของลูกเสือเป็นเครื่องหมายเฉพาะในวงการลูกเสือ ซึ่งลูกเสือรับรู้ และเข้าใจความหมายซึ่งกันและกัน วัตถุประสงค์ของการแสดงรหัสลูกเสือ ก็เพื่อจะให้ลูกเสือรู้ และเข้าใจว่า “เราเป็นพวกเดียวกัน” วิธีแสดงรหัส คือ ยกศอกงอขึ้นชิดลำตัวหัวฝ่ามือข้างหน้าสูง เสมอไหล่ ให้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วก้อยรวบจนติดกัน นิ้วหัวแม่มือทับนิ้วก้อย อีกสามนิ้วที่เหลือเหยียดขึ้นไปตรงๆ และติดกัน นิ้วทั้งสามมีความหมายถึงคำปฏิญาณของลูกเสือ 3 ข้อโอกาสที่จะแสดงรหัสคือ เมื่อลูกเสือกล่าวคำปฏิญาณในพิธีต่างๆ และเมื่อพบกับลูกเสือในประเทศหรือต่างประเทศเป็นการรู้กันว่าเป็นพวกเดียวกัน ส่วนการสัมผัสมือนั้นสัมผัสด้วยมือซ้ายและปฏิบัติกับหมู่ลูกเสือทั่วไป วิธีการสัมผัสมือคือ ยื่นมือซ้ายออกไป แล้วสัมผัสกับมือซ้ายของอีกฝ่ายหนึ่ง

7.8 คติพจน์ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ มีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 1 คติพจน์ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

หัวข้อ	ประเภทของลูกเสือ			
	สำรอง	สามัญ	สามัญรุ่นใหญ่	วิสามัญ
ระดับชั้นตาม หลักสูตร การศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544	ประถมศึกษา ปีที่ 1 -3	ประถมศึกษา ปีที่ 4 - 6	มัธยมศึกษา ปีที่ 1 - 3	มัธยมศึกษา ปีที่ 4 - 6
คติพจน์	ทำดีที่สุด (DO OUR BEST)	จงเตรียมพร้อม (BE PREPARED)	มองไกล (LOOK WIDE)	บริการ (SERVICE)
คำปฏิญาณ	ข้าฯ สัญญาว่า ข้อ 1 ข้าฯ จะ จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	ด้วยเกียรติของข้า ฯ ข้าฯสัญญาว่า ข้อ 1 ข้าฯจะ จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	เช่นเดียวกันกับ ลูกเสือ	เช่นเดียวกันกับ ลูกเสือ

ตาราง 1 (ต่อ)

หัวข้อ	ประเภทของลูกเสือ			
	สำรอง	สามัญ	สามัญรุ่นใหญ่	วิสามัญ
กฎ	<p>ข้อ 2 ข้าฯ จะ ยึดมั่นในกฎของ ลูกเสือสำรอง และบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อ ผู้อื่นทุกวัน</p> <p>ข้อ 1 ลูกเสือ สำรองทำตาม ลูกเสือรุ่นพี่</p> <p>ข้อ 2 ลูกเสือ สำรองไม่ทำ ตามใจตนเอง</p>	<p>ข้อ 2 ข้าฯ จะ ช่วยเหลือผู้อื่นทุก เมื่อ</p> <p>ข้อ 3 ข้าฯ จะ ปฏิบัติ ตามกฎของ ลูกเสือ</p> <p>ข้อ 1 ลูกเสือมี เกียรติเชื่อถือได้</p> <p>ข้อ 2 ลูกเสือมี ความจงรักภักดีต่อ ชาตินาสนา พระมหากษัตริย์ และชื่อตรงต่อผู้มี พระคุณ</p> <p>ข้อ 3 ลูกเสือมี หน้าที่กระทำตนให้ เป็นประโยชน์และ ช่วยเหลือผู้อื่น</p> <p>ข้อ 4 ลูกเสือเป็น มิตรของคนทุกคน และเป็นพี่น้องกับ ลูกเสืออื่นทั่วโลก</p> <p>ข้อ 5 ลูกเสือเป็นผู้ สุภาพเรียนร้อย</p> <p>ข้อ 6 ลูกเสือมี ความเมตตากรุณา ต่อสัตว์</p>	เช่นเดียวกับ ลูกเสือ	เช่นเดียวกับ ลูกเสือ

ตาราง 1 (ต่อ)

หัวข้อ	ประเภทของลูกเสือ			
	สำรอง	สามัญ	สามัญรุ่นใหญ่	วิสามัญ
กฎ		<p>ข้อ 7 ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งของบิดามารดาและผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ</p> <p>ข้อ 8 ลูกเสือมีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก</p> <p>ข้อ 9 ลูกเสือเป็นผู้มัธยัสถ์</p> <p>ข้อ 10 ลูกเสือประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ</p>	เช่นเดียวกับลูกเสือ	เช่นเดียวกับลูกเสือ

7.9 การเคารพของลูกเสือ การทำความเคารพของลูกเสือ แตกต่างกันตามประเภทของลูกเสือมีรายละเอียด ดังนี้

ลูกเสือสำรอง มีวิธีแสดงความเคารพ 2 วิธี คือ การแสดงความเคารพเป็นบุคคล ลูกเสือจะสวมหมวกหรือมิได้สวมหมวก ทำวันทยหัตถ์ 2 นิ้ว คือ ยกมือขวาขึ้น แยกนิ้วชี้กับนิ้วกลางออกเหยียดตรง รูปตัววี แล้วให้นิ้วชี้แตะที่กะบังหมวกต่อขอบหมวก ถ้ามิได้สวมหมวกให้นิ้วชี้แตะที่หางคิ้วขวา และการทำความเคารพเป็นหมู่ คือ การทำแกรนด์ฮาวล์

ลูกเสือ มีวิธีแสดงความเคารพ 2 วิธี เช่นกันแต่การทำวันทยหัตถ์ให้ทำ 3 นิ้ว คือยกมือขวาขึ้น ให้นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนางติดกันแล้วให้นิ้วชี้แตะที่ขอบหมวก หมวกปีกหรือ นิ้วชี้แตะที่หางคิ้วขวาถ้าสวมหมวกทรงอ่อนหรือมิได้สวมหมวก ถ้าอยู่ในแถวไม่มีอาวุธ (ไม้พลอง) ให้ทำความเคารพในท่าตรง และการทำความเคารพขณะที่มีอาวุธหรือไม้พลองให้ทำวันทยอาวุธ โดยยืนตรง พลองชิดตัวด้านขวา ยกมือซ้ายนิ้วมือทำอย่างเดียวกับแสดงรหัสขึ้นแตะพลองให้แขนซ้ายอยู่เสมอนวาระดับไหล่ทั้งสองข้าง

ลูกเสือรุ่นใหญ่และลูกเสือวิสามัญ ทำความเคารพ เช่นเดียวกับลูกเสือ ส่วนพิธีการต่างๆ ของลูกเสือ เช่น พิธีเข้าประจำกอง การประดับดาวให้ปฏิบัติตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พุทธศักราช 2509

7.10 การจัดกิจกรรมลูกเสือ เป็นที่ทราบกันดีว่ากิจกรรมลูกเสือ เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่ออยู่ร่วมกัน ในสภาพชีวิตต่างๆ นำไปสู่พื้นฐาน การทำประโยชน์ให้แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือ เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะลูกเสือแห่งชาติรวมทั้งให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยกำหนดหลักสูตรเป็น 4 ระดับ ระดับละ 3 ชั้น ดังนี้

ตาราง 2 การจัดกิจกรรมลูกเสือ

ประเภทลูกเสือ	ชั้นเรียน	กิจกรรม	วิชาพิเศษ
ลูกเสือสำรอง	ป. 1	เตรียมลูกเสือสำรองดาวดวงที่ 1	มี 18 วิชาใช้วิธีบูรณาการ เข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้
	ป.2	ดาวดวงที่ 2	
	ป.3	ดาวดวงที่ 3	
ลูกเสือสามัญ	ป.4	ลูกเสือตรี	มี 54 วิชาใช้วิธีบูรณาการ เข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้
	ป.5	ลูกเสือโท	
	ป.6	ลูกเสือเอก	
ลูกเสือรุ่นใหญ่	ม.1	ลูกเสือโลก	มี 76 วิชา เรียนนอกเวลา หรือในเวลาในภาคเรียนที่ 2
	ม.2	ลูกเสือชั้นพิเศษ	
ลูกเสือวิสามัญ	ม.3	ลูกเสือหลวง	มี 11 วิชาใช้เวลาเรียนในเวลาตามแต่สถานศึกษา เป็นผู้จัดสัปดาห์ละ 2 คาบ
	ม.4	เตรียมลูกเสือวิสามัญ	
	ม.5	สำรวจตนเอง/เข้าพิธีประจำกอง	
	ม.6	วิชาพิเศษ	

8. หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

8.1 หลักสูตรลูกเสือสามัญ มีกิจกรรมและหัวข้อเนื้อหา ดังนี้

ตาราง 3 หัวข้อเนื้อหาหลักสูตรลูกเสือสามัญ

กิจกรรม	หัวข้อเนื้อหา
ลูกเสือตรี (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4)	<ol style="list-style-type: none"> 1. แสดงว่ามีความรู้เกี่ยวกับขบวนการลูกเสือ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ประวัติสังเขปของ ลอร์ด เบเดน โพเอลล์ 1.2 พระราชประวัติสังเขปของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว 1.3 วิวัฒนาการของขบวนการลูกเสือไทยและลูกเสือโลก 1.4 การทำความเคารพ การแสดงรหัส การจับมือซ้ายและคติพจน์ของลูกเสือ 2. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ เข้าใจและยอมรับคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ 3. กิจกรรมกลางแจ้ง มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่หรือกองลูกเสือนอกสถานที่ 4. ระเบียบแถว ท่ามือเปล่า ท่าถือไม้พลอง การใช้สัญญาณมือและนกหวีด การตั้งแถวและการเรียกแถว
ลูกเสือโท (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การรู้จักดูแลตนเอง 2. การช่วยเหลือผู้อื่น
ลูกเสือเอก (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ระเบียบแถว 2. การเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ 3. ทักษะในทางวิชาลูกเสือ 4. งานอดิเรกและเรื่องที่น่าสนใจ 5. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ 6. การพึ่งตนเอง 7. การบริการ
เครื่องหมายวิชาพิเศษ (54 วิชา)	เรียนนอกเวลา หรือใช้วิธีบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้

แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตและคุณลักษณะ 5 ประการ

ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม

คุณธรรม คือ หลักความจริง หลักการปฏิบัติ ประกอบด้วย

1. จริยธรรม มี 2 ความหมาย คือ

1.1 ความประพฤติดีงาม เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนและสังคม ซึ่งมีพื้นฐานมาจาก หลักศีลธรรมทางศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรม ประเพณี หลักกฎหมาย จรรยาบรรณวิชาชีพ

1.2 การรู้จักไตร่ตรองว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ

2. จรรยา (etiquette) หมายถึง ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติซึ่งสังคมแต่ละสังคม กำหนดขึ้นสอดคล้องกับวัฒนธรรม ในแต่ละวิชาชีพก็อาจกำหนดบุคลิกภาพ กิริยา วาจา ที่บุคคลในวิชาชีพพึงประพฤติปฏิบัติ เช่น ครู แพทย์ พยาบาล ย่อมเป็นผู้ที่พึงสำรวมในกิริยา วาจา ท่าทางที่แสดง

จริยธรรม คือ กฎเกณฑ์ความประพฤติของมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นจากธรรมชาติของมนุษย์เอง ความเป็นผู้มีปรีชาชาญ (ปัญญา และเหตุผลรวมกัน) ทำให้มนุษย์มีมโนธรรม รู้จักแยกแยะความดี ถูกผิด ควรไม่ควร จริยธรรมมี ลักษณะ 4 ประการ

2.1 การตัดสินใจทางจริยธรรม (moral judgment) บุคคลจะมีหลักการของตนเอง เพื่อตัดสินใจการกระทำของผู้อื่น

2.2 หลักการของจริยธรรมและการตัดสินใจเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลก่อนที่จะปฏิบัติกรต่าง ๆ ลงไป

2.3 หลักการทางจริยธรรมเป็นหลักการสากลที่บุคคลใช้ตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ

2.4 ทักษะเกี่ยวกับจริยธรรมได้มาจากความคิดของบุคคลหรืออุดมคติของสังคม จนเกิดเป็นทักษะในการดำรงชีวิตของตน และของสังคมที่ตนอาศัยอยู่

จะเห็นได้ว่า คุณธรรม หมายถึง หลักของความดี ความงาม ความถูกต้อง ในการแสดงออกทั้งทางกาย วาจา ใจ ของแต่ละบุคคล ซึ่งยึดมั่นไว้ใน การประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย ซึ่งอาจส่งผลให้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

2. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรม จริยธรรม

จริยธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ถ้าคนในสังคมใดมีจริยธรรมสูง สังคมนั้นจะมีแต่ความเจริญ ผู้มีจริยธรรมสูงจะประพฤติแต่ในสิ่งที่ดีและบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าพึงประสงค์ (กรมวิชาการ, 2541 : 43)

คุณธรรมเป็นเรื่องของนามธรรม เป็นเรื่องของความดี ที่ยากจะให้คำจำกัดความ และมีมากมายต่างที่คนระดับต่างกัน จนถึงขั้นพรหมจรรย์อันเป็นคุณธรรมขั้นสูงของผู้ที่เป็นเทพชั้นพรหม เพื่อให้บรรลุถึงขั้นโลกุตระธรรม

คุณธรรมขั้นพื้นฐาน มี 4 ประการ

1. สัจจะ คือ การรักษาสัจ ความจริงใจต่อตนเอง ที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม
2. ทมะ คือ การรู้จักข่มใจตนเอง ที่จะประพฤติปฏิบัติอยู่ในสัจความดี
3. ขันติ คือ การอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด
4. จาคะ คือ การละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

คุณธรรมและจริยธรรมตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ

1. โปรโตโฆสะ (ตามหลักกัลยาณมิตตตา) หมายถึง เสียใจจากผู้อื่น การกระตุ้นหรือ ชักจูงจากภายนอก คือ การฟังคำแนะนำสั่งสอน เล่าเรียน หาความรู้ สนทนาซักถาม ฟังคำบอกเล่า หรือชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะระดับศีลธรรมจากผู้เป็นกัลยาณมิตร
2. โยนิโสมนสิการ คือ การใช้ความคิดถูกวิธี การกระทำในใจโดยแยบคาย มองสิ่งทั้งหลายด้วยความคิดพิจารณา สืบค้นถึงต้นเค้าสาวหาเหตุผลจนตลอดสาย แยกแยะออกพิเคราะห์ดูด้วยปัญญาที่คิดเป็นระเบียบและโดยอุบายวิธีให้เห็นสิ่งนั้น ๆ หรือปัญญานั้น ๆ ตามสภาวะและความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย
3. ไตรสิกขา คือ ข้อที่ต้องศึกษา ข้อปฏิบัติที่เป็นหลักสำหรับศึกษา คือ ฝึกหัดอบรมกาย วาจา จิตใจ และปัญญา ให้ยิ่งขึ้นไปจนบรรลุจุดหมายสูงสุด คือ พระนิพพาน
  - 3.1 อธิศีลสิกขา (สิกขา คือ ศีลอันยังข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมในทางประพฤติอย่างสูง)
  - 3.2 อธิจิตตสิกขา (สิกขา คือจิตอันยัง ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมจิตเพื่อให้เกิดคุณธรรม เช่น สมาธิอย่างสูง)
  - 3.3 อธิปัญญาสิกขา (สิกขา คือ ปัญญาอันยัง ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมปัญญา เพื่อให้เกิดความรู้แจ้งอย่างสูง) เรียกก่าย ๆ ว่า ศีล สมาธิ ปัญญา
4. ปัญญาคุณธรรม ธรรมเป็นเครื่องเจริญ คุณธรรมที่ก่อให้เกิดความเจริญอกงาม
  - 4.1 สัมปยุตตสังเสวะ (คบหาสัตบุรุษ เสวนาทานผู้รู้ ผู้ทรงธรรม)
  - 4.2 สัทธัมมัสสวนะ (ฟังสัทธรรม เอาใจใส่เล่าเรียนหาความรู้จริง)
  - 4.3 โยนิโสมนสิการ (ทำในใจ โดยแยบคาย คิดหาเหตุผล โดยถูกวิธี)

4.4 วัฒนธรรมปฏิบัติ ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลัก คือ ให้สอดคล้องพอดีตามขอบเขตความหมายและวัตถุประสงค์ที่สัมพันธ์กับธรรมข้ออื่น ๆ นำสิ่งที่ได้เรียนและตรึตรอง เห็นแล้วไปใช้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลัก ตามความมุ่งหมายของสิ่งนั้น ๆ ธรรมหมวดนี้ ในบาลีที่มาเรียกว่า ธรรมที่เป็นไปเพื่อ ปัญญาภูมิ คือ เพื่อความเจริญองกามแห่งปัญญา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547 : 65-67)

3. องค์ประกอบของคุณธรรม จริยธรรม

กระบวนการเรียนรู้ และการจัดการศึกษาต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนและคนไทยทุกคนให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความสุข โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 8-9) กำหนดให้มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. กำหนดลำดับความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่จะต้องเร่งสร้างเสริมให้เกิดขึ้นกับคนไทยทุกคนในช่วงแรก และช่วงเวลาต่อไป อาทิ มีความเพียร รู้จักเก็บออม มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย ซื่อสัตย์ มีความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความกตัญญู ชื่นชมคนดี คนสุจริต มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม รักชาติ รักแผ่นดิน เป็นต้น และกำหนดให้เป็นนโยบายแห่งชาติที่จะต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องตลอดไป

2. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรแกนกลาง โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ให้มีสาระของความรู้เกี่ยวกับความจริงของชีวิตและธรรมชาติ หลักธรรมของศาสนา คุณธรรม จริยธรรมอันดีงามของระบบวิถีชีวิต เอกลักษณ์ไทย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่าง ๆ ตามลำดับความสำคัญที่กำหนดไว้ โดยบูรณาการอย่างเหมาะสมตามวัยของผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

3. ส่งเสริมให้สถานศึกษา สถาบันศาสนา และองค์กรต่าง ๆ ที่จัดและร่วมจัดการศึกษา จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ทางศาสนาและวิชาสามัญเข้าด้วยกันอย่างสมดุล มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม แก่ผู้เรียนที่เหมาะสมกับวัยอย่างต่อเนื่องทุกระดับ รวมทั้งส่งเสริมให้ครู คณาจารย์ พระภิกษุ นักบวช และผู้นำทางศาสนาที่มีความรู้ ความเข้าใจศาสนาอย่างถ่องแท้เป็นผู้สอนวิชาศาสนา และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถาบันศาสนาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นแหล่งเรียนรู้ทางศาสนา และพัฒนาจิตใจที่สำคัญของเยาวชน ศาสนิกชน และประชาชนคนไทยทุกคน เพื่อให้คนไทยเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมไทยในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

5. กำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการเพื่อสนับสนุนและพัฒนาให้ศาสนบุคคล ได้แก่ พระภิกษุ นักบวช ผู้นำทางศาสนา และผู้ทรงความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย มีความรู้ ความสามารถในการสอน ฝึกอบรม และถ่ายทอดความรู้หลักศาสนธรรม ศิลปธรรม คุณธรรมจริยธรรม ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เป็นผู้สอนหรือเป็นวิทยากรในสถานศึกษา

6. ดำเนินการให้มีแผนงานและโครงการในการปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ในวิถีชีวิตที่ดำรง โดยให้สถาบันสังคมในท้องถิ่นที่รับผิดชอบ ได้เข้ามามีส่วนร่วมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้คนไทยอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีความสุข และเป็นสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน

7. จัดกระบวนการเรียนการสอนด้านศาสนาและหลักธรรมศาสนาในทุกระดับ การศึกษา ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศาสนาที่ผู้เรียนนับถือทั้งด้านเนื้อหา การปฏิบัติ และการประยุกต์ใช้รวมทั้งมีการบูรณาการการเรียนการสอนทางด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ไว้ในทุกวิชาอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน

8. สถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านศาสนา และความรู้ทั่วไปเข้าด้วยกันอย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมตลอดจนจัดให้ครู พระภิกษุ นักบวช และผู้นำทางศาสนาที่มีความรู้ ความเข้าใจศาสนธรรมอย่างถ่องแท้ เป็นผู้สอน วิชาศาสนาและศีลธรรมในสถานศึกษา การมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความกตัญญูคู่กับคุณธรรม จริยธรรม

9. จัดให้มีการอบรม ประชุมกันอย่างสม่ำเสมอในหมู่ครู อาจารย์ และผู้บริหารในเรื่องความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมอย่างถูกต้อง เพื่อให้สามารถบูรณาการด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย ในกระบวนการเรียนรู้ได้มากขึ้น รวมทั้งสามารถอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียน และประพฤติปฏิบัติตนเป็นต้นแบบที่ดีของสังคม

10. จัดให้มีแผนงานและโครงการที่สนับสนุนให้ศาสนบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถอย่างแท้จริงในศาสนธรรม เป็นผู้สอนหรือเป็นวิทยากรวิชาศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน เพื่อปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียน

4. หลักสุจริต

หลักสุจริตเป็นหลักการกระทำที่มาตั้งแต่ในอดีตเริ่มตั้งแต่สมัยกรีกอริสโตเติล (Aristotle) และเพลโต (Plato) ได้กล่าวถึงหลักสุจริตกับหลักความยุติธรรม กฎหมายกับความยุติธรรม เพลโต เห็นว่าความยุติธรรม คือ การกระทำความดี ส่วนอริสโตเติล เห็นว่าหลักสุจริตจะก่อให้เกิดความยุติธรรม แต่การนำหลักสุจริตมาใช้เริ่มแรกในสมัยโรมันได้นำหลักสุจริตขึ้นมาเพื่อบรรเทาแก้ไขความกระด้างตายตัวของบทบัญญัติกฎหมาย หากบังคับใช้ตามบทบัญญัติเช่นนั้น จะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่คู่กรณี หลักสุจริตจึงเปรียบเสมือนสัญลักษณ์แห่งการค้นหาความเป็นธรรม

ความหมายของหลักสุจริต (Good faith)

คำว่า สุจริต (Good faith) ตามพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า สุจริต หมายถึง ประพฤติชอบตามคลองธรรม หมายถึงประพฤติ

ด้วยตั้งใจดี ประพฤติซื่อตรงสุจริตเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้และเป็นนามธรรม ไม่มีความหมายเฉพาะทางเทคนิคหรือคำจำกัดความตามบทบัญญัติกฎหมายแต่ประการใด ขอบเขตความเชื่อโดยสุจริตได้แก่สิ่งที่ไม่ประสงค์มุ่งร้ายและไม่ประสงค์ที่จะไปฉ้อฉล หลอหลวงบุคคลใดหรือการไปแสวงหาเอาเปรียบคนอื่น เพราะเขาขาดความสำนึก ดังนั้นจึงเห็นว่าความสุจริตของบุคคลแต่ละคน จึงเป็นความคิดส่วนตัวของแต่ละคนซึ่งเป็นเรื่องสภาพในจิตใจของบุคคลนั้น

หลักสุจริตแปลว่า ประพฤติดี คำว่าสุจริตยากที่จะอธิบายให้เข้าใจที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนและเหมาะสมบางครั้งก็มีคนแปลไปในเชิงความซื่อสัตย์ (Honesty) ซึ่งออกจะแคบไป เพราะคำว่า สุจริตมีความหมายที่กว้างไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องการกระทำด้วยความซื่อสัตย์เสมอไป ข้อสังเกตหลักสุจริตกับความยุติธรรมหรือหลักธรรมแท้จริงแล้วเป็นสิ่งเดียวกัน เนื่องจากเจตนารมณ์ของหลักสุจริตอันเป็นบทกฎหมายยุติธรรมนั้นคือ มุ่งให้เกิดความเป็นธรรมหรือความยุติธรรมที่แท้จริงในสังคมนั่นเอง คือ การให้ผู้ใช้กฎหมาย ผู้ตีความกฎหมายใช้หลักความเป็นธรรมเข้าวินิจฉัย ข้อพิพาทต่างๆ หลักสุจริตเป็นการนำเอาแนวคิดในทางศีลธรรมของสังคม ความยุติธรรมกับหลักสุจริตจึงเป็นองค์รวมเดียวกัน โดยหลักสุจริตทำหน้าที่เป็นเครื่องมือที่นำไปสู่ความยุติธรรมที่แท้จริงหลักสุจริต (Good faith) นั้นมีความหมายตรงกันข้ามกับ ทุจริต (Bad faith) แยกอธิบาย ได้ดังนี้

1. ทุจริต มีลักษณะตรงกันข้ามกับสุจริตโดยปกติทั่วไปแล้วมีความหมายเกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำฉ้อฉลหลอกลวงหรือมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้คนอื่นเข้าใจผิด (ไขว้เขว) หรือหลอกลวงผู้อื่น การละเลยไม่เอาใจใส่หรือการบิดพลิ้วโดยไม่ปฏิบัติหน้าที่หรือการชำระหนี้ตามสัญญา

2. การไม่ดำเนินทันที เพราะความบกพร่องโดยบริสุทธิ์ ตามสิทธิและหน้าที่ซึ่งบุคคลนั้นมีอยู่แต่เพราะมูลเหตุจงใจหรือที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องหรือมูลเหตุจงใจที่ชั่วร้าย

3. คำว่า ทุจริต ไม่ใช่คำวินิจฉัยในทางไม่ดี (Bad) หรือเป็นความประมาทเลินเล่อเท่านั้น แต่น่าจะเกิดจากการใดที่ขัดกับมโนสำนึกโดยปริยาย เพราะฉะนั้นเป็นการแสดงออกถึงวัตถุประสงค์ที่ไม่ซื่อสัตย์สุจริตหรือการเบี่ยงเบนทางศีลธรรม อันมีความแตกต่างจากความคิดเห็นที่เป็นปรปักษ์โดยความประมาทเลินเล่อ ในกรณีนี้ได้มุ่งเน้นถึงสภาพจิตใจที่ดำเนินการโดยมุ่งประสงค์ที่แอบแฝงอยู่หรือมีเจตนาชั่วร้ายดังนั้นคำว่า ทุจริต (Bad faith) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพจิตใจของบุคคล (State of mind) หรือเน้นถึงมโนสำนึกของบุคคลเกี่ยวกับความคิดไตร่ตรอง วางแผน ดำเนินการหรือกระทำการที่ไม่ถูกต้องชอบธรรมตามจริยธรรม คุณธรรม เพื่อที่จะหลอกลวง ฉ้อฉลเอาเปรียบหรือโกงคนอื่น โดยกระทำการหรืองดเว้นไม่กระทำการที่ต้องกระทำไม่ว่าจะเป็นเจตนาโดยตรงหรือโดยปริยายประกอบด้วยเหตุจงใจหรือไม่ก็ตาม

5. ความหมายของความซื่อสัตย์ สุจริต

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติตรงและจริงใจไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง ส่วนคำว่า สุจริต หมายถึง ความประพฤติดีงาม ความประพฤติชอบ

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ได้ให้ความหมายคำว่า สุจริต หมายถึง ความประพฤติดี ความประพฤติชอบ มี 3 ประการ คือ ความประพฤติชอบด้วยกาย ความประพฤติชอบด้วยวาจา และความประพฤติชอบด้วยใจ

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ให้ความหมายคำว่า สุจริต หมายถึง ความประพฤติดี มี 3 อย่าง คือ ความประพฤติชอบด้วยกาย เรียกว่า กายสุจริต 3 ประการ คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์ เว้นจากการลักทรัพย์ เว้นจากการประพฤติผิดในกาม ความประพฤติชอบด้วยวาจา เรียกว่า วจีสุจริต 4 ประการ คือ เว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้นจากการพูดคำหยาบ เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ ความประพฤติชอบทางใจ เรียกว่า มโนสุจริต มี 3 ประการ คือ ไมโลภ ไม่พยาบาท และมีความเห็นถูกต้อง

รองศาสตราจารย์ ดนัย ไชโยธธา ได้ให้ความหมายคำว่า สุจริต หมายถึง ความประพฤติดี ความประพฤติงาม หมายถึง ความประพฤติที่เป็นเหตุให้บุคคลเป็นคนดี เป็นคนงาม ง่ายต่อการปกครอง มีความหมายครอบคลุมถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกทางกาย และทางวาจา ในทางที่ดี รวมถึง ความนึกคิดที่ดี อันเป็นเหตุแห่งพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นด้วยความประพฤติดี ท่านแบ่งไว้ 3 ทางดังนี้ ทางกายสุจริต ทางวจีสุจริต และทางมโนสุจริต

พันเอก ปิ่น มุกกันต์ ได้ให้ความหมายคำว่า สุจริต หมายถึง ความประพฤติดี ด้วยกาย ด้วยวาจาและด้วยใจ

มานิต มานิตเจริญ ได้ให้ความหมาย คำว่า สุจริต หมายถึง ความซื่อสัตย์ไม่คดโกง สะอาด และบริสุทธิ์ ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมและชอบด้วยกฎหมาย

บุญมี แค้นแก้ว และคณะ ได้ให้ความหมายคำว่า สุจริต หมายถึง การประพฤติดี ประพฤติชอบ เรียกว่า สุจริตมี 3 อย่างด้วยกัน คือ การประพฤติดีทางกาย การประพฤติดีทางวาจา และการประพฤติดีทางใจ

ซื่อสัตย์สุจริต มีความหมายว่า ความประพฤติดี ความประพฤติชอบ ประพฤติตรง และจริงใจไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง คนจะได้ชื่อว่ามีคุณสุจริต ต้องมีความจริง 5 ประการ คือ

1. จริงต่อการทำงาน หมายถึง ทำอะไรทำจริง มุ่งให้งานสำเร็จเกิดประโยชน์ส่วนตนหรือส่วนรวมได้จริง ๆ
2. จริงต่อหน้าที่ หมายถึง ทำจริงในงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเรียกว่าหน้าที่ ทำงานเพื่องาน ทำงานให้ดีที่สุด ไม่เลินเล่อ ไม่หละหลวม ไม่หลีกเลี่ยง ปิดพลั่ว คือ หลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ต้องเอาใจใส่หน้าที่ให้งานสำเร็จเกิดผลดี
3. จริงต่อวาจา หมายถึง การพูดความจริง ไม่กลับกลอก รักษาวาจาสัตย์อย่างเคร่งครัดพูดจริงทำจริงตามที่พูด

4. จริงต่อบุคคล หมายถึง มีความจริงใจต่อคนที่เกี่ยวข้อง ต่อมิตรและผู้ร่วมงานจริงใจต่อเจ้านายของตน เรียกว่า มีความจงรักภักดี จริงใจต่อผู้มีพระคุณ เรียกว่า มีความกตัญญูกตเวที

5. จริงต่อความดี หมายถึง มุ่งประพฤติแต่ความดีจนติดเป็นนิสัย เป็นบุคคลที่ประกอบด้วยคุณธรรม คือ หิริ ความละอายบาป ละอายใจต่อการทำชั่ว โอตตปปะ ความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่ว

สุจริต 3

สุจริต 3 แปลว่า ความประพฤติชอบ 3 ประการ ได้แก่

1. กายสุจริต ได้แก่ ความประพฤติชอบทางกาย มี 3 ประการ คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์ เว้นจากการลักทรัพย์ และเว้นจากการประพฤติผิดในกาม

2. วจีสุจริต ได้แก่ ความประพฤติชอบทางวาจา มี 4 ประการ คือ เว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้นจากการพูดคำหยาบและเว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ

3. มโนสุจริต ได้แก่ ความประพฤติชอบทางใจ มี 3 ประการ คือ ไม่โลภ ไม่พยาบาท และมีความเห็นถูกต้อง

คุณประโยชน์ของความสุขุมสุจริต

1. พ้นจากความเดือดร้อน
2. มีแต่คนสรรเสริญ
3. มีความสุขทางโลก
4. มีความสุขทางธรรม

ความซื่อสัตย์ บ้างก็ว่า ความสัตย์ หรือ ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึงแง่มุมหนึ่งของศีลธรรม แสดงถึงลักษณะของคุณธรรมในแง่บวก อาทิ บุรณภาพ ความจริงใจ และความตรงไปตรงมา พร้อมด้วยกรงดเว้นการโกหก การคดโกง หรือการลักขโมย เพราะหากไม่งดเว้น ก็จะเป็นการเสแสร้งแก้งทำเพียงเท่านั้น

ความซื่อสัตย์เป็นค่านิยมที่คาดหวังของบุคคลและองค์กร หากบุคคลและองค์กรไม่มีความซื่อสัตย์จะไม่สามารถดำรงอยู่ได้ในสังคม

สรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การประพฤติชอบ ประพฤติดี ความประพฤติถูกต้องตามทำนองคลองธรรม มี 3 อย่าง คือ ความประพฤติชอบด้วยกาย เรียกว่า กายสุจริต 3 ประการ คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์ เว้นจากการลักทรัพย์ เว้นจากการประพฤติผิดในกาม ความประพฤติชอบด้วยวาจา เรียกว่า วจีสุจริต มี 4 ประการ คือ เว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้นจากการพูดคำหยาบ เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ ความประพฤติชอบทางใจ เรียกว่า มโนสุจริต มี 3 ประการ คือ ไม่โลภ ไม่พยาบาท และมีความเห็นถูกต้อง

6. คุณลักษณะ 5 ประการ

คุณลักษณะ 5 ประการ ของโรงเรียนสุจริต

คุณลักษณะความสุจริต หมายถึง การมีทักษะกระบวนการคิด การมีวินัยและความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต การอยู่อย่างพอเพียง และการมีจิตสาธารณะ โดยมีพฤติกรรมไม่ให้เกิดการกระทำใด ๆ เพื่อตนเอง หรือผู้อื่นให้ได้รับผลประโยชน์ที่ไม่มีสิทธิ์จะได้รับโดยวิธีการที่ไม่ถูกต้อง ไม่ซื่อสัตย์

1. กระบวนการคิด หมายถึง ความสามารถในการจำแนก เปรียบเทียบ ให้เหตุผล มีวิจารณ์ญาณแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ ได้ว่าสิ่งใดควรประพฤติปฏิบัติ และไม่ควรประพฤติปฏิบัติไม่ให้เกิดการกระทำใด ๆ เพื่อตนเอง หรือผู้อื่นให้ได้รับผลประโยชน์ที่ไม่มีสิทธิ์จะได้รับโดยวิธีการ ที่ไม่ถูกต้อง ไม่ซื่อสัตย์

2. การมีวินัย หมายถึง มีจิตสำนึกในบทบาทและหน้าที่ของตนเองและปฏิบัติ ตามข้อตกลง ข้อบังคับ กติกา ระเบียบ กฎหมาย ของครอบครัว โรงเรียน สังคม และยอมรับผล ที่เกิดจากการปฏิบัติ เคารพสิทธิของผู้อื่นและเป็นพลเมืองที่ดีของชุมชน สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก

3. ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การประพฤติตรงตามความเป็นจริง ต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและโลกทั้งทางกาย วาจา และใจ

4. การอยู่อย่างพอเพียง หมายถึง การดำเนินชีวิตโดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5. จิตสาธารณะ หมายถึง การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ไม่หวังผลตอบแทน เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โรงเรียน ชุมชน สังคม

คุณลักษณะ 5 ประการ ของหลักสูตร “โตไปไม่โกง”

1. ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty and Integrity)

ความหมาย

ความซื่อสัตย์สุจริต คือ การยึดมั่นในความสัตย์จริงและในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม มีความซื่อตรง และมีเจตนาที่บริสุทธิ์ ปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นโดยชอบ ไม่คดโกง การนำไปใช้

พูดความจริง ไม่ลักขโมย ทำตัวเป็นที่น่าเชื่อถือ ทำตามสัญญา ตรงไปตรงมา กล้าเปิดเผยความจริง รู้จักแยกแยะประโยชน์ส่วนตัว ส่วนรวมแนวคิด การดำเนินชีวิตในสังคมนั้น ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็น ไม่ว่าจะซื่อสัตย์ต่อตนเองหรือผู้อื่น ดังนั้น การที่เราจะมีความซื่อสัตย์สุจริตนั้น เราจะต้องปลูกฝัง และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตอย่างถูกต้อง และให้เห็นโทษของการไม่ซื่อสัตย์สุจริตว่าจะส่งผลต่อตนเองและสังคมอย่างไรบ้าง

2. การมีจิตสาธารณะ (Greater Good)

ความหมาย

การมีจิตสาธารณะ คือ การมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม มีความตระหนักรู้และคำนึงถึงสังคมส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อตัวเองในการกระทำใดๆ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อส่วนรวม และพร้อมที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม

การนำไปใช้

ร่วมดูแลสังคม รับผิดชอบต่อส่วนรวม เสียสละเพื่อส่วนรวม เอื้อเฟื้อ เมตตา มีน้ำใจ ไม่เห็นแก่ตัว

แนวคิด

การอยู่ร่วมกันของสมาชิกในสังคมหนึ่งนั้น ต้องอาศัยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเข้าใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งการที่สมาชิกในสังคมคิดและทำเพื่อส่วนรวม รู้จักการให้เพื่อสังคม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่ และพร้อมที่จะเสียสละหรือช่วยปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวม

3. ความเป็นธรรมทางสังคม (Fairness and Justice)

ความหมาย

ความเป็นธรรมทางสังคม คือ การปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และอย่างมีเหตุผล โดยไม่เลือกปฏิบัติต่อ เพศ เชื้อชาติ ชนชั้น สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม

การนำไปใช้

นึกถึงใจเขาใจเรา ไม่เอาเปรียบผู้อื่น รับฟังผู้อื่น เคารพให้เกียรติผู้อื่น กตัญญูอย่างมีเหตุผล คำนึงถึงความยุติธรรมโดยตลอด

แนวคิด

ทุกคนควรได้รับความเป็นธรรมอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะแตกต่างกันด้วยเชื้อชาติ ศาสนา ภูมิกำเนิด ฐานะ หรือการศึกษา รวมทั้งต้องไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นด้วย ดังนั้นการให้ความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น การไม่เอาเปรียบผู้อื่น และการเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนเองจะช่วยให้รักษาความเป็นธรรมในสังคมได้มากขึ้น

4. กระทำอย่างรับผิดชอบ (Responsibility and Accountability)

ความหมาย

การกระทำอย่างรับผิดชอบ คือ การมีจิตสำนึกในบทบาทและหน้าที่ของตัวเองและปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด เคารพกฎเกณฑ์ กติกา พร้อมให้ตรวจสอบการกระทำได้เสมอ หากมีการกระทำผิดก็พร้อมที่จะยอมรับและแก้ไขในสิ่งที่ผิด

การนำไปใช้

ทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด มีระเบียบวินัย เคารพกติกา รับผิดชอบต่อในสิ่งที่ทำ กล้ายอมรับผิดและรับการลงโทษ รู้จักสำนึกผิดและขอโทษ แก้ไขในสิ่งที่ผิด กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง

แนวคิด

ในทุกสังคมประกอบด้วยสมาชิกหรือบุคคลที่แตกต่างหลากหลายตามบทบาทและหน้าที่ต่างๆ ที่เหมือนกันบ้างและต่างกันบ้าง ตั้งแต่เป็นสมาชิกของครอบครัว สมาชิกของโรงเรียน สมาชิกของที่ทำงาน และสมาชิกของสังคม ดังนั้น การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เข้าใจซึ่งกันและกัน ไม่ละเมิดผู้อื่น และพร้อมยอมรับในการกระทำของตนเองนั้น สมาชิกทุกคนจะต้องเข้าใจความรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ของตนเองและบุคคลต่างๆ รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ อย่างมีความรับผิดชอบ พร้อมทั้งจะให้มีการตรวจสอบได้ มีความเคารพต่อกฎเกณฑ์ กติกา อย่างมีวินัย

5. เป็นอยู่อย่างพอเพียง

ความหมาย

เป็นอยู่อย่างพอเพียง คือ การดำเนินชีวิตโดยยึดหลักความพอประมาณ ซื่อตรง ไม่ละโมภโลภมาก รู้จักยับยั้งชั่งใจ และต้องไม่เอาเปรียบหรือเบียดเบียนทั้งตัวเองและผู้อื่น

การนำไปใช้

รู้จักความเพียงพอ ความพอดี มีความอดทนอดกลั้น รู้จักบังคับตัวเอง ไม่กลัวความยากลำบาก ไม่ทำอะไรแบบสุดขั้วหรือสุดโต่ง มีสติและเหตุผล

แนวคิด

การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ถือว่าเป็นแบบอย่างที่ดี ที่ควรถือปฏิบัติ การรู้จักความพอดี พอประมาณในการใช้ชีวิต การรู้จักพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ การรู้ประหยัดและรู้คุณค่าสิ่งของเป็นเรื่องสำคัญในการสร้างนิสัยที่เป็นอยู่อย่างพอเพียง จะไม่ทำให้เกิด การดิ้นรนแบบเห็นแก่ตัวและขาดสติ ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและสังคมในภาพรวมด้วย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญกับการนำการวิจัยไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีความรอบรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ นอกจากนี้สถานศึกษา ควรพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพโดยการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

1. ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 11) ได้สรุปว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำผลมาใช้ในการ

ปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ ของตนเองและกลุ่มเพื่อร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแนวทางที่ได้ปฏิบัติ และผลที่เกิดเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

สมบัติ บุญประคม (2542 : 36) การวิจัยเชิงปฏิบัติการคือการวิจัยประเภทหนึ่งซึ่งใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างมีระบบ ผู้วิจัย และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และวิเคราะห์วิจารณ์ผลการปฏิบัติโดยการใช้วงจร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการลงมือกระทำจริง การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติ การดำเนินการจะต้องต่อเนื่อง เพื่อจะนำไปสู่การปรับปรุงแผนเข้าสู่วงจรใหม่ จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ไขปัญหาได้จริงหรือสภาพการณ์ของสิ่งที่ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มนสิข สิริสมบุรณ์ (2545 : 114) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ การดำเนินการอย่างมีระบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสะท้อนผลการปฏิบัติงานตามสภาพจริงของครูและผู้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการตัดสินใจในการแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พัฒนาและเพิ่มความรู้ในงานของครูเองให้มากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านที่เกี่ยวกับหลักสูตร การบริหาร และการเรียนการสอนในชั้นเรียน

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การแสวงหาความรู้ใหม่ ด้วยวิธีการสืบค้น พัฒนา ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นจากสถานการณ์จริงอย่างมีระบบในชั้นเรียน โดยมีขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติการสังเกต และการสะท้อนผลสิ่งที่ได้พบ

2. ความสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

สุวิมล ร่องวานิช (2544 : 14 – 15) กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ดังนี้คือ

ประการที่ 1 ให้โอกาสครูในการสร้างองค์ความรู้ ทักษะการวิจัยการประยุกต์ใช้การตระหนักถึงทางเลือกที่เป็นไปได้ที่จะเปลี่ยนแปลงโรงเรียนให้ดีขึ้น

ประการที่ 2 เป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงหรือผลการทำงาน

ประการที่ 3 เป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติโดยตรง เนื่องจากช่วยพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ

ประการที่ 4 ช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง และเกิดการเปลี่ยนแปลงผ่านกระบวนการวิจัยในที่ทำงาน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่องค์กร เนื่องจากนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติและการแก้ปัญหา

ประการที่ 5 เป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติในการวิจัย ทำให้กระบวนการวิจัยเป็นประชาธิปไตย ทำให้เกิดการยอมรับในความรู้ของผู้ปฏิบัติ

ประการที่ 6 ช่วยตรวจสอบวิธีการทำงานของครูที่มีประสิทธิภาพ

ประการที่ 7 ทำให้ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent)

ชัยพจน์ รักรังาม (2544 : 17 – 19) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการทำวิจัย
ปฏิบัติการในชั้นเรียน ดังนี้

ประการที่ 1 ประโยชน์ต่อผู้เรียน นักเรียนในชั้นเรียนมีความรู้ความสามารถ
พื้นฐานแตกต่างกัน หากครูยังใช้วิธีการสอนแบบเดียวแล้ว จะทำให้นักเรียนที่มีความสามารถใน
การรับรู้เร็วกว่ากลุ่มเพื่อน หรือกลุ่มที่มีการรับรู้ช้า มีปัญหาในการเรียนรู้ รู้จักควรหาวิธีการ
แก้ปัญหาโดยการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาอย่างมีหลักการ แล้วคิดหาทางแก้ไขปัญหาจน
สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนได้ดีขึ้น นักเรียนเกิดการ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน จนในที่สุดมี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

ประการที่ 2 ประโยชน์ต่อครู ครูมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ คือ
วางแผนทำงานประจำได้แก่ วางแผนการสอน เลือกรูปวิธีการสอนที่เหมาะสม ประเมินผลการ
ทำงานเป็นระยะ โดยมีเป้าหมายชัดเจน และทำให้ทราบผลการกระทำว่าบรรลุเป้าหมายเพียงใด
นอกจากนี้ยังทำให้ครูเกิดความคิดสร้างสรรค์เพื่อหาทางแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม เพราะบางครั้ง
นวัตกรรมอาจมีข้อบกพร่อง หากนำมาปรับปรุง อยู่เสมอ ก็สามารถพัฒนาเป็นผลงานที่เป็น
ประโยชน์เป็นที่ยอมรับได้

ประการที่ 3 ประโยชน์ต่อโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มครูมีมากขึ้นทั้ง
ในรูปความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในหมวดวิชา และระหว่างหมวดวิชา ตั้งแต่การร่วมคิด
แก้ปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ การเขียนรายงาน เพราะครูในโรงเรียนมีความถนัด และมีคุณภาพ
ยิ่งขึ้น เช่น ครูคณิตศาสตร์ถนัดด้านการคำนวณ การนำเสนอ ข้อมูล การวิเคราะห์ ข้อมูล ครู
บรรณรักษ์ ช่วยดูแลการเขียนบรรณานุกรม ครูภาษาไทยตรวจสอบการสะกดคำ ครูภาษาอังกฤษ
ช่วยด้านการอ่านเอกสารตำรา / งานวิจัยต่างประเทศ เป็นต้น การที่ครูต้องศึกษา ค้นคว้าเนื้อหา
ที่ตนรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่มีอยู่ให้มากขึ้น จะช่วยให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
เป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ สามารถกำหนดสาเหตุและชี้ประเด็นปัญหาได้ชัดเจน
เพื่อแก้ปัญหา ได้ตรงจุดยกระดับมาตรฐานวิชาการโรงเรียนสูง

ประการที่ 4 ประโยชน์ต่อวงการศึกษ ผลงานวิจัยในชั้นเรียนที่ตีพิมพ์นอกจากจะ
ได้รับการเผยแพร่โดยทั่วไปแล้ว ผลงานวิจัยในประเด็นปัญหาที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกันหาก
นำมาสังเคราะห์จะได้เป็นองค์ความรู้ใหม่ และจะเป็นการกระตุ้น ให้มีการพัฒนาผลงานทาง
วิชาการอย่างไม่หยุดยั้ง เกิดเป็นภาพลักษณ์ที่ดีของวงการวิชาชีพครูเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ทั้งนี้
ขึ้นอยู่กับการทำงานเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง

จะเห็นได้ชัดเจนว่า การวิจัยมีความสำคัญมากในระดับโรงเรียนหรือ ชั้นเรียนเพราะ
จะเป็นการหาวิธีการแก้ปัญหาการเรียนการสอนอันจะนำไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษาจึงควรมี
การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนใน
โรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานหลายหน่วยงานรวมทั้งการสนับสนุน
ให้มีปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการวิจัยในชั้นเรียน
มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อปรับปรุงสภาพการปฏิบัติงานของผู้วิจัย ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรได้รับการ
ส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน

3. ประเภทของการวิจัยปฏิบัติการ

ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2543 : 28; อ้างอิงมาจาก Elliott. 1991 ; Kemmis and McTaggart. 1998 : 5; Hitcock and Hughes. 1995 : 29; Mc Kernan. 1996 :5) ได้กล่าวถึงลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไว้ 4 ประการ คือ

1. เป็นงานวิจัยที่เรียกว่า “Self – reflective inquiry” กล่าวคือไม่ใช่มุ่งพัฒนาความรู้ใหม่ แต่จุดเน้นอยู่ที่การมองสะท้อนกลับสภาพการณ์หรือปัญหาที่ตนเผชิญอยู่ เช่น ปัญหาที่ครูพบในการสอนซึ่งเป็นปัญหาใกล้ตัว

2. เป็นการวิจัยที่ดำเนินการโดยผู้มีส่วนร่วมโดยตรงในหน่วยงาน/องค์กรนั้น (collaborative2participatory) ตัวอย่างเช่น ในกรณีของโรงเรียนจะเป็นการวิจัยโดยครูในโรงเรียนนั้น และถ้าจะให้ดีที่สุด ควรจะเป็นการวิจัยแบบบูรณาการของคณะบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3. เป็นการวิจัยที่มุ่งหวังผลในการปรับปรุง/พัฒนาวิธีการปฏิบัติในหน่วยงานหรือองค์กรนั้นๆ โดยตรงในกรณีการวิจัยในชั้นเรียนนั้นจะเป็นการดำเนินการเพื่อปรับปรุงหลักสูตร/โครงการ หรือการเรียนการสอนของครูผู้ดำเนินการวิจัยนั้น ซึ่งเป็นการมุ่งผลในการปฏิบัติอย่างแท้จริง เพื่อการพัฒนาตามแนวทางใดแนวทางหนึ่ง คือ การปรับวิธีการเดิมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น หรือการเปลี่ยนแปลงไปสู่แนวทางปฏิบัติใหม่ๆ

4. สืบเนื่องมาจาก ข้อ 3 การวิจัยชนิดนี้เป็นการวิจัยที่มีการทดสอบวิธีการปฏิบัติจริงในสถานที่จริงโดยทันที และทำการวิเคราะห์ผลของการปฏิบัตินั้นๆ (critically examined action) โดยผู้วิจัยเอง

แม็คเคอร์เนว (Mc Kernan, อ้างถึงใน ประวิต เอราวรรณ์, 2545 : 7 – 8) ได้แบ่งการวิจัยปฏิบัติการออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การวิจัยปฏิบัติการเชิงวิทยาศาสตร์ เป็นการวิจัยปฏิบัติการที่อาศัยกระบวนการวิทยาศาสตร์เป็นวิธีวิจัยหรือวิธีแก้ปัญหา ยกตัวอย่าง เช่น

1.1 รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการของ Kurt Lewin มีขั้นตอนดังนี้

1.1.1 การวางแผน

1.1.2 การค้นคว้าหาความจริง

1.1.3 การดำเนินการ

1.1.4 การวิเคราะห์ผล

1.2 รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการของ Taba – Noel ซึ่ง Hilda Taba เป็นนักทฤษฎีหลักสูตรได้ประยุกต์วิธีการของ Dewey ที่มี 5 ขั้นตอนมาใช้ในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยแยกออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 ระบุปัญหา

1.2.2 วิเคราะห์ปัญหา

1.2.3 กำหนดแนวคิดหรือสมมติฐาน

1.2.4 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

1.2.5 ปฏิบัติหรือดำเนินการ

1.2.6 ประเมินผลการปฏิบัติ

1.3 รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการของ Liippitt – Radke ซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้

1.3.1 เริ่มต้นจากกลุ่มที่ต้องการที่ค้นหาความรู้ความจริง

1.3.2 ร่วมกันกำหนดว่า “อะไรคือสิ่งที่กลุ่มอยากรู้”

1.3.3 สร้างเครื่องมือวิจัยที่เป็นวิทยาศาสตร์

1.3.4 กำหนดกลุ่มเป้าหมายและทดลองให้เครื่องมือ

1.3.5 รวบรวมข้อมูลโดยมีการร่วมกันกำกับติดตามอย่างใกล้ชิด

1.3.6 รวบรวมข้อมูลด้านทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้เกี่ยวข้อง เช่น ตั้งคำถามว่า “มองสิ่งต่างๆ แตกต่างไปจากเดิมหรือไม่เมื่อรู้ความจริง”

1.3.7 ร่วมมือกันค้นหาความจริงและนำเสนอความจริง ซึ่งอาจต้องใช้เทคนิควิจัยเฉพาะ และควรแบ่งงานกันอย่างเสมอภาค

1.3.8 ในบางครั้งข้อค้นพบที่เกิดขึ้นอาจส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยมหรือการรับรู้ทางสังคมของกลุ่มหรือคนใดคนหนึ่ง ซึ่งต้องช่วยกันสำรวจให้พบ

1.3.9 เสนอข้อค้นพบให้กลุ่มอื่นรู้ โดยการสนทนาหรือเขียนเป็นรายงาน

2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจและปรับปรุงพัฒนาวิธีการปฏิบัติงาน ซึ่งรูปแบบนี้จะเน้นที่การวิจัยที่เกิดขึ้นจากค่านิยมในการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้เริ่มโครงการและบทบาทของผู้วิจัย คือ การกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเข้าใจและทำการปรับปรุงคุณภาพชีวิตที่ดีในสถานการณ์ทางสังคม

2.1 รูปแบบวิจัยปฏิบัติการของ John Elliott จะเน้นวิธีการให้ผู้ปฏิบัติงานส่งสะท้อนการพัฒนาตนเองในมุมมองของ John Elliott เชื่อว่า การวิจัยปฏิบัติการจะนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพชีวิตที่ดีในสถานการณ์ทางสังคม

2.2 รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการของ David Ebbutt ซึ่งเสนอว่า แนวทางที่ดีที่สุดในการคิดเชิงกระบวนการคือ ลำดับขั้นตอนตามวงจรแห่งความสำเร็จ ไม่ใช่การดำเนินการแบบเกลียว

2.3 การวิจัยปฏิบัติการเชิงอิสระ เป็นการวิจัยปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการตอบสนองความต้องการขององค์กร โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและ ปรับปรุงการปฏิบัติงานโดยกลุ่มผู้วิจัยมีอิสระในการเผชิญหน้ากับปัญหา และร่วมมือกันแสวงหาวิธีการที่ดีที่สุดที่จะแก้ไขแล้ว ส่งสะท้อนตนเองจากผลการปฏิบัติ เช่น รูปแบบวิจัยปฏิบัติการของ มหาวิทยาลัย Deakin หรือ การวิจัยปฏิบัติการตามรูปแบบของ kemmis และคณะ ซึ่งมีความคิดว่า กระบวนการวิจัยปฏิบัติการมีลักษณะเป็นเกลียวประกอบด้วย การวางแผนการปฏิบัติการสังเกตผลและการสะท้อนผล

3. ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 23) ได้เสนอขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็น 6 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 เป็นการตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับสภาพที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 2 เป็นการกำหนดปัญหาวิจัยหรือคำถามวิจัยที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น เป็นคำถามที่สามารถวิจัยได้

ขั้นที่ 3 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบคำถามวิจัย

ขั้นที่ 5 เป็นการทำความเข้าใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 6 เป็นการนำข้อค้นพบไปเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและใช้ให้เกิดประโยชน์ พิเชิต ฤทธิ์จรูญ (2544 : 33) กล่าวถึงขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนซึ่งมี ขั้นตอนการดำเนินงานสำคัญๆ 5 ขั้นตอน

1. การวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้อยู่ ขั้นตอนนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการวางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อย่างไรที่จะทำให้ครูนักวิจัยทราบปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่ต้องดำเนินการแก้ไขหรือพัฒนาการเรียนรู้อย่างไร ปัญหาการเรียนรู้อาจได้มาจาก การสังเกต การสอบถาม การประเมินจากผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์หรือตรวจผลงานของนักเรียน การใช้ข้อมูลชัดเจน (Hard Data) เกี่ยวกับผลการเรียนรู้ การใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) หรือการใช้เทคนิคการตั้งคำถาม

การดำเนินการตามขั้นตอนที่ 1 นี้ จะช่วยให้ครูนักวิจัยสามารถรู้ปัญหาการเรียนรู้อย่างชัดเจนและกำหนดปัญหาวิจัย (Research Problem) ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ได้อย่างเฉพาะเจาะจง และชัดเจน เพื่อศึกษาค้นหาคำตอบและเป็นแนวทางในการวางแผนหรือดำเนินการวิจัยต่อไป

2. การเลือกนวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหา เมื่อวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้อย่างได้แล้ว ครูนักวิจัยจะต้องเลือกนวัตกรรมหรือ วิธีการแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับปัญหาการเรียนรู้อันครูนักวิจัยสามารถสร้างหรือจัดทำได้ด้วยตนเอง นวัตกรรม การเรียนรู้ หรือนวัตกรรมการเรียนการสอน (Instructional Innovation) หมายถึง แนวคิด วิธีการ กระบวนการ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อันหรือพัฒนาการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

3. การออกแบบสร้างนวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหา เป็นการคิดกำหนดแบบหรือโครงร่างของนวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหาตามที่ได้เลือกไว้ในขั้นตอนที่ 2 เช่น แบบฝึกหัดหรือชุดฝึก ควรจะมีลักษณะอย่างไร เนื้อหาในแบบฝึกหัดหรือชุดฝึก มีอะไรบ้าง โครงสร้างอย่างไร มีกี่แบบฝึก รูปแบบของแบบฝึกหัดหรือชุดฝึกควรเป็นอย่างไร ซึ่งอาจพิจารณาทั้งขนาดตัวหนังสือ และรูปแบบการนำเสนอด้วย ชุดฝึกกิจกรรม ควรจะมีรูปแบบอย่างไร ขั้นตอน ลักษณะกิจกรรม แต่ละกิจกรรมมีลักษณะอย่างไรบ้าง การสอนแบบโครงงานควรจะมีรูปแบบ ขั้นตอน ลักษณะกิจกรรม งานที่ต้องปฏิบัติอย่างไร การเรียนแบบร่วมมือควรจะมีรูปแบบ ขั้นตอน และกิจกรรมปฏิบัติอะไรบ้าง

4. การใช้นวัตกรรมหรือวิธีแก้ปัญหาหรือพัฒนาเป็นขั้นตอนของการนำนวัตกรรมหรือวิธีแก้ปัญหาไปใช้ หรือจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรม วิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาที่ได้

จัดทำไว้กับประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนรู้หรือต้องการพัฒนาตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ แล้วสังเกตผล (Observe) หรือเก็บรวบรวมข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยและเขียนรายงานการวิจัยต่อไป

5. สรุปและรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการสรุปผลการวิจัยข้อค้นพบหรือผลการแก้ไข ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนว่าเป็นอย่างไร แล้วเขียนไว้เป็นหลักฐานการปฏิบัติงานไว้ในรูปของรายงานการวิจัยโดยอาจจะเขียนแบบไม่เน้นวิชาการ แบบกึ่งวิชาการ หรือแบบเชิงวิชาการก็ได้ตามแนวทางการเขียนที่นำไปเสนอไว้ในบทที่ 5

ในการปฏิบัติงานต่างๆ ไปอาจจะไม่ปฏิบัติเช่นนี้เสมอไป แต่จะมีส่วนต่างๆ เหล่านี้เกิดขึ้นในระดับหนึ่งซึ่งในการวิจัยปฏิบัติการจะต้องประกอบด้วย การวางแผนการปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลอย่างรอบคอบเป็นระบบ และเข้มงวดกวดขันในการดำเนินงานมากกว่าปฏิบัติงานประจำวัน โดยนำความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม ที่หมุนไปในกระบวนการเหล่านี้มาใช้ เป็นเสมือนแหล่งให้เกิดการปรับปรุงและแหล่งความรู้ นักวิจัยปฏิบัติการจะต้องดำเนินกิจกรรมทั้งสิ้นนี้ด้วยความร่วมมือกันในระหว่างกลุ่มตลอดกิจกรรมของการวิจัย

4. เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

สมบัติ บุญประคม (2545 : 38) ได้กล่าวถึงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ ดังนี้

1. การบันทึกสนาม (Field Note) เป็นการจดบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียน ผู้วิจัยบันทึกตามสภาพที่เห็น โดยไม่ได้แสดงความคิดเห็นส่วนตัวหรือการแปลความหมายการบันทึกลักษณะนี้จะทำให้ได้พฤติกรรมตามสภาพการณ์ที่เป็นจริง

2. การสัมภาษณ์ (Interview) เทคนิคการสัมภาษณ์ทำให้ใช้คำถามได้ยืดหยุ่นมากกว่าการรวบรวมแบบสอบถาม การสัมภาษณ์สามารถดำเนินการได้ 3 ลักษณะ คือแบบไม่ได้วางแผน (Unplanned) คือการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการระหว่างครูกับครู ครูกับนักเรียน แบบวางแผนแต่ไม่มีโครงสร้าง (Planned but Unstructured) เปิดโอกาสให้คู่สนทนาเลือกหัวข้อที่สนใจที่จะพูด ผู้สัมภาษณ์จะใช้คำถามอื่นประกอบเพื่อให้คำตอบที่ชัดเจนเข้าประเด็น แบบสุดท้ายคือแบบมีโครงสร้าง (Structured) คือการสัมภาษณ์ที่เป็นไปตามชุดของคำถามที่เตรียมการไว้

3. การใช้สังคมมิติ (Sociometric Method) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสังคมในกลุ่มนักเรียนโดยใช้คำถามว่า เขาชอบที่จะทำงานหรือไม่ทำงานกับใครเพื่อนที่ตนเองรักมากที่สุดคือใคร อยากจะทำงานร่วมกับใครมากที่สุด แล้วนำชื่อนักเรียนเหล่านั้นมาโยงความสัมพันธ์ว่าใครเป็นที่นิยมของกลุ่มหรือใครถูกเพื่อนเพิกเฉย

4. แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่ถามข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบเราสามารถใช้ได้ทั้งแบบปลายเปิดและปลายปิด เลือกให้เหมาะสมกับลักษณะข้อมูลที่ต้องการ ที่สำคัญผู้วิจัยจะต้องกำหนดหัวข้อของเรื่องที่จะถามให้รัดกุมและครอบคลุม

5. การใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เพื่อให้การบันทึกพฤติกรรมมีความเชื่อถือมากขึ้น ผู้วิจัยอาจสร้างรายการแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนแล้วใช้

ประกอบการสังเกตโดยสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นไปตามรายการที่มีอยู่ เช่น การใช้ คำถามของครู การตอบ ของนักเรียน การถามของนักเรียน พฤติกรรมการเรียนการทำแบบทดสอบ เป็นต้น

6. การบันทึกเสียง (Tape Recording) การบันทึกเสียงเป็นวิธีการที่สะดวกและง่าย แต่ก็มีข้อด้อยแตกต่างกัน ข้อดีคือสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างละเอียด ข้อด้อยคือไม่สามารถบันทึกกิจกรรมที่นักเรียนแสดงท่าทางได้

7. การใช้วีดีโอเทป (Video Tape Recorder) สามารถบันทึกพฤติกรรมได้ทุกขั้นตอน บันทึกได้ทั้งภาพและเสียง สามารถเห็นพฤติกรรมทั้งชั้น หรือเลือกบันทึกรายการประเด็กที่สนใจมีความเที่ยงตรงค่อนข้างสูง

8. การใช้แบบทดสอบ (Test) เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการรวบรวมข้อมูลความสามารถด้านสมองของผู้เรียน

สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 57) ได้กล่าวถึงเทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ดังนี้

1. ข้อสอบแบบเขียนตอบ เป็นเครื่องมือวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนวัดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาตามที่กำหนดในหลักสูตร

2. การบันทึกเหตุการณ์/การบันทึกภาคสนาม เป็นการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนการสอน กิจกรรมในชั้นเรียนรวมทั้งความรู้สึกร ฏิกิริยาของ ผู้เรียนการบรรยายสภาพต่างๆ ทางกายภาพโครงสร้างของกลุ่ม ปฏิสัมพันธ์ของผู้มีส่วนร่วมในชั้นเรียน เป็นการบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ และการสังเกตของผู้บันทึกข้อมูลที่ได้รับมาจากความรู้สึกส่วนตัว เป็นข้อมูลที่ช่วยกระตุ่นความจำแต่อาจจะเกิดอคติได้ต้องมีการฝึกอบรมในการใช้วิธีนี้

3. การศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนหรือการวิจัย เช่น แผนการสอนผลงานของนักเรียน สื่อการสอน ตำรา บทความผลการเรียนของนักเรียน

4. แบบสอบถาม/การสำรวจ ข้อคำถามที่จัดเตรียมขึ้นให้กลุ่มผู้ตอบที่ให้ข้อมูลโดยการเขียนตอนเป็นการสอบถามเกี่ยวกับ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อ ความต้องการ

5. การสัมภาษณ์ การเก็บข้อมูลโดยการซักถามด้วยปากเปล่า มีการเผชิญหน้าได้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง แต่ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล

6. การบันทึกภาพถ่าย เสียง ใช้อุปกรณ์ที่เป็นกล้องถ่ายรูป เทป วิดีทัศน์ บันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งสามารถตรวจสอบซ้ำได้

7. การสังเกต การบรรยายเหตุการณ์ที่สังเกตเห็น ในพฤติกรรมที่ผู้สังเกตกำหนดไว้สามารถสังเกตโดยผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัว หรือรู้ตัว หรือสังเกต โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ วิธีการสังเกตใช้เวลามาก ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งแต่ค่อนข้างใช้เวลาในการวิเคราะห์และตีความหมายข้อมูล

8. สังคมมิติ เป็นเครื่องมือที่สะท้อนให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มผู้ที่ต้องศึกษา

รูปทอง กว่างสวาสต์ (2545 : 178 – 197) ได้กล่าวถึงเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ไม่มีรูปแบบที่ตายตัวในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยสามารถใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และ คุณภาพ (Qualitative Research) อย่างไรก็ตามในการวิจัยด้านภาษาผู้วิจัยนิยมใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพมากกว่าการวิจัยเชิงปริมาณ เทคนิคการรวบรวมข้อมูลมีหลายวิธี เช่น การสนทนา (conversation) การเขียนไดอารี่ (Diary) การเขียนอนุทิน (Journal) การสังเกต (Observation) การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) การสัมภาษณ์ (Interview) การศึกษารายกรณี (Case Study) แต่ละวิธีมีรายละเอียดดังนี้

1. การสนทนา (Conversation) การสนทนาเป็นเทคนิคหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพราะการสนทนาเต็มไปด้วยบรรยากาศที่มีชีวิตชีวา และเป็นธรรมชาติมากกว่าการสัมภาษณ์ การสนทนาต่างจากเทคนิคอื่นเพราะเทคนิคนี้ต้องอาศัยการกระทำร่วมกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้ร่วมวิจัย ในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำวิจัย บทสรุปของการสนทนาแต่ละครั้งจะนำไปสู่แนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในขั้นต่อไป

2. การเขียนอนุทิน (Journal) อนุทินหรือการบันทึกประจำวันที่หมายถึงการเขียนรายงานในรูปแบบต่างๆ กันเพื่อที่จะเขียนเล่าถึงประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับขณะที่ร่วมเรียนอยู่ในโครงการฝึกหัดครูโดยให้อนุทินเหล่านี้ทำหน้าที่รายงานอย่างละเอียดทุกขั้นตอนในระหว่างที่ทำวิจัย

3. การสังเกต (Observation) เทคนิคการสังเกตเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดของนักวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในการทำความเข้าใจกับบรรยากาศการเรียนการสอนในชั้นเรียน ภาษาต่างประเทศ การสังเกตมี 2 แบบคือการสังเกตที่มีโครงสร้าง (Systematic of Formal Observation) และการสังเกตที่ไม่มีโครงสร้าง (Informal Observation) ผู้วิจัยควรใช้ทั้งการสังเกตแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง เพราะทำให้ข้อมูลที่ได้มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น แต่ข้อเสียของการสังเกตแบบมีโครงสร้างคือผู้สังเกตจะสนใจกับการใช้การตามแบบ การสังเกตนะเลยต่อเหตุการณ์อื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นที่นอกเหนือจากตารางหรือแบบสังเกต ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตมีดังนี้

3.1 สังเกตใคร และสังเกตอะไร การสังเกตอาจสังเกตสิ่งต่อไปนี้

3.1.1 การสังเกตครูผู้สอน ใช้เกณฑ์ดังนี้ เทคนิคที่ครูใช้
บุคลิกลักษณะท่าทาง เสียง การใช้ภาษาท่าทางและขั้นตอนการจัดการในชั้นเรียน

3.1.2 สังเกตการณ์เรียนของนักเรียน เช่นสังเกตการณ์ทำงานของนักเรียนแต่ละคนการทำงานร่วมกัน การตอบสนองต่อการสอนของครู พฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียนทั้งในช่วงที่ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและในช่วงที่ครูบรรยายหรือสอน

3.1.3 การสังเกตบริบทของห้องเรียน เช่น การจัดรูปแบบชั้นเรียน เทรียมสื่อ และการใช้สื่อ การสังเกตบริบทของชั้นเรียนอาจรวมไปถึงสิ่งแวดล้อม เช่นโรงเรียนอยู่

ใกล้สถานที่ที่มีเสียงรบกวน สิ่งแวดล้อมของห้องเรียนมีผลต่อการเรียน การสอน ดังนั้นการสังเกต สิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการเก็บข้อมูลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

3.2 ใครเป็นผู้สังเกต

3.2.1 ผู้สอน สิ่งที่ผู้สอนสังเกตได้ง่ายที่สุด คือการสังเกตนักเรียน และบริบทของห้องเรียน ผู้สอนสามารถสังเกตการณ์สอนของตนเอง โดยใช้วิธีบันทึกเสียงหรือวีดิทัศน์ ในการสอนแต่ละครั้ง และหลังจากการสอนเสร็จแต่ละครั้งผู้สอนจะดูวีดิโอที่บันทึกไว้

3.2.2 การสังเกตซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนร่วมงานเรียกว่า Peer Observation วิธีการสังเกตแบบนี้จะทำให้ผู้สอนได้รับข้อคิดเห็นและการวิจารณ์จากผู้สังเกต ซึ่งการร่วมมือแบบนี้ทำให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายเพิ่มขึ้น

3.2.3 ผู้สอนถูกสังเกตโดยคนอื่นๆ ผู้สอนอาจเชิญผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านที่ผู้สอนมีความต้องการปรับปรุงการเรียนการสอนด้านนั้นๆ หรือผู้ที่ร่วมโครงการกับ ผู้สอนสังเกตการสอนของผู้สอน การสังเกตแบบนี้ไม่เหมือนกับการสังเกตเพื่อนแนะนำหรือการ นิเทศเพื่อประเมินแต่เป็นการสังเกตเพื่อปรับปรุงและพัฒนางาน

3.2.4 นักเรียนเป็นผู้สังเกต เช่น ครูแจกแบบสอบถามให้ผู้เรียน ประเมินพฤติกรรมการสอนของครูหรือนักเรียนสังเกตเพื่อนร่วมชั้นเรียน การเขียนอนุทินและไอดาร์ เพื่อบรรยายความรู้สึกและบรรยากาศการเรียนการสอน

3.3 วิธีการบันทึกการสังเกต

3.3.1 การสังเกตตามเวลาจริง (Real Time Observation) หมายถึงการสังเกตการเรียนการสอนโดยไม่ใช้ วีดิทัศน์ หรือเทปบันทึกเสียงช่วยในการทบทวน ข้อมูลแต่จะใช้วิธีบันทึกทันทีในขณะที่สังเกต

3.3.2 การบันทึกเทปการบันทึกเทปเป็นการช่วยความจำและเก็บ รายละเอียดเพิ่มขึ้น ผู้สังเกตอาจใช้เทปบันทึกเสียงเล็กๆ ที่สะดวกในการใช้และใช้ได้ดีกับการ บันทึกเพื่อช่วยสังเกต โดยเฉพาะการสังเกตการณ์ทำงานเป็นกลุ่มของผู้เรียน

3.3.3 การบันทึกวีดิโอ วีดิโอเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยในการเก็บข้อมูลที่ ได้รายละเอียดมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียน การใช้ซอฟต์แวร์ การจัดชั้นเรียน การเคลื่อนไหวในชั้นเรียนท่าทางการแสดงความรู้สึกทางใบหน้า อย่างไรก็ตามการใช้วีดิโอเป็น เครื่องมือช่วยในการสังเกตมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือวีดิโอเป็นอุปกรณ์ที่เก็บรายละเอียดในการ สังเกตได้มาก และสามารถเล่นย้อนกลับ มีเสียงพร้อม กับลักษณะท่าทางประกอบที่ใกล้เคียงกับ ความจริงที่สุดดังนั้น การสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนโดยใช้วีดิโอช่วยให้ผู้สังเกตเข้าถึงสภาพความเป็นไปในห้องเรียนได้มากกว่าการใช้อุปกรณ์อื่นๆ ส่วนข้อเสียของการใช้วีดิโอ คือการบันทึกวีดิโอ ในชั้นเรียนเป็นการรบกวนผู้เรียน ผู้เรียนบางคนอาจพอใจแต่บางคนอาจรู้สึกอึดอัดไม่พอใจ ซึ่งผู้วิจัยควรต้องระวังในเรื่องนี้ก่อนการบันทึกวีดิโอจำเป็นต้องชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจว่าบันทึกวีดิโอ เพื่ออะไร โดยปกติตามหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการผู้วิจัยต้องขออนุญาต ผู้ปกครองนักเรียนเพื่อทำ การวิจัยและชี้แจงด้วยว่าในการทำวิจัยนั้นมีการบันทึกวีดิโอเพื่อประโยชน์ ในการรวบรวมข้อมูล ข้อจำกัดอีกประการหนึ่งของการใช้วีดิโอในการสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนคือรัศมี

ไมโครโฟน ไมค์คอยโลเสียงไม่ดังพอ ดังนั้นในขณะที่บันทึกวิดีโอจำเป็นต้องใช้ไมโครโฟนช่วยเพื่อเพิ่มสร้าง

การสังเกตแบบมีโครงสร้าง การสังเกตแบบนี้จะเป็นลักษณะเป็นปรนัย (Objective) ผู้สังเกตใช้แบบการสังเกต (Observation Category) ตัวอย่างเช่น แบบการสังเกต FIAC กำหนดเกณฑ์การสังเกตทั้งหมด 10 ข้อ ในจำนวน 10 ข้อนี้ มีเจ็ดข้อที่เกี่ยวข้องกับ “การพูดของครู” อีกสามข้อที่เหลือเกี่ยวกับ “การพูดของนักเรียน” เกณฑ์การสังเกตมีดังนี้

“การพูดของครู” (Teacher Talk)

1. ยอมรับความรู้สึกหรือทัศนคติที่นักเรียนแสดงออกมา
2. ชมเชยและให้กำลังใจผู้เรียน
3. ยอมรับความคิดของผู้เรียน
4. ถามผู้เรียน
5. อธิบายให้ความกระจ่างแก่ผู้เรียน
6. การอธิบายขั้นตอนในการให้งาน
7. วิเคราะห์ผู้เรียน การใช้อำนาจในชั้นเรียน การควบคุมระเบียบวินัย “การพูด

ของนักเรียน” (Pupil Talk)

8. การตอบสนองของผู้เรียน (การตอบคำถาม)
9. การเป็นผู้เริ่มพูดก่อน (การเสนอตัวเพื่ออธิบายข้อมูลการถามผู้สอน)
10. เงียบ/สับสนการสังเกตการณ์ การทำงานที่เป็นกลุ่ม (Group – work

Observation) พฤติกรรมกลุ่มที่ครูควรสังเกตมีดังนี้

- 10.1 การใช้ภาษาที่ 1 (L1) และภาษาที่ 2 (L2) มีสัดส่วนเท่าไร
- 10.2 การใช้ภาษาที่ 2 (ความถูกต้องคล่องแคล่วใช้ประโยคซับซ้อนขึ้น)
- 10.3 รูปแบบของการทำงานกลุ่ม เช่น การร่วมมือกันความตั้งใจการรับฟัง

ความคิดเห็นของผู้อื่น มีการตอบสนองต่องานที่ให้แตกต่างกัน ตามลักษณะของงานหรือไม่แต่ละกลุ่มมีการทำงานแตกต่างกันหรือไม่ การเก็บข้อมูล เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม ที่นิยมใช้มากที่สุดคือการสังเกต โดยการบันทึกเทป การสังเกตโดยใช้เทคนิค Real Time ที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น นอกจากนั้นช่วงการสังเกต แต่ละกลุ่มควรทำติดต่อกันอย่างน้อย กลุ่มละ 5 นาที และในช่วง การสังเกตนี้ผู้สังเกต ไม่ควรรบกวนการทำงานของนักเรียนพยายามนั่งใกล้กลุ่มที่จะสังเกตให้มากที่สุด และนั่งในจุดที่สายตาสามารถมองเห็นนักเรียนทุกคนในกลุ่ม ควรหลีกเลี่ยงการนั่งแบบเผชิญหน้าหรือตำแหน่งที่ทำให้ผู้สังเกตรู้สึกว่าจะถูกจ้องมองจดบันทึกสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่มให้ได้มากที่สุด รวมไปถึงการสนทนาของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม การจดบันทึกการสังเกตควรหลีกเลี่ยง การตัดสินถูก – ผิด หรือการตีความในสิ่งที่คลุมเครือ หรือใส่ความรู้สึกของผู้สังเกตมากเกินไป

3.4 หลักการสังเกตแบบ Peer Observation

การสังเกตแบบ Peer Observation ไม่ใช่การสังเกตเพื่อประเมินผล (Evaluation) หรือตัดสินการกระทำของผู้สังเกต แต่เป็นการสังเกตเพื่อช่วยเหลือกันในกลุ่มเพื่อนร่วมงาน หลักการสังเกตแบบ Peer Observation มีดังนี้

3.4.1 การเลือกเพื่อนร่วมสังเกต การเลือกเพื่อนร่วมงานเพื่อสังเกตการสอนซึ่งกันและกันนั้นถ้าสามารถเลือกเพื่อนร่วมงานที่ให้เกียรติ และไว้วางใจซึ่งกันและกันจะเกิดประโยชน์มากกว่า เพราะเพื่อนที่ไว้วางใจกันย่อมกล้าที่จะให้ข้อมูลป้อนกลับที่จะเป็นจริง และที่สำคัญต้องสอนในวิชาเดียวกัน หรือสังกัดหมวดหรือภาคเดียวกัน

3.4.2 จุดประสงค์ของการสังเกตผู้วิจัยต้องตระหนักเสมอว่าจุดประสงค์ของการสังเกตคือ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานเท่านั้นความไว้วางใจ (Trust) ซึ่งกันและกันจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้สังเกตให้ความมั่นใจแก่ผู้ถูกสังเกตว่า ข้อมูลต่างๆที่ได้จากการสังเกตจะถูกใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

3.4.3 การเตรียมพร้อมเพื่อการสังเกตผู้ถูกสังเกตมีหน้าที่เตรียมความพร้อมเพื่อรับการสังเกตและเป็นการดีมากถ้าผู้สังเกตเตรียมแบบการสังเกตให้ ผู้สังเกตเพื่อให้ผู้สังเกตรู้ถึงจุดมุ่งหมายและขอบข่ายในการสังเกต

3.5 การให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feed Back)

ตามหลักการสังเกตแบบ Peer Observation ก่อนที่ผู้สังเกตจะให้ข้อมูลป้อนกลับพึงใช้ความระมัดระวังและความรอบคอบ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในการสังเกตคือ เพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นผู้รับการสังเกตบางคนอาจไม่ยอมรับข้อมูลป้อนกลับหรือการวิจารณ์ที่ตรงไปตรงมาและอาจมีปฏิกิริยาโต้ตอบในด้านลบได้ ข้อเสนอแนะในการให้ข้อมูลป้อนกลับมีดังนี้

3.5.1 ให้ข้อมูลป้อนกลับที่ผู้รับการสังเกตเข้าใจและปฏิบัติได้เป็นข้อมูลป้อนกลับที่มีประโยชน์ผู้รับการสังเกตเข้าใจและยอมรับข้อมูลและสามารถเปลี่ยนแปลงปรับปรุงตามคำแนะนำได้

3.5.2 ความไว้วางใจ (Trust) การให้ความเคารพ (Respect) และความน่าเชื่อถือ (Credibility) ของผู้สังเกตเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ผู้รับการสังเกต ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อวิจารณ์จากผู้สังเกต ผู้สังเกตต้องเป็นคนเปิดเผยตรงไปตรงมาพฤติกรรมที่คงเส้นคงวา สุขุมรอบคอบ มีทักษะในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับคนอื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีลักษณะเป็นมิตรและมีความยุติธรรม

3.5.3 บทบาทของผู้ให้และผู้รับข้อมูลป้อนกลับ ผู้สังเกตและผู้ถูกสังเกตมีความสนใจที่อยากปรับปรุงงานของตัวเอง ดังนั้นผู้ถูกสังเกตและผู้สังเกต ต่างก็มีหน้าที่ช่วยกันเติมในสิ่งที่เขาขาด ผู้รับการสังเกตสามารถแลกเปลี่ยนความรู้สึก ความคิดเห็นและซักถามข้อสงสัยหรือข้อเสนอแนะจากผู้สังเกตได้

4. การสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์เป็นวิธีที่ดีในการค้นหาข้อมูลในสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในชั้นเรียนควรมีความสัมภาษณ์นักเรียนบ่อยๆ และในการสัมภาษณ์ทุกครั้งควรขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์เพื่อทำการบันทึกเทป การเริ่มต้นสัมภาษณ์นักเรียนไม่ใช่เรื่องที่ทำได้ง่ายนัก เนื่องจากว่าครูกับนักเรียนมีสถานภาพที่แตกต่างกัน ครูต้องสร้างความเป็นกันเองและต้องใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน จึงจะทำให้นักเรียนสนทนาพูดคุย และกล้าเปิดเผย ความรู้สึกที่แท้จริง การสัมภาษณ์

สามารถทำได้ทั้งการสัมภาษณ์ที่เตรียมการหรือมีโครงสร้าง (Structured Interview) กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) คือการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์เตรียมคำถามไว้เรียบร้อยแล้ว ส่วนการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi – Structured Interview) ผู้สัมภาษณ์เตรียมคำถามบางส่วนเท่านั้น และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) ผู้สัมภาษณ์ไม่เตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า หัวข้อที่สัมภาษณ์จะขึ้นอยู่กับผู้ถูกสัมภาษณ์ ผู้ถูกสัมภาษณ์อาจเป็นผู้กำหนดหัวข้อที่สัมภาษณ์หรือพูดคุยเองก็ได้

5. แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเมื่อต้องการรู้ถึงความรู้ ความคิด ความเห็น ทศนคติ และประสบการณ์ของผู้เรียน ครูผู้ปกครองหรือ คนอื่นๆ เทคนิคนี้ทำได้โดยการตั้งคำถาม คำตอบที่ได้จะถูกบันทึกไว้เพื่อการวิเคราะห์ในภายหลังรูปแบบของคำถามที่จัดไว้เป็นระบบหรือหมวดหมู่ผู้ตอบอ่านคำถาม แล้วตอบโดยการเช็คตามช่องคะแนนหรือเขียนคำตอบสั้นๆ ส่วนข้อจำกัดของการใช้เทคนิคแบบสอบถามได้แก่

5.1 ความเป็นอัตนัย (Subjectivity) ข้อมูลที่ได้จากเทคนิคนี้จะเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งอาจไม่ใช่ข้อเท็จจริง เช่นผู้วิจัยขอให้ครูประเมินตำราที่ใช้สอนแต่ละคนอาจจะประเมินแตกต่างกัน เช่นดีมาก ไม่ดี ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับพื้นฐานแนวคิดของแต่ละคน

5.2 ธรรมชาติของกลุ่มตัวอย่าง (Nature of Sample) กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงปฏิบัติการคือกลุ่มประชากรทั้งหมดที่ต้องการจะทำการวิจัย เช่น ผู้วิจัยต้องการจะรู้ว่านักเรียนห้อง ม.3 มีความคิดเห็นอย่างไรกับกิจกรรมที่เราใช้สอนผู้วิจัยต้องการทั้งชั้นเรียนข้อมูลที่ได้ อาจไม่ใช่ตัวแทนของนักเรียนทั่วไป แต่เกี่ยวข้องกับเฉพาะนักเรียน ม.3 เท่านั้น

แบบสอบถามและการสัมภาษณ์โดยปกติส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพราะเทคนิคทั้งสองนี้เกี่ยวข้องกับการดึงข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลทั้งส่วนตัวและข้อมูลด้านการเรียนการสอน ทศนคติความคิดเห็นต่อเรื่องราวต่างๆ การสัมภาษณ์มีลักษณะที่เป็นเชิงคุณภาพมากกว่าแบบสอบถามและการใช้แบบสอบถามสรุปในสิ่งที่พบง่ายกว่าการใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ สรุปว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ด้วยวิธีการสืบค้น พัฒนาปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นจากสถานการณ์เดิมอย่างมีระบบ โดยมีขั้นตอน 4 ขั้น คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลสิ่งที่จะได้พบ ซึ่งมีเทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายเช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การเขียนอนุทิน แบบสอบถามการสนทนา เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด และเป็นจริงมากขึ้น

กล่าวคือ เป็นการนำเอาแนวคิดกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนบ้านบางครั้งครั้งนี้ ดำเนินการตามขั้นตอน PAOR คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การปฏิบัติการ (Action) 3) การสังเกตการณ์ (Observing) 4) การสะท้อนผล (Reflecting) ส่วนเครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบบันทึกการสังเกตแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

บริบทโรงเรียนบ้านบางครั่ง

โรงเรียนบ้านบางครั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา มีบริบทโรงเรียน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนบ้านบางครั่ง ตั้งอยู่เลขที่ - หมู่ 3 ตำบลบางวัน อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา โทรศัพท์ - โทรสาร - e-mail :- เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื้อที่ 79 ไร่ 2 งาน - ตารางวา เขตพื้นที่บริการ หมู่ที่ 3 และ หมู่ที่ 8

2. สภาพชุมชนโดยรวม

สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นกึ่งชุมชนเมือง และเป็นหมู่บ้านขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีสถานที่สำคัญ อยู่ใกล้เคียง ประกอบด้วย บ่อมสถานีตำรวจวัดบ้านบางครั่ง มีประชากรประมาณ 2,300 คน อาชีพหลักของคนในชุมชน คือ เกษตรกร อาชีพรองคือ รับจ้าง ค้าขาย ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณี/ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ งานซักพระ กินเจ

3. วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

บูรณาการการศึกษาร่วมกับทุกภาคส่วน สร้างความเสมอภาค ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม โดยมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. พันธกิจ

- 4.1 จัดการศึกษาในเขตบริการของโรงเรียน ให้ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
- 4.2 ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ
- 4.3 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
- 4.4 พัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด
- 4.5 บริหารจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

4.6 ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรม มีสุขภาพที่ดี ทั้งร่างกายและจิตใจ

4.7 ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตสำนึกอนุรักษ์ธรรมชาติ

4.8 เพิ่มศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาและจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ข้อมูลผู้บริหาร

5.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน ชื่อ-สกุล นางบุญศิริ ชูพงศ์ วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท สาขา/เอก การบริหารการศึกษา ดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่ 2553 จนถึงปัจจุบัน

6. แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และข้อมูลการใช้

6.1 นายชำนาญ บุญสิน ให้ความรู้เรื่อง การรำมโนราห์ สถิติการให้ความรู้ในโรงเรียนแห่งนี้ จำนวน 40 ครั้ง/ปี

6.2 นายพิบูรณ์พรรณ เกิดวัน ให้ความรู้เรื่อง การวาดภาพ สถิติการให้ความรู้ในโรงเรียนแห่งนี้ จำนวน 10 ครั้ง/ปี

6.3 นายบัง ให้ความรู้เรื่อง การตัดผมชาย สถิติการให้ความรู้ในโรงเรียนแห่งนี้ จำนวน 10 ครั้ง/ปี

6.4 นาง ให้ความรู้เรื่อง การเสริมสวยสตรี สถิติการให้ความรู้ในโรงเรียนแห่งนี้ จำนวน 10 ครั้ง/ปี

6.5 พระมหานครินทร์ อนาลโย ให้ความรู้เรื่อง คุณธรรม จริยธรรม สถิติการให้ความรู้ในโรงเรียนแห่งนี้ จำนวน 10 ครั้ง/ปี

6.6 ครูแดงให้ความรู้เรื่อง ระเบียบ วินัย ตามกฎหมาย สถิติการให้ความรู้ในโรงเรียนแห่งนี้ จำนวน 40 ครั้ง/ปี

7. สภาพปัญหาที่ควรได้รับการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต

จากผลการปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2557 โรงเรียนได้วางแนวทางในการพัฒนา ในปีการศึกษา 2558 ด้านผู้บริหารและบุคลากร จะต้องพัฒนาด้านสมรรถภาพในการทำงานอย่างต่อเนื่อง มีการทำงานเป็นทีมเน้นการทำงานที่เป็นรูปธรรม และจะพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระวิชา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา เพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามเป้าหมาย มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะ การคิด วิเคราะห์ ฝึกฝนการอ่าน การเขียน ให้นักเรียนเรียนรู้อย่างเป็นสุข จัดหางบประมาณโดยขอความร่วมมือจากชุมชน พัฒนาภูมิทัศน์ ห้องพิเศษต่างๆของโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง พยายามนำเทคโนโลยีใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า (โรงเรียนบ้านบางครั้ง. 2557 :62)

สรุปได้ว่า โรงเรียนบ้านบางคร้งจะมีความสำเร็จในการบริหารงานอยู่ในระดับหนึ่งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น นักเรียนชนะเลิศการแข่งขันกิจกรรมทักษะด้านวิชาการและด้านการกีฬาอยู่หลายกิจกรรม ทางโรงเรียนยังมีความจำเป็นต้องพัฒนาสถานศึกษาให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นต่อไป

ระเบียบว่าด้วยวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านบางคร้ง พ.ศ. 2557 (ปรับปรุง พ.ศ. 2558)

ในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนโรงเรียนบ้านบางคร้งสำนักเขตพื้นที่การศึกษาพังงา จะต้องปฏิบัติดังนี้

1. ระเบียบการแต่งกาย

1.1 ระดับอนุบาล

1.1.1 นักเรียนชาย ต้องปฏิบัติดังนี้

- 1) ตัดผมสั้นเกรียน ข้างหน้ายาวไม่เกิน 4 เซนติเมตร
- 2) เสื้อผ้าขาว แขนสั้น คอปก
- 3) เสื้อปักชื่อ – สกุลเหนืออกซ้าย ปักอักษรย่อโรงเรียนที่อกเสื้อ

1.1.2 นักเรียนหญิง ต้องปฏิบัติดังนี้

- 1) ตัดผมให้สั้นให้เห็นตงู ด้านหลังสั้นให้เห็นท้ายทอยห้ามตัดห้ามซอย
- 2) เสื้อผ้าสีขาว แบบคอกลม แขนสั้น
- 3) เสื้อปักชื่อ – สกุลเหนืออกด้านซ้าย ปักอักษรย่อโรงเรียนที่อก

เสื้อด้านขวา บนเนื้อผ้าด้วยหรือไหมสีน้ำเงิน

- 4) กระโปรงสีกรมท่า แบบจีบรอบเอว
- 5) รองเท้าหนังหรือผ้าใบ สีดำ แบบหุ้มส้น หุ้มปลายเท้า
- 6) ถุงเท้าสีขาวไม่มีลวดลาย

1.2 ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น

1.2.1 นักเรียนชาย ต้องปฏิบัติดังนี้

- 1) ตัดผมสั้นเกรียน ข้างหน้ายาวไม่เกิน 4 เซนติเมตร
- 2) เสื้อเชิ้ตแขนสั้น สีขาว มีกระเป๋าด้านอกด้านซ้ายพร้อมทั้ง ปักชื่อ – สกุล ปักอักษรย่อโรงเรียนที่อกเสื้อด้านขวา ด้วยไหมสีน้ำเงินแก่
- 3) เข็มขัดหนังสีน้ำตาล หัวเข็มขัดลูกเสือหรือหัวเหลี่ยม
- 4) กางเกงสีทึบสีเข้มมีหูใส่เข็มขัด กางเกงด้านหน้ามีจีบข้างสอง

จีบ ด้านหลังไม่มีกระเป๋

- 5) รองเท้าหุ้มส้น หนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลเรียบมีเชือกผูกไม่มี

ลวดลายถุงเท้าสีทึบหรือสีน้ำตาล ไม่มีลวดลาย

- 6) นักเรียนต้องตั้งใจเรียนและเชื่อฟังคำสั่งสอนของครูไม่หยอก

ล้อกัน หรือทำงานอื่นขณะที่ครูทำการสอน

7) เมื่อมีปัญหาในการเรียน ต้องรีบถามครูทันที

1.2.2 นักเรียนหญิง ต้องปฏิบัติดังนี้

1) ตัดผมให้สั้นให้เห็นติ่งหู ด้านหลังสั้นให้เห็นท้ายทอยห้ามตัดห้ามซอย

2) เสื้อผ้าสีขาว แบบคอกลม แขนสั้น

3) เสื้อปักชื่อ – สกุลเหนืออกด้านซ้าย ปักอักษรย่อโรงเรียนที่อก
เสื้อด้านขวา บนเนื้อผ้าด้วยหรือไหมสีน้ำเงิน

4) กระโปรงสีกรมท่า แบบจีบรอบเอว

5) รองเท้าหนังหรือผ้าใบ สีดำ แบบหุ้มส้น หุ้มปลายเท้า

6) ถุงเท้าสีขาวไม่มีลวดลาย

2. ระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติตามจรรยาบรรณอันดีงามโรงเรียนบ้านบางครั้ง

2.1 นักเรียนต้องเป็นผู้มีระเบียบวินัยเคารพเชื่อฟัง ตั้งใจเรียน ฟังคำสั่งสอน
ของครู

2.2 นักเรียนต้องเป็นผู้มีมารยาทในการยืน การเดิน การวิ่ง การพูด และการฟัง

2.3 ต้องมีความสมัคสมาน ไม่ก่อกวนแกล้งหรือลักขโมยของกัน

2.4 นักเรียนต้องไม่เป็นผู้ก่อการวิวาทกับเพื่อนร่วมโรงเรียนหรือโรงเรียนอื่น

2.5 นักเรียนควรมีความโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

2.6 ไม่พูดจาหยาบค้าย หรือแสดงกิริยาไม่สุภาพต่อเพื่อน

2.7 นักเรียนต้องช่วยกันรักษาความสะอาดของโรงเรียน

2.8 นักเรียนต้องช่วยกันรักษาสาธารณะประโยชน์ของโรงเรียน

2.9 นักเรียนต้องบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม

2.10 นักเรียนต้องรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน ช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน

2.11 นักเรียนต้องไม่ดื่มสุรา หรือยาเสพติด

2.12 นักเรียนต้องไม่เที่ยวกลางคืน

2.13 เมื่อพบผู้ใหญ่หรือพระสงฆ์เดินผ่าน นักเรียนต้องทำความเคารพ

2.14 นักเรียนต้องไม่ทำสิ่งของมาจำหน่ายในโรงเรียน

3. ระเบียบว่าด้วยมารยาทในสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านบางครั้ง

3.1 มารยาทในการเข้าแถว

3.1.1 ไม่พูดคุย หลอกล้อกันขณะเข้าแถว

3.1.2 นักเรียนต้องเชื่อฟังคำสั่ง คำตักเตือนของหัวหน้าชั้นสรวัดร

นักเรียน

3.1.3 ตั้งใจฟังคำอบรมสั่งสอนของครู

3.1.4 เดินเข้าห้องอย่างมีระเบียบ

3.2 มารยาทในห้องเรียน

3.2.1 นักเรียนทำความเคารพครูโดยพร้อมเพรียงกัน

3.2.2 ก่อนลุกจากที่ ควรขออนุญาตครูผู้สอนทุกครั้ง

3.2.3 ขออนุญาตทุกครั้งก่อนเข้า – ออก ห้องเรียน

การอบรมสั่งสอนนักเรียน ให้มีความรู้ความสามารถประพุดิตตนเป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรมจริยธรรม และการดำรงชีวิตที่ดีงามในสังคมประชาธิปไตยโดยสถานการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่สร้างจิตสำนึกและปลูกฝังเยาวชนของชาติให้มีคุณภาพ มีระเบียบวินัยและมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และเลื่อมใสในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ให้มีการปฏิบัติกิจกรรมในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษามัธยมศึกษา และอุดมศึกษา เพื่อเตรียมเยาวชนให้เป็นทรัพยากรที่มีค่าของสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาาระบบประชาธิปไตยให้สมบูรณ์มั่นคงต่อไป (คู่มือนักเรียนโรงเรียนบ้านบางครั้ง. 2558 : 4

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยที่มีผู้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีในโรงเรียน สรุปได้ ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

บุญรัตน์ สมคณ (2544 : 7) ได้ทำการประเมินผลโครงการ ฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ ขั้นความรู้ขั้นสูง ในจังหวัดราชบุรี โดยใช้ เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและเก็บรวบรวมข้อมูลประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโครงการจำนวน 2 คน วิทยากร จำนวน 47 คน ผู้เข้ารับการอบรมจำนวน 105 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ แบบทดสอบ และแบบบันทึกการสังเกตวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้รูปแบบประเมินแบบซีพีพี (CIPP MODEL) การประเมินด้านสภาวะแวดล้อมโดยประเมินความสอดคล้องระหว่างนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ต่อกิจการลูกเสือกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ผู้รับการฝึกอบรม ผู้กำกับลูกเสือ ขั้นความรู้ขั้นสูง และความสอดคล้องระหว่าง วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือขั้น ความรู้ขั้นสูงกับ ความต้องการของผู้เข้ารับ การฝึกอบรม ด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยประเมินความพร้อมและความเหมาะสมของ หลักสูตรการฝึกอบรมคุณสมบัติของวิทยากร ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม สภาพความพร้อมของอุปกรณ์การฝึกอบรม สถานที่ฝึกอบรม งบประมาณด้านกระบวนการฝึกอบรมโดยประเมินกิจกรรมการฝึกอบรม การวัดและประเมินผลด้านผลสัมฤทธิ์โดยประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการอบรมด้านความรู้ ทักษะ และการนำไปใช้ ผลการวิจัย สรุปได้ว่า นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการต่อกิจกรรมลูกเสือ มีความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของโครงการค่อนข้างมาก คือสามารถนำความรู้ไปใช้ฝึกอบรมต่อไปได้ และวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมสนองต่อความต้องการ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีผลในการนำไปใช้ฝึกอบรมต่อไปได้ ด้านปัจจัยเบื้องต้น สรุปได้ว่าส่วนประกอบต่างๆ ที่สนับสนุนในการดำเนินการฝึกอบรม ได้แก่ หลักสูตร การฝึกอบรม คุณสมบัติของวิทยากร ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม สภาพความพร้อมของอุปกรณ์การฝึกอบรม งบประมาณ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม คือผู้บริหารโครงการ วิทยากร

และผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความเห็นว่ามีเหมาะสมระดับมากที่สุด ยกเว้น สถานที่ฝึกอบรม มีความเห็นว่ามีเหมาะสมระดับมากที่สุดด้านกระบวนการ สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง วิทยากรและผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเห็นว่าการอบรม มีความเหมาะสมระดับ มาก ยกเว้น การจัดกิจกรรมการฝึกอบรม และการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ด้านผลสัมฤทธิ์ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้และทักษะ อยู่ในระดับดี ส่วนด้านการนำความรู้ไปใช้ สรุปได้ว่ามีการนำความรู้ไปใช้ในการอบรมอยู่ในระดับดี

สุรพล จิตต์น้อย (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรม ลูกเสือในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเขตการศึกษา 10 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือพนักงานครู เทศบาลผู้สอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเขตการศึกษา 10 จำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งได้รับการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 136 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเขตการศึกษา 10 ทั้ง 6 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางในทุกๆ ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.23 3.15 3.11 3.01 2.93 และ 2.92 สำหรับด้านงบประมาณด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์และสถานที่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการนิเทศตามลำดับ

วัชรวิทย์ ศรีนุญ (2545 : 9) ได้ทำการวิจัยเรื่องนี้ได้โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบความคาดหวัง และการปฏิบัติจริงของผู้กำกับลูกเสือ – ยุวกาชาดสามัญรุ่นใหญ่ ในการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ – ยุวกาชาดสามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียนบ้านบาง ครั้งและเพื่อทราบความต้องการของผู้กำกับลูกเสือ – เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ที่มีต่อการศึกษาคำนี้ คือ ผู้กำกับลูกเสือ – ยุวกาชาดสามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียนบ้านบางครั้งจำนวน 54 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคาดหวังของผู้กำกับลูกเสือ – ยุวกาชาดรุ่นใหญ่ เกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ – ยุวกาชาดรุ่นใหญ่ ในภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับสูงสุด ส่วนการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งใน ภาพรวมและรายด้าน 2) ความคาดหวังและการปฏิบัติจริงของผู้กำกับลูกเสือ – ยุวกาชาดรุ่นใหญ่ ที่มีต่อการบริหาร กิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ – ยุวกาชาดรุ่นใหญ่ในโรงเรียนบ้านบางครั้งมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าการปฏิบัติจริงทุกด้าน 3) ผู้กำกับลูกเสือ – ยุวกาชาด มีความต้องการตามลำดับต่อไปนี้คือ การเปิดโอกาสให้ร่วมทำแผนดำเนินการโดยเท่าเทียมกันการจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือในแต่ละระดับชั้นจัดหาอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ – ยุวกาชาดสามัญรุ่นใหญ่ การสนับสนุนในการเข้ารับการอบรมทุกครั้ง การจัดกิจกรรมการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร

โกษีย์ วงศ์สุธา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน 1 คน คณะครูโรงเรียนบ้านโพธิ์สง่า 6 คน

นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 158 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 158 คน รวมทั้งสิ้น 316 คน พบว่า นักเรียนมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง จากการสังเกตของครู แบบสอบถามนักเรียน และแบบสอบถามผู้ปกครอง มีคะแนนเฉลี่ย 3.01, 2.86, และ 2.73 ตามลำดับ จากผลการศึกษาค้นคว้าแสดงให้เห็นว่า การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเอง โดยการสร้างคู่มือและการจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุน ความคงอยู่ของวินัยในตนเองของนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประสิทธิผล

ทวีศักดิ์ ศรีสวัสดิ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนภู่วิทยา อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 5 คน กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 163 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 12 คน ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียน ตามกรอบการศึกษาค้นคว้า 2 ด้าน คือ วินัยด้านการแต่งกาย และวินัยด้านความสะอาด สามารถบรรลุตามกรอบการศึกษาและมีข้อเสนอแนะ คือ ควรนำกลยุทธ์หรือกิจกรรมที่หลากหลายนำมาพัฒนาวินัยของนักเรียนและให้เวลาเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม มีการกำกับ ติดตาม นิเทศการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีความสม่ำเสมอในวิธีการและปฏิบัติให้ครบทุกคน

จรัญ ชูชื่น (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียน บุคลากร ที่รับผิดชอบงานปกครอง ขาดการวิเคราะห์ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ไม่มีแผนงานหรือโครงการปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาวินัยนักเรียน ขาดระบบการกำกับติดตาม บุคลากรไม่มีความตระหนักในปัญหาวินัยนักเรียน ทำให้การปฏิบัติงานด้านการพัฒนาวินัยนักเรียนขาดประสิทธิภาพ เพราะครูผู้สอนมีภาระงานการสอนและงานพิเศษอื่นมาก และนักเรียนไม่รักษาความสะอาดของห้องเรียน นักเรียนขาดความเป็นระเบียบไม่มีวินัยในการเข้าแถวและเข้าคิวและนักเรียนไม่มีวินัยด้านการแสดงความเคารพส่งผลต่อการเรียนการสอน และคุณภาพโดยรวมของโรงเรียน

ดิลก เลียงถนอม (2547 : 69 – 70) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อเสริมสร้างความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาประชาสัมพันธ์ อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ครูที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมลูกเสือยังขาดประสบการณ์ และความรู้ยังไม่ได้รับการศึกษาอบรม ดูงานในด้านหลักสูตร เนื้อ การจัดกิจกรรมและวิธีการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ ส่งผลให้ไม่สามารถนำมาแก้ปัญหาและพัฒนาเด็กนักเรียนที่ซึ่งยังขาดระเบียบวินัยในตนเองดังกล่าวได้

2. ผลการจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาประชาสัมพันธ์ อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ พบว่า

2.1 ครูที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมลูกเสือ ได้รับการพัฒนาในด้านหลักสูตร เนื้อหา การจัดกิจกรรมและวิธีการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ โดยผ่านเกณฑ์ประเมินเป็นส่วนใหญ่จากแบบสรุปผล/ประเมินผลทุกด้าน

2.2 ด้านนักเรียน ผลจากการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือแนะนำ มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจริงในภาคปฏิบัติเพื่อพัฒนานักเรียน ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่เกิด พฤติกรรมพัฒนาความมีระเบียบวินัยในตนเอง ในด้านมีความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา การ สัมมาคารวะ และการประหยัด มีบางขั้นตอนที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาต่อไปโดยประเมินผลจาก แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จากแบบสังเกตของลูกเสือแล้วนำมาสรุป และจากแบบสรุปผล/ ประเมินผล การพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเอง ของนักเรียน โรงเรียนบ้านนาประชาสัมพันธ์ อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ

จรรย์ น่วมมะโน (2550 : 85) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือรุ่นใหญ่โรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมลูกเสือรุ่นใหญ่ ตาม กรอบการจัดกิจกรรมลูกเสือ 5 ขั้นตอนคือ พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงชาติขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก) การเล่นเกมร้องเพลงการสอนตามเนื้อหา การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติ และพิธีปิด ประชุมกอง (นักหมาย ตรวจเครื่องแบบชักธงชาติลง เลิก) โดยใช้การวิจัยปฏิบัติ (Action research) 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วยการวางแผน (Plamming) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า สภาพ ปัญหาในการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือรุ่นใหญ่ โรงเรียน เมืองกาฬสินธุ์ พบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาด้านการวางแผน ไม่มีแผนการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ขั้นตอนการจัดกิจกรรมไม่ถูกต้องไม่ครบตามกระบวนการขาดการนิเทศติดตามผล ผู้เรียนไม่ สนใจที่จะเรียน ขาดความรับผิดชอบเมื่อดำเนินการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์ การประชุมปฏิบัติการ เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจด้านการเขียนแผนการจัดกิจกรรม และการนิเทศติดตามผลเกี่ยวกับการ นำแผนการจัดกิจกรรมไปใช้และนิเทศติดตามผลพบว่าครูผู้สอนวิชาลูกเสือรุ่นใหญ่ มีความรู้ความ เข้าใจสามารถเขียนการจัดกิจกรรม และจัดกิจกรรมตามกระบวนการและวิธีการของลูกเสือได้ คือ กำหนดเนื้อเรื่องที่สอนได้ กำหนดจุดประสงค์ปลายทาง นำทางได้ กำหนดเนื้อหาย่อยได้จัด กิจกรรมตามขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นตอน คือ พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงชาติขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก) การเล่นเกมหรือร้องเพลงการสอนตามเนื้อหา การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติ และพิธีปิดประชุม กอง (นักหมาย ตรวจเครื่องแบบชักธงชาติลง เลิก) ได้ประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนาการสอน ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน มีความสุข และผ่านเกณฑ์การวัดผลประเมินผล แต่ยังมีจุดอ่อนคือ การจัดกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง กิจกรรมไม่สอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์ ครูยังขาดทักษะในเรื่องขั้นตอนของกระบวนการลูกเสือเวลาไม่เป็นไปตามที่แผนการจัดกิจกรรม กำหนดเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมยังไม่ครอบคลุม ขาดการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

ฉนวน แก้วเรื่อง (2550 : 90) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์วิชา พิเศษลูกเสือรุ่นใหญ่เรื่อง นักดาราศาสตร์ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมีความมุ่งหมาย 1) เพื่อ พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ วิชาพิเศษลูกเสือรุ่นใหญ่ เรื่องนักดาราศาสตร์ สำหรับนักเรียน ชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียน คอมพิวเตอร์ ที่พัฒนาขึ้น 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ที่มีพัฒนาขึ้น ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์มีประสิทธิภาพ 89.75/82.58 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ เท่ากับ 0.6927 หรือร้อยละ 69.27 3) นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ วิชาพิเศษลูกเสือรุ่นใหญ่ เรื่อง นักดาราศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและนักเรียนมีความพอใจในการเรียน ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับมากที่สุด จึงสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้โดยสรุป บทเรียนคอมพิวเตอร์เรื่อง นักดาราศาสตร์ วิชาพิเศษลูกเสือรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสม นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียน คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับมากที่สุด จึงควรส่งเสริมให้ ครู - อาจารย์ นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ไปใช้ ในกิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาอื่นๆ ต่อไป

2. งานวิจัยต่างประเทศ

วิลเลียมส์ (Williams. 2002 : 224 - A) ได้ศึกษาการรับรู้ของนักศึกษาครู เกี่ยวกับอาจารย์นิเทศของพวกเขา มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความเหมือนกันตามที่รับรู้ของ นักศึกษาครู ที่มีอาจารย์นิเทศในด้าน (ก) วิธีสอน (ข) การปฏิบัติในการจัดวินัย ห้องเรียนและ (ค) ระดับปัญหาที่ตามมาเกิดขึ้นจากความเหมือนกัน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาครู วิชาเอก ประถมศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 337 คนที่จะลงทะเบียนเรียน ในมหาวิทยาลัยได้รับ อนุญาตให้ใช้ที่ดินขนาดใหญ่แห่งหนึ่งของรัฐในสหรัฐอเมริกาตะวันตกเฉียงใต้จากปี 1994 ถึง 1997 ผล จากการศึกษาพบว่าประมาณร้อยละ 75 ของนักศึกษาครูรับรู้ตนเองเหมือนกับอาจารย์นิเทศของ ตน ในด้านวิธีสอนและการปฏิบัติด้านการจัดการวินัยห้องเรียน นักศึกษาครูเหล่านี้มีระดับปัญหา ต่ำกว่านักศึกษาครูที่รับรู้ตนเอง แตกต่างกันในทั้งสองด้านนี้ (ก) ใช้วิธีสอนเหมือนกัน การปฏิบัติ ในการจัดวินัยห้องเรียนเหมือนกับวิธีการที่ใช้โปรแกรมครุศาสตร์ศึกษาของมหาวิทยาลัยใช้สอน (ข) แสดงว่าอาจารย์รับรู้ปัญหาน้อยลง เนื่องจากมีความเหมือนกันของความคาดหวังที่ได้รับการ สอนในงานรายวิชาของมหาวิทยาลัย กับประสบการณ์ทางคลินิกในระหว่างการฝึกสอน

โอเรลลี (O'Reilly. 2002 : 97 - A) ได้ทำการศึกษาเชิงบรรยาย เพื่อสืบค้นให้รู้ แน่นเพื่อสอบสวนและเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของกระบวนการทางวินัย การพิจารณาตัดสิน ของฝ่ายบริหารเพื่อคนกลุ่มน้อย และเพื่อคนกลุ่มใหญ่ที่มีต่อวิทยาเขตโรงเรียนคatholicใน สหรัฐอเมริกาที่เลือกมาศึกษา การวัดประสิทธิผลใช้อัตราความไม่เข้มหลาบ กระบวนการที่มีการ ละเมิดซ้ำน้อยครั้งที่สุดถือว่ามีประสิทธิผลมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างวิทยาเขตและมหาวิทยาลัย ประเภทสหศึกษาคatholic จำนวน 30 วิทยาเขต ที่มีความมุ่งหมายเจาะจงได้ถูกนำไปอธิบายแก่

วิทยาเขตโดยใช้ทั้งกระบวนการและกระบวนการบริหารจัดการที่พักอาศัยอยู่ในวิทยาเขตและฐานข้อมูลที่ทำให้วิทยาเขตระบุผู้ละเมิดวินัยซ้ำๆ ได้ สมมติฐานที่เป็นโมฆะที่ได้รับการทดสอบโดยใช้ข้อมูล พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในอัตราเฉลี่ยของความไม่เชื่อหลายระหว่างกระบวนการทางวินัย กระบวนการทางการพิจารณาตัดสิน 3 ระดับ กับตัวแปรกระบวนการสอดคล้องกับความแตกต่างกันเชิงทดลอง ของสำนักพระและสำนักซีจาก 5% หรือ 8% ซึ่งแสดงว่ามีความสำคัญทางการปฏิบัติต่อผู้ปฏิบัติ ผลจากกลุ่มตัวอย่างไม่ได้สอดคล้องกันระดับแอลฟาที่ .05 ซึ่งทำให้สำนักพระและสำนักซีมีความคงที่

ไพรส์ (Fries. 2003 : 366 – A) ได้ศึกษามาตรฐานความเชื่อและประสบการณ์ของคนกลุ่มหนึ่ง คือ ครูก่อนประจำการ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูประจำการ จำนวน 7 คน จากมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคอีสานของสหรัฐอเมริกาทำการศึกษาครูเหล่านี้ เพื่อพยายามที่จะให้เข้าใจว่า ครูเข้าใจวินัยในห้องเรียนอย่างไร การศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งเป็นที่ทราบกันว่าเป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐานจากการสร้างสรรค์ความรู้ขึ้นทำการส่งเสริมที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรกการให้กรอบแนวคิดซึ่งใช้สำหรับตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างความหมายสำหรับครูก่อนประจำการเหล่านี้ เมื่อเปรียบเทียบกับวินัยในห้องเรียน กรอบนี้ซึ่งมีพื้นฐานจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ พบว่า ได้ให้ความชัดเจนเกี่ยวกับความซับซ้อนของการเคลื่อนไหวในห้องเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล รวมทั้งกลุ่มผู้เรียน ข้อค้นพบที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3 ประการ มีดังนี้คือ 1) สมมติฐานและความเชื่อของครูก่อนประจำการเหล่านี้เกี่ยวกับเด็ก ครู และห้องเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับวินัย 2) การสังเกตการณ์ปฏิบัติและปฏิกิริยาของครูก่อนประจำการเหล่านี้ เมื่อเทียบกับเหตุการณ์ทางวินัย 3) ความเครียด 7 ด้านที่มีอยู่สำหรับครูก่อนประจำการเหล่านี้ เมื่อเทียบกับการเจรจา เรื่องวินัยในห้องเรียน

เฮลเกรน (Helgren. 2005 : 2359 – A) ได้ทำการวิจัยเพื่อตรวจสอบรูปแบบแคมป์ไฟร์ของวัยเด็กหญิงและวัยผู้ใหญ่หญิงที่ได้รับการส่งเสริมโดยใช้สิ่งตีพิมพ์ต่างๆ สำหรับแคมป์ไฟร์ เช่น คู่มือ นิตยสาร และเพื่อวิเคราะห์สมรรถภาพ อนุทิน และของที่ระลึก ส่วนตัวอื่นๆ เพื่อให้เข้าใจดีขึ้นเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมของเด็กหญิงในการตอบสนองหลักสูตรแคมป์ไฟร์ จากวิสัยทัศน์ของประชาชนเด็กหญิง พบว่า เจ้าหน้าที่แคมป์ไฟร์ในศตวรรษที่ 20 ตอนต้นต่อสู้เพื่อวางแนวทางของศตวรรษที่ 19 เกี่ยวกับบรรยากาศธรรมชาตินิสัยรักบ้าน และการให้บริการครอบครัวของเพศหญิง ในขณะที่เจ้าหน้าที่ได้ขยายโอกาสทางการศึกษา อาชีพ กิจกรรมนอกบ้าน และการปฏิรูปประชาคม แคมป์ไฟร์สอน เด็กหญิงโดยใช้ปรัชญาเกี่ยวกับมารดา ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะของผู้หญิงตามประเพณีดั้งเดิมเป็นการสืบทอดและเป็นพื้นฐานสำหรับการช่วยเหลือครอบครัว ชุมชน และประเทศของเพศหญิง ผู้วิจัยโต้แย้งว่า ภาวะผู้นำของแคมป์ไฟร์พบว่า ในด้านมารดานิยมนั้น เป็นรูปแบบของประชาชนเด็กหญิงปรับที่ได้ ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้กับภาวะงานทางสังคมและการเมืองอเมริกันที่กำลังเปลี่ยนไปตลอดกลางศตวรรษที่ 20 บทเกี่ยวกับแนวความคิดได้ตรวจสอบการวางปรัชญาแคมป์ไฟร์ ความพยายามตอนต้นที่จะต่อสู้กับความทันสมัย โดยใช้ความคิดเห็นของชาวอินเดียนอเมริกัน คำอ้างที่จะให้บริการเด็กหญิงทุกคน

โดยผ่านองค์กรรวมที่ใช้ร่วมกันการฝึกวิชาทหารขององค์กรวัยเด็กหญิงอเมริกัน ผ่านงานสงครามระหว่างสงครามโรคครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 และการสนับสนุนการทำบ้านให้เป็นบ้าน อันเป็นพื้นฐานสำหรับประชาชนทั่วโลกในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 และนุรักษ์นิยม การศึกษาได้จบลงด้วยการตัดสินใจของแคมป์ไฟร์ที่จะจัดเป็นสหศึกษาในต้นทศวรรษที่ 1970 ในส่วนของเด็กหญิงเหล่านี้ มีจำนวนมากรับเอาภาษาและกิจกรรมแคมป์ไฟร์ไปใช้ เด็กหญิงอื่น ๆ สร้างความหมายและเอกลักษณ์ของตนเองขึ้น โดยให้การผสมบทบาทแบบประเพณีดั้งเดิมและบทบาทการเมืองไปข้างหน้าแคมป์ไฟร์เสนอให้มักจะยังไม่ตัดสินใจ ที่สำคัญคือ แคมป์ไฟร์ได้จัดให้ที่ว่างสำหรับการสร้างมิตรภาพ กิจกรรม และค่านิยมที่แบ่งปันกันของเด็กหญิงเหล่านี้ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

เฮเยส (Hayes. 2005 : 2475 – A) ได้ทำการศึกษาเพื่อตรวจสอบกองลูกเสือหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3-4 และการนำโปรแกรมสื่อรู้ดีของลูกเสือหญิงไปใช้โดยผ่านการเขียนเรื่องและผลิตรายการวิทยุสั้นๆ ร่วมกัน โดยร้อยเรียงกับการศึกษาเกี่ยวกับเพศ วัยรุ่น วัฒนธรรมชาวบ้านการรู้สื่อเชิงวิพากษ์และชุมชนแห่งการเรียนรู้เข้าด้วยกัน เพื่อสร้างกรอบการวิเคราะห์วิธีการที่ผู้ร่วมวิจัยในโปรแกรมการศึกษานอกโรงเรียน นำโปรแกรมการรู้สื่อเชิงวิพากษ์ที่ออกแบบสำหรับลูกเสือหญิงเหล่านี้ไปใช้ เพื่อเพิ่มหลักฐานและเสียงของเยาวชนเชิงชาติพันธุ์วรรณาเข้ากับการสนทนาร่วมสมัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเยาวชนกับสื่อชาวบ้านประสบการณ์ของเด็กหญิงลูกเสือเหล่านี้ในสังคม เรียกร้องความเท่าเทียมทางเพศ และการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมนอกระบบโรงเรียนในโครงการสื่อรู้ดี เด็กหญิงในกลุ่มเป้าหมายมีสปรอตวิทยุที่เขียนขึ้น เพื่อส่งเสริมเป้าหมาย การป้องกันการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นในหมู่ผู้ฟังพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่างานของลูกเสือ ซึ่งเป็นเรื่องเล่าแบบนิทานที่ระมัดระวังและมีแบบร่วมมือกันนั้น เป็นการยืนยันเป้าหมายเพื่อการศึกษาเล่าเรียนในอนาคตและเป็นเวทีที่พูดต่อต้านการสนทนาที่เข้าประเด็นกันของความเป็นผู้หญิงที่ควรยอมรับ เด็กลูกเสือเป้าหมายนี้บอกลักษณะข่าวสารของตน ที่มีการบังคับให้เลื่อนกิจกรรมทางเพศออกไปนั้น เป็นการต่อต้านมากกว่าการผลิตบรรทัดฐานของสังคม ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าโครงการนี้เป็นทั้งการบอกภายในและบอกอย่างมีศรัทธาภาพเรื่องการสนทนาเกี่ยวกับความเป็นผู้หญิงของวัยรุ่นซึ่งพวกตนเห็นมาแล้วและมีประสบการณ์มาแล้วในโรงเรียนและชุมชนของตน ทั้งเห็นว่าเป็นการเสนอให้การสนับสนุนเด็กหญิงที่กำลังอยู่ในแวดวงของสังคมเหล่านี้อยู่แล้ว ความตึงเครียดระหว่างฝ่ายอนุรักษนิยมเกี่ยวกับข่าวสารกับการให้นิยามที่กำลังก้าวหน้าในการสนับสนุนความตึงตึงอยู่นั้นถือว่าเป็นสิ่งเตือนใจว่าความสัมพันธ์ของเยาวชนกับบรรทัดฐานที่หย่อนยาน เช่น หญิงที่รักษาสิทธิของตน วัยรุ่นที่เฉยชา ยังสับสนซับซ้อนอยู่ โดยสรุปผู้ใหญ่ที่เสนอโปรแกรมอย่างโปรแกรมสื่อรู้ดีนี้ ไม่สามารถจะพยากรณ์วิธีการที่กลุ่มต่างๆ จะนำไปใช้อย่างไรมากไปกว่าเราสามารถจะคาดว่าวิธีการที่เด็กลูกเสือหญิงเหล่านี้จะให้นิยามการต่อต้านบรรทัดทางของสังคมที่มีขีดกันอยู่เช่นนี้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ เพื่อเป็นการเตรียมเยาวชนให้เป็นทรัพยากรที่มีค่าของสังคมต่อไป โดยสรุปได้ว่า การส่งเสริมให้นักเรียนมีกระบวนการคิด การมี

วินัย ความซื่อสัตย์สุจริต การอยู่อย่างพอเพียง และการมีจิตสาธารณะ เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งใน การปฏิบัติงานปกครองนักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้น ความรู้ คุณธรรม เป็นโรงเรียนสุจริต ต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมลูกเสือสามัญโรงเรียนบ้านบ้านครั่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา โดยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อให้ดำเนินการเป็นไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้จึงกำหนดวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากร
2. ขั้นตอนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบคุณภาพข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากร

นักเรียนโรงเรียนบ้านบางครั่ง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 150 คน
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 189 คน ประกอบด้วย

1. ครูผู้สอนประจำชั้นและครูผู้สอนรายวิชา จำนวน 10 คน
2. นักเรียนลูกเสือ จำนวน 150 คน
3. ผู้ปกครองนักเรียน 20 คน
4. คณะกรรมการสถานศึกษา 9 คน

ขั้นตอนการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยผู้ศึกษาวิจัยได้นำเอาหลักการและขั้นตอนตามแนวคิดของ คิมมิส และแมคเทคคาท (Kemmis and McTaggan) 1961 : 169 – 170,อ้างถึงใน ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. 2537 : 3 – 6) เป็นกระบวนการในการดำเนินศึกษาวิจัย ประกอบไปด้วย

1. การวางแผน (Planning)
2. การปฏิบัติการ (Action)
3. การสังเกตการณ์ (Observation)

4. การสะท้อนผล(Reflection)

1. การวางแผน (Planning)

1.1 ศึกษาปัญหาการดำเนินงานโดยการสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการดำเนินการกิจกรรมลูกเสือสามัญที่มีพฤติกรรม ไม่พึงประสงค์ เกี่ยวกับการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตโดยใช้กิจกรรมสามัญดังตารางที่ 3

ตาราง 3 แผนการศึกษาปัญหาการการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือสามัญ

กิจกรรม	เป้าหมาย	ระยะเวลา	ผู้เกี่ยวข้อง	วิธีเก็บข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	แหล่งข้อมูล
1. กิจกรรมประชุมแบบมีส่วนร่วม	- ศึกษาปัญหาการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตโดยใช้กิจกรรมลูกเสือสามัญ	20- 21 มิถุนายน 2558	- ผู้วิจัย - ผู้ให้ข้อมูล	- การสัมภาษณ์	- แบบสัมภาษณ์	- ผู้วิจัย - ผู้ให้ข้อมูล

2. การปฏิบัติ (Action)

2.1 ทำการประเมินคุณลักษณะความสุจริตของนักเรียนก่อนการจัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกสุจริต

2.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการปลูกจิตสำนึกสุจริตดังต่อไปนี้

2.2.1 กิจกรรมการฝึกอบรม

เพื่อให้การฝึกอบรมแบบอยู่ค่ายพักแรมแบบลูกเสือ จำนวน 2 วัน 2 คืน มีรายละเอียดดังนี้

2.2.2 เป้าหมายของกิจกรรม เพื่อให้ให้นักเรียนมีการปลูกจิตสำนึกสุจริต

2.2.3 ระยะเวลาฝึกอบรม ระหว่างวันที่ 20- 21 มิถุนายน 2558 มีวิธีการปฏิบัติ พร้อมรายละเอียดประกอบด้วย

1) กำหนดวันเวลา ขอบข่ายเนื้อหาวิชา วิทยากร เตรียมนักเรียน สถานที่ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม

2) ปฏิบัติการฝึกอบรมลูกเสือสามัญตามคู่มือการฝึกอบรม ได้แก่ แบ่งนักเรียนออกเป็นหมู่ หมู่หรือหน่วย ละ 7-8 คน ผู้เข้าอบรมแต่งเครื่องแบบลูกเสือสามัญมีพิธีเปิดและปิด การอบรมทั้งแบบราชการและแบบลูกเสือ มีพิธีมอบเสารธง

3) เนื้อหารายวิชาที่อบรม มีดังนี้คือ การปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎวินัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อยทักษะภาวะความเป็นผู้นำผู้ตาม ระบบหมู่ การมีความซื่อสัตย์ การอยู่อย่างพอเพียง การมีจิตสาธารณะ และมารยาทไทย ความรับผิดชอบต่อหน้าที่

4) เทคนิคการฝึกอบรมมีทั้งการบรรยาย การสาธิต การระดมสมอง การเรียนเป็นฐาน การอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น และแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของกิจกรรมระบบหมู่ กิจกรรมการปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือให้ทำความเข้าใจชี้แนะแก่นักเรียนและครูที่ปรึกษาในขณะการฝึกอบรม

5) ครูผู้สอนมีหน้าที่คอยให้คำปรึกษา ควบคุม กำกับ ดูแล ช่วยเหลือ วิทยาการ และเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.4 กิจกรรมระบบหมู่ เป็นการปฏิบัติโดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) เป้าหมายกิจกรรม เพื่อให้ให้นักเรียนมีการปลูกจิตสำนึกสุจริต
- 2) ระยะเวลาในการปฏิบัติระหว่าง เดือนมิถุนายน 2558 -

มีนาคม 2559

- 3) ลูกเสือจัดเป็น 2 กอง กองละ 6 หมู่ๆ ละ 7-8 คน

4) มีการปฏิบัติกิจกรรมเป็นระบบหมู่ เพื่อฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เช่น การเข้าแถวหน้าเสาธง การรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน การตรวจการปฏิบัติงานพิเศษที่ครูนัดหมาย การรับประทานอาหารกลางวัน การแปร่งฟัน เป็นต้น

- 5) มีการประชุมสรุปผลการดำเนินกิจกรรมระบบหมู่เป็นรายเดือน

6) ครูผู้สอนมีหน้าที่คอยให้คำปรึกษา ควบคุม กำกับ ดูแล ช่วยเหลือ วิทยาการ และเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 ทำการประเมินคุณลักษณะความสุจริตของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกสุจริต

3. การสังเกต(observation)

ผู้ร่วมวิจัยดำเนินการสังเกตและประเมินพฤติกรรมของนักเรียนขณะจัดอบรมนักเรียนและการจัดกิจกรรมระบบหมู่

4. การสะท้อนผล (Reflection)

4.1 กิจกรรมการฝึกอบรม

วิเคราะห์ข้อมูลในการปฏิบัติกิจกรรมการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยการใช้แบบสังเกต และประเมินพฤติกรรมของนักเรียน

4.2 กิจกรรมระบบหมู่

วิเคราะห์ข้อมูลในการปฏิบัติกิจกรรมการปฏิบัติงานในระบบหมู่ โดยการใช้แบบสังเกต และประเมินพฤติกรรมของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ ได้แก่ คู่มือการฝึกอบรม ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนได้นำไปศึกษาและใช้ประกอบการฝึกอบรมในการพัฒนาวิจัยนักเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 3 ประเภท ดังนี้

2.1 แบบบันทึกการสังเกต เป็นเครื่องมือของผู้วิจัยที่ใช้สังเกตการปฏิบัติ กิจกรรมการฝึกอบรม กิจกรรมระบบหมู่

2.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาปัญหาการดำเนินการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียน

2.3 แบบประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความสุจริตของนักเรียน มี 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 ใช้ประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะความสุจริตก่อนและหลังการดำเนินการตามกิจกรรม

ฉบับที่ 2 ใช้ประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะตามกิจกรรมการอบรม

ฉบับที่ 3 ใช้ประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะตามกิจกรรมระบบหมู่

วิธีการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. คู่มือการฝึกอบรม มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1.1 ศึกษาวิธีการฝึกอบรมกำหนดกรอบเนื้อหาให้สอดคล้องกับปัญหาที่ค้นพบและเนื้อหาใช้เป็นแนวทางในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนในด้านความสุภาพเรียบร้อย การมีสัมมาคารวะ และความรับผิดชอบ

1.2 จัดทำคู่มือฉบับร่างและตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของเนื้อหาการจัดลำดับของเนื้อหาและการจัดรูปเล่ม

1.3 นำคู่มือเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุง

1.4 นำคู่มือไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบ ประเมินความถูกต้อง ความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ในการสร้าง โดยนำกรอบเนื้อหาในแต่ละด้านไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านลงความเห็นและให้คะแนน ดังนี้

ให้ 1 เมื่อท่านแน่ใจว่าเนื้อหาในข้อนี้กับวัตถุประสงค์ในการจัดทำคู่มือ สอดคล้องกัน

ให้ 0 เมื่อท่านไม่แน่ใจว่าเนื้อหาในข้อนี้กับวัตถุประสงค์ในการจัดทำคู่มือ สอดคล้องกัน

ให้ -1 เมื่อท่านแน่ใจว่าเนื้อหาในข้อนี้กับวัตถุประสงค์ในการจัดทำคู่มือไม่ สอดคล้องกัน

ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย 5 ท่าน ดังนี้ คือ

1.4.1 นายดนตรี ศรีสุวรรณ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอินทนิลวิทย ฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

1.4.2 นางสาวสุพิณ จินดาพล ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

1.4.3 นายสิทธิพร วิริยะรอนันต์ ตำแหน่ง ผู้ตรวจการลูกเสือ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

1.4.4 นางแสงเดือน วรรณรัตน์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งรัก ชัยพัฒนา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

1.4.5 นายเอิบ อร่าม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการฝ่ายแผนและนโยบาย วิทย ฐานะชำนาญการพิเศษ

1.5 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ICO (Index of Item Objective Congruence) (สมนึก ภัททิยธนี. 2544 : 221) แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายใช้เกณฑ์ ดังนี้

ระดับความสำคัญ   ระดับน้ำหนัก

สอดคล้อง   0.50 – 1.00

ไม่สอดคล้อง   ต่ำกว่า 0.50

1.6 ปรับปรุงคู่มือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งเนื้อหาสาระ ถ้อยคำ การ ลำดับเนื้อหา รูปแบบ และจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ประกอบการอบรมในลำดับต่อไป

2. แบบบันทึกการสังเกต มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบบันทึกการสังเกต

2.2 นำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา

2.3 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.4 นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณา

2.5 นำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับสะท้อนผลการปฏิบัติงาน

3. แบบสัมภาษณ์ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3.2 นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณา

3.3 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.4 นำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับสะท้อนผลการปฏิบัติงาน

4. แบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

4.1 ศึกษากรอบแนวคิด ของการฝึกอบรมตามวิธีการของลูกเสือระบบหมู่ และศึกษารูปแบบการสร้างแบบประเมินจากหนังสือการวัดผลการศึกษา (สมนึก ภัททิยธนี. 2541 : 36 - 42) และการวิจัยเบื้องต้น (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 63 - 70) และจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.2 สร้างแบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียนตามกรอบแนวคิด ของรูปแบบการฝึกอบรมตามวิธีการของลูกเสือ ระบบหมู่ รวมแบบสอบถามทั้งหมด 3 ฉบับ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

4.3 นำแบบประเมินที่ได้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเชี่ยวชาญ ประกอบด้วย 5 ท่าน ดังนี้

4.3.1 นายดนตรี ศรีสุวรรณ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอินทนิล วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

4.3.2 นางสาวสุพิณ จินดาพล ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

4.3.3 นายสิทธิพร วิริยะนรอนันต์ ตำแหน่ง ผู้ตรวจการลูกเสือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

4.3.4 นางแสงเดือน วรรณรัตน์ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งรักษ์ ชัยพัฒนวิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

4.3.5 นายเอิบ อร่าม ตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายแผนและนโยบายวิทยฐานะชำนาญการพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

4.4 นำแบบประเมินที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข

4.5 นำแบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียนไปทดสอบหาความเที่ยงตรงกับนักเรียนโรงเรียนกระบือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบคุณภาพข้อมูล

1. กิจกรรมการฝึกอบรม มีการสังเกตและประเมินพฤติกรรมนักเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ คือ เก็บรวบรวมข้อมูลสังเกตการปฏิบัติกิจกรรม ตลอดการฝึกอบรมทั้ง 2 วัน โดยใช้แบบสังเกต แบบประเมินพฤติกรรมเกี่ยวกับกิจกรรมการฝึกอบรม ทั้งขณะอบรมและเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้วผู้ร่วมวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกันตรวจสอบคุณภาพวิเคราะห์ผล

2. กิจกรรมระบบหมู่ มีการสังเกตและประเมินพฤติกรรมนักเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ คือ เก็บรวบรวมข้อมูลสังเกตการปฏิบัติกิจกรรม โดยใช้แบบสังเกต และประเมินพฤติกรรมนักเรียน กิจกรรมการปฏิบัติงานในระบบหมู่ เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการพัฒนา แล้วผู้ร่วมวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทุกสัปดาห์ร่วมกันตรวจสอบคุณภาพข้อมูล วิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอมาวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายของการวิจัย ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ เป็นการแจกแจงข้อมูลค้นพบที่สำคัญในเชิงอธิบายซึ่งนำมาสู่การสรุปผลการวิจัย แสดงทางหรือรูปแบบการปฏิบัติตัวที่ดีมีระเบียบวินัยยิ่งขึ้น โดยนำข้อมูลที่ได้รวบรวมมาจากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ มาหาความเชื่อมั่นของข้อมูลโดยใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบหลายมิติ (Triangulation) นำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์พรรณนา เพื่อประเมินการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด มีอุปสรรคปัญหาอะไรบ้าง เพื่อจะได้ปรับปรุงให้นักเรียนเป็นผู้ที่มี กระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ ต่อไป

2. ตรวจสอบให้คะแนน แบบประเมินเป็นรายข้อ แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543: 100) เพื่อให้ทราบระดับความคิดเห็นในการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งมีเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แปลว่า ความมีการปลูกจิตสำนึกสุจริตอยู่ในระดับ มากที่สุด

3.51– 4.50 แปลว่า ความมีการปลูกจิตสำนึกสุจริตอยู่ในระดับ มาก

2.51 – 3.50 แปลว่า ความมีการปลูกจิตสำนึกสุจริตอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.51 – 2.50 แปลว่า ความมีการปลูกจิตสำนึกสุจริตอยู่ในระดับ น้อย

1.00 – 1.50 แปลว่า ความมีการปลูกจิตสำนึกสุจริตอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด มาวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในลักษณะบรรยายสรุป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือทดสอบ

การหาความเที่ยงตรง (validity) ของคู่มือการฝึกอบรม โดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC (สมนึก ภัททิยธนี. 2541 : 221)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2. สถิติที่มีใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) หรือคะแนนเฉลี่ยจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนคะแนน

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นสูตรที่ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนอบรมและหลังอบรม โดยคำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 106)

$$S.D = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนของผู้เข้าอบรมแต่ละคน
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลัง
 n แทน จำนวนผู้เข้ารับการอบรม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียนบ้านบาง
ครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ Action
Research โดยมีขั้นตอน 4 ขั้นตอนได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพและปัญหาการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรม
ลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

ตอนที่ 2 การพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียน
บ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

ตอนที่ 3 การสังเกตการณ์พัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรม
ลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

ตอนที่ 4 โครงการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

ตอนที่ 1 สภาพและปัญหาการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

จากการประชุมและสัมภาษณ์คณะครูเพื่อร่วมชี้แจงนโยบายในการปฏิบัติงาน และเพื่อ
ศึกษาสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
นักเรียนพบว่า

1. นักเรียนจิตสำนึกสุจริต ซึ่งได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...งานสอนของครูผู้สอนในเนื้อหาไม่เน้นเรื่องระเบียบวินัยมากนัก บางครั้งตักเตือน
แล้วก็แล้วไป ไม่มีการทำโทษ กำกับติดตาม ทำให้นักเรียนไม่ค่อยใส่ใจที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำ
ของครูเท่าที่ควร การเข้าแถวเคารพธงชาติตอนเช้า และการฟังครูเวรอบรมหน้าเสาธง นักเรียน
จะไม่ค่อยเป็นระเบียบเท่าที่ควร พอให้คณะกรรมการนักเรียนบอกให้จัดแถวแล้วก็ไม่เชื่อฟัง

กระผมคิดว่าเรื่องการแต่งกายของนักเรียนไม่ค่อยถูกระเบียบของโรงเรียน ซึ่งกระผมมองในมุมที่รับผิดชอบงานฝ่ายปกครอง คือบางคนไม่ชอบใส่รองเท้ามาโรงเรียน และชอบเอาเสื้อออกนอกกางเกง ด้วยต้องให้ครูบอกเตือนประจำ

(สมศักดิ์ เขียวพันธุ์. สัมภาษณ์, 2558)

2. นักเรียนขาดความมีสัมมาคารวะ การพูดจาระหว่างเพื่อนใช้คำไม่สุภาพ ขาดความนอบน้อมถ่อมตน ซึ่งได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...นักเรียนเดินผ่านครูบางครั้งก็ทำเฉย เหมือนมองไม่เห็นหรือมีแขกมาเยี่ยมที่โรงเรียนนักเรียนจะไม่ค่อยยกมือไหว้ นักเรียนรุ่นพี่และรุ่นน้องมีการพูดจาท่อกันที่ไม่สุภาพ ซึ่งนักเรียนใช้ภาษาถิ่นในการพูดและใช้คำหยาบไม่เหมาะสมกับสภาพที่เป็นนักเรียน บางครั้งไปล้อเลียนเพื่อนคนอื่นทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท พูดกับผู้ใหญ่ไม่ค่อยจะมีหางเสียงฟังดูไม่เพราะ...”

(สมศักดิ์ เขียวพันธุ์. สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนมีการร้องตะโกนส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น เดินผ่านผู้ใหญ่ก็ไม่ค่อยน้อมตัวลงหรือมีการไหว้ที่ไม่ถูกต้อง คือไม่หยุดแล้วทำความเคารพ จะเดินไปด้วยไหว้ไปด้วย หรือทำในเชิงล้อเล่นไม่ได้ตั้งใจอย่างพฤติกรรมของการมีสัมมาคารวะ...”

(วิชชุตตา แก้วมณี. สัมภาษณ์, 2558)

3. นักเรียนขาดความรับผิดชอบไม่รับผิดชอบในหน้าที่ของตนทั้งในและนอกห้องเรียนซึ่งได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“...การทำงานของนักเรียนยังขาดความรับผิดชอบไม่ค่อยส่งการบ้านทันตามกำหนด บางครั้งครูยืดหยุ่นให้แล้วก็เฉย เมื่อครูสั่งให้นำอุปกรณ์บางอย่างมาจากบ้านเพื่อเรียนในชั่วโมง จะไม่ค่อยเอามาและจะขออนุญาตออกไปเอาเป็นประจำ...”

(ศุภิสรา พุทธิพิทักษ์. สัมภาษณ์, 2558)

“...การทำความสะอาดในเขตรับผิดชอบในบริเวณโรงเรียนของนักเรียนยังขาดความรับผิดชอบไม่ค่อยทำตามกำหนดเวลาคือก่อนเข้าแถวหน้าเสาธงบางครั้งครูบอกว่าเฉยและนักเรียนเวรที่รับผิดชอบในการทำความสะอาดในห้องก็ไม่ค่อยจะทำ...”

(ธัญญา นิลโกสีย์. สัมภาษณ์, 2558)

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักเรียนในโรงเรียนยังขาดระเบียบวินัยดังนั้นคุณครูจึงได้ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาสรุปได้ว่านักเรียนควรได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และระเบียบวินัยในด้านสุขภาพเรียบร้อยการมีสัมมาคารวะและความรับผิดชอบผู้วิจัยและคณะครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งได้กำหนดโครงการแนวทางเสริมสร้างวินัยนักเรียนผู้ร่วมวิจัยได้แสดงความคิดเห็นอีกอย่างหลากหลายในการประชุมดังนี้

“...เราควรหาวิธีแก้ปัญหานักเรียนที่ละอย่าง โดยสอดแทรกกิจกรรมการเรียนการสอนในเวลาเรียนหรือไม่อบรมก่อนเข้าเรียนก็ได้ เรื่องของระเบียบวินัยมารยาทของนักเรียน อยากให้นักเรียนมีกิจกรรมที่ฝึกปฏิบัติ โดยถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่นักเรียนได้ฝึกเป็นประจำจนกลายเป็นนิสัยและต้องให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เพราะครูประจำชั้นคงดูแลไม่ทั่วถึงควรให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้วย...”

(จิรา เมตตาธรรม. สัมภาษณ์, 2558)

“...เรื่องของระเบียบวินัยมารยาทของนักเรียนอยากให้นักเรียนได้มีกิจกรรมที่ฝึกปฏิบัติ โดยถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่ให้นักเรียนได้ฝึกเป็นประจำจนกลายเป็นนิสัยและต้องให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เพราะครูประจำชั้นคงดูแลไม่ทั่วถึงควรให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้วย และเราควรนำระเบียบของลูกเสือ-เนตรนารีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ลงนำใช้ดูซึ่งนักเรียนให้ความสนใจในการเรียนลูกเสือ-เนตรนารีอยู่แล้วถ้าเราให้นักเรียนได้ปฏิบัติไปด้วยสอดแทรกการมีระเบียบวินัยความรับผิดชอบมารยาทหรือการมีสัมมาคารวะเข้าไปด้วยนักเรียนอาจได้รับแนวทางไปปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องก็ได้...”

(ธีระภัทร์ ราชเดหาวา. สัมภาษณ์, 2558)

“...กิจกรรมเกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียนฉันอยากให้ทำวันพุธ เพราะวันนั้นโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ-เนตรนารี และกิจกรรมที่ส่งเสริมระเบียบวินัยอยู่แล้วหากเรามีการเสริมอบรมหน้าเสาธงและในห้องเรียนควบคู่กันไปด้วยเด็กก็จะได้จดจำและนำไปปฏิบัติให้เคยชินและให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามกฎระเบียบของลูกเสือเนตรนารีด้วย .และเราต้องร่วมกันทั้งโรงเรียนและประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองด้วยและควรมีแนวปฏิบัติไปในทางเดียวกันต้องให้นักเรียนได้รับรู้ในการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องควรมีการอบรมนักเรียนโดยเฉพาะนักเรียนชายซึ่งขาดระเบียบวินัยมากกว่านักเรียนหญิง...”

(วรางคณา ขวัญเมือง. สัมภาษณ์, 2558)

“...เราต้องร่วมกันทั้งโรงเรียนและประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองด้วยและควรมีแนวปฏิบัติไปในทางเดียวกัน ต้องให้นักเรียนได้รับรู้ในการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง ควรมีการอบรมนักเรียนโดยเฉพาะนักเรียนชายซึ่งขาดระเบียบวินัยมากกว่านักเรียนหญิง...”

(บุญชื่น บุตรประทุม. สัมภาษณ์, 2558)

“...ฉันเห็นด้วยเราควรจัดโครงการร่วมกันเพื่อกำหนดกิจกรรมพัฒนาจิตสำนึกความ
สุจริตของนักเรียนเราด้วยกัน โดยนำเอากิจกรรมลูกเสือมาใช้...”

(จิรา เมตตาธรรม. สัมภาษณ์, 2558)

จากข้อมูลในการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า ควรมีการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของ
นักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พังงา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติอันจะนำมาสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพการอยู่ร่วมกับสังคม
ได้อย่างมีความสุข ซึ่งได้ขอสรุปคือกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้จัดโครงการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริต
ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพังงา ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ประชุมเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนาอย่าง
ต่อเนื่องในวันที่ 30 กันยายน 2558 เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาและรวมทั้งตกลงร่วมกันว่า
กิจกรรมที่จะต้องให้การดำเนินต่อไปคือกิจกรรมใดประเด็นที่ผู้ร่วมวิจัยได้นำเสนอสามารถสรุปได้
ดังนี้

1. กิจกรรมการเข้าอบรมปรับเปลี่ยนให้เป็นการประชุมผู้ปกครองเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับ
การช่วยเหลือนักเรียนรวมทั้งการสอดส่องดูแลพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติและคอยชี้แนะในการมี
จิตสำนึกสุจริตทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

2. การจัดกิจกรรมระบบหมู่ให้มีการประชุมนายหมู่เพื่อให้แนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้อง
รวมทั้งติดตามพฤติกรรมนักเรียนและสมาชิกในหมู่และรายงานให้ครูประจำหมู่ได้รับทราบเป็น
ระยะเพื่อที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นครูประจำหมู่จะต้องให้การ
ดูแลอย่างใกล้ชิดและให้เข้าพบนักเรียนประจำหมู่ของตนเองสัปดาห์ละ 1 ครั้งเพื่อพูดคุยทำ
ความคุ้นเคยให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์และแนวทางการปฏิบัติตนที่ดีงามสำหรับนักเรียน

3. ให้การยกย่องชมเชยนักเรียนที่ทำความดีสามารถนำคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือไป
ปฏิบัติโดยการชมเชยและให้รางวัลจากเดือนละ 1 ครั้งเป็นเดือนละ 2 ครั้ง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้
นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติตนเป็นคนดี

4. ให้มีการผสมผสานกันในกิจกรรมระบบหมู่กับกิจกรรมปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎ
ของลูกเสือเพราะว่าสามารถทำไปพร้อม ๆ กันได้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเป็นมิตรความสุภาพ
เรียบร้อยความมีเมตตากรุณา มีความประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ การรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นซึ่ง
นักเรียนสามารถนำมาใช้ในระบหมู่เพื่อให้อยู่ด้วยกันได้อย่างมีความสุขและร่วมรับผิดชอบ
ช่วยเหลือกันในการทำงาน

ตอนที่ 2 การพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนบ้านบาง ครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

แนวทางการดำเนินการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ในด้านกระบวนการคิด (Reflection) มีวินัย ซื่อสัตย์ อยู่อย่างพอเพียงและมีจิตสาธารณะด้วยกิจกรรมที่ปฏิบัติ 3 กิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมการฝึกอบรม
2. กิจกรรมระบบหมู่
3. กิจกรรมคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันจัดทำคู่มือการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ขึ้นระหว่างวันที่ 1 - 18 เมษายน 2558 และเตรียมการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการโดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบคือ นายสมศักดิ์ เขียวพันธุ์ เป็นผู้ดำเนินการจัดทำบัญชีรายชื่อนักเรียนรายชั้นเรียน ซึ่งประสานกับครูประจำชั้นเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาจิตสำนึกสุจริตนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โดยจัดเป็น 2 กอง คือ กองลูกเสือสามัญและสำรอง กองละ 6 หมู่ๆ ละ 7-8 คนต่อเนื่องจากกิจกรรมการฝึกอบรมแบ่งหน้าที่ภายในหมู่ ดังนี้ คนที่ 1 ตำแหน่ง นายหมู่ คนที่ 2 วิชาการ คนที่ 3 ผู้ช่วยวิชาการ คนที่ 4 มารยาท คนที่ 5 ผู้ช่วยมารยาท คนที่ 6 สุขาภิบาล คนที่ 7 เบ็ดเตล็ด คนที่ 8 รองนายหมู่ และเรียกชื่อหมู่ ดังนี้ กระทิง สิงโต แรด เสือโคร่ง ช้าง เสือดาว จากนั้นได้กำหนดวันในการอบรมนักเรียนในวันที่ 20-21 พฤษภาคม 2558 และปฏิบัติกิจกรรมระบบหมู่และกิจกรรมคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือในวันพุธของทุกสัปดาห์

การปฏิบัติตามกิจกรรมที่ได้วางไว้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้นำข้อมูลจากการสังเกตการณ์สัมภาษณ์เสนอต่อที่ประชุมเพื่อให้ทราบผลจากการดำเนินกิจกรรมปัญหาอุปสรรครวมทั้งร่วมกันคิดหาแนวทางแก้ไขผลจากการปฏิบัติกิจกรรม มีดังนี้

1. ผลการปฏิบัติกิจกรรมการฝึกอบรม

ก่อนเริ่มกิจกรรมการฝึกอบรมผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมในด้านสถานที่เตรียมเนื้อหาและกิจกรรมในการฝึกอบรมรวมทั้งแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของครูประจำหมู่และเชิญคณะวิทยากรจากภายนอกมาร่วมกับคณะครูในโรงเรียนในการฝึกอบรมตลอดทั้งเตรียมคู่มือการอบรมโดยจัดระยะเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหาในการอบรมครั้งนี้ มีกรอบของเนื้อหาในขั้นแรกของการอบรมมีการปฐมนิเทศให้คำชี้แนะสร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้เข้ารับการอบรม โดยแบ่งเนื้อหาเป็นหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยที่ 1 แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกอบรม

หน่วยที่ 2 ซึ่งแจ้งวิธีการดำเนินการฝึกอบรมแจ้งวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมแนะนำ
คณะผู้ให้การฝึกอบรม

หน่วยที่ 3 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

หน่วยที่ 4 การพัฒนากระบวนการคิด

หน่วยที่ 5 ความมีวินัย

หน่วยที่ 6 ความซื่อสัตย์

หน่วยที่ 7 ความพอเพียง

หน่วยที่ 8 การมีจิตสาธารณะ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลใน
กิจกรรมการฝึกอบรมได้ผลดังนี้

“...ฉันคิดว่าควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนสักสองวันเพื่อให้เด็กได้รู้จักกิจกรรม
ลูกเสือ-เนตรนารีและได้รับความรู้ทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสำนึกสุจริตก่อนที่จะนำมา
ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป...”

(วิชชุดา แก้วมณี. สัมภาษณ์, 2558)

“...จากที่ดิฉันสังเกตกิจกรรมในขั้นเริ่มต้นของการเข้าอบรม พบว่า นักเรียนทำกิจกรรม
ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่และสนุกสนาน แต่มีอยู่หลายคนค่อนข้างที่จะไม่กล้าแสดงออก
อาจเป็นเพราะเขินอาย ไม่เคยชินหรือคุ้นเคยกับกิจกรรมการเรียนรู้ลักษณะเช่นนี้ก็ได้...”

(อัชรา เจริญจันทร์. สัมภาษณ์, 2558)

“...การกำหนดเวลา สถานที่ อุปกรณ์ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม เนื่องจาก
นักเรียนที่เข้ารับการอบรมมีจำนวนพอเหมาะ จึงทำให้อุปกรณ์เพียงพอกับจำนวนนักเรียนมีการ
เตรียมกิจกรรมและสาระการเรียนรู้ที่เข้ารับการอบรมได้อย่างครอบคลุมสามารถปฏิบัติตามได้
ทันเวลา...”

(อุไรวรรณ ทองคำ. สัมภาษณ์, 2558)

“...มีการเตรียมความพร้อมด้านสถานที่เป็นอย่างดี มีอาคารอเนกประสงค์และสนามกลางแจ้ง มีน้ำดื่ม น้ำใช้ ห้องน้ำเพียงพอและมีโต๊ะรองเขียนเหมาะกับการทำงานเป็นกลุ่ม รวมทั้งฝ่ายต่าง ๆ สำหรับผู้เข้ารับการอบรมได้รับการบริการ ได้รับการอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี...”

(บุญชื่น บุตรประชุม. สัมภาษณ์,2558)

“...วิธีการฝึกอบรมมีความสนุกสนานน่าสนใจทั้งความรู้และกิจกรรมปฏิบัติให้นักเรียนไม่เบื่อมีกิจกรรมเหมาะกับวัยของนักเรียนทำให้นักเรียนสนใจทำไม่เครียดสนุกสนาน...”

(สุนันทา ศรีทอง. สัมภาษณ์, 2558)

“...เนื้อหาที่ใช้อบรมเหมาะสม และมีความจำเป็นที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันของนักเรียน วิทยากรมีเทคนิคการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ระหว่างการอบรมที่สอดแทรกอารมณ์ขัน ทำให้นักเรียนสนใจดี สนุกสนาน ร่าเริง ตลอดการอบรม อีกทั้งความรู้และทักษะที่ได้เกิดความยั่งยืน คงทน ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้...”

(จิรา เมตตารธรรม. สัมภาษณ์,2558)

“...วิทยากรมีเทคนิคการอบรมที่ดีมากเลยค่ะเพราะว่านักเรียนมีความสนใจดีทำให้งิจกรรมที่เปลี่ยนไปเรื่อยๆทำเนื้อหาที่ยากๆ ให้กลายเป็นเรื่องง่ายและสนุก...”

(ธีระภักดิ์ ราชแตหาว. สัมภาษณ์,2558)

“...ครูประจำหมู่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดีทุกคน สามารถให้ คำปรึกษา แนะนำและช่วยเหลือนักเรียนในการกิจกรรมที่นักเรียนไม่เข้าใจและทำไม่ได้...”

(วรางคณา ขวัญเมือง. สัมภาษณ์,2558)

จากการสังเกตและสัมภาษณ์การจัดกิจกรรมฝึกอบรมนักเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรม ลูกเสือ พบว่า ระยะเวลาในการฝึกอบรมมีความเหมาะสมไม่มากหรือน้อยจนเกินไป นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ นักเรียนที่เข้าอบรมมีความรู้และความสนุกสนาน เนื้อหาที่ใช้ในการอบรมไม่ยากจนเกินไป มีความสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้สามารถนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ได้คณะวิทยากรและครูประจำหมู่ ให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี ซึ่งครูประจำหมู่มีบทบาทอย่างมากในการให้ข้อมูลเพิ่มเติมกับนักเรียนในเรื่องที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ ซึ่งสามารถชี้แจงได้ในกลุ่มย่อย การเตรียมสถานที่น้ำดื่ม ห้องน้ำ อาหาร ลือ และอุปกรณ์ต่างๆเพียงพอกับจำนวนครูและนักเรียน

ผลจากการจัดกิจกรรมฝึกรวมโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ เป็นการสร้างความตระหนักในการพัฒนาจิตสำนึกสุจริตให้กับนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในสังคม ใช้กระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์ อยู่อย่างพอเพียงและมีจิตสาธารณะ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามที่หลักสูตรโรงเรียนบ้านบางครั่ง พุทธศักราช 2558 กำหนด (ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551)

มีระเบียบวินัยในตนเองสามารถปฏิบัติตนเป็นผู้นำผู้ตามเคารพและเชื่อฟังซึ่งกันและกัน จากการสังเกตพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกรวม ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามัคคีกันภายในกลุ่มและร่วมรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ในตอนแรกนักเรียนอาจจะยังไม่ค่อยปฏิบัติและเมื่อสร้างความคุ้นเคยภายในกลุ่มแล้วและมีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติในลักษณะของกลุ่มนักเรียนจะมีความรักเพื่อนและเอาใจใส่ต่องานมากขึ้น เมื่อสังเกตขณะรับฟังวิทยากรนักเรียนจะสนใจและสนุกสนานเนื่องจากมีกิจกรรมที่สอดแทรกเกม นันทนาการ แสดงบทบาทสมมติ ซึ่งให้ทั้งความเพลิดเพลินและความรู้ไปในตัว รวมทั้งให้นักเรียนได้รับฟังเนื้อหาและได้ปฏิบัติซึ่งส่งผลให้นักเรียนได้เกิดความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ซึ่งได้ปลูกฝังไปได้เรื่อยๆ จนนักเรียนเริ่มปฏิบัติได้และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตน การอบรมทำให้นักเรียนได้รับความอบอุ่นความเมตตาจากครูและคณะวิทยากร โดยเฉพาะนักเรียนด้วยตนเอง

จากการสอบถามผู้ร่วมวิจัย ครูประจำหมู่ ครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการฝึกรวมการแปรผล ดังตาราง 4

ตาราง 4 ความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย ครูประจำหมู่ ครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

ที่	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
1	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการอบรม	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
2	สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
3	ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาที่ได้รับจากการอบรม	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
4	กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
5	เทคนิคการถ่ายทอดความรู้ของวิชาการ	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
6	ผู้เข้าอบรมสนใจและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมขณะอบรม	4.20	0.45	เหมาะสมมาก
7	ผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยเพิ่มมากขึ้น	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
8	ผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้ที่มีมารยาทสามารถปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
9	ผู้เข้ารับการอบรมพูดจาสุภาพมากยิ่งขึ้น	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
10	ผู้เข้ารับการอบรมมีระเบียบวินัยมากขึ้น	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
11	ผู้เข้ารับการอบรมทำงานเป็นระบบหมู่	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด

12	ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำ ปฏิญาณและกฎลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
13	ผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อการ ปฏิบัติงานมากขึ้น	4.20	0.45	เหมาะสมมาก
14	ครูประจำหมู่ได้รับความร่วมมือให้คำแนะนำผู้เข้า อบรมในการปฏิบัติกิจกรรม	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
15	ผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้ที่ได้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	4.60	0.55	เหมาะสมมาก ที่สุด
	รวม	4.53	0.52	เหมาะสมมาก ที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย ครูประจำหมู่ ครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมโดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการอบรม ผู้เข้ารับการอบรมพูดจาสุภาพมากยิ่งขึ้น ผู้เข้ารับการอบรมมีระเบียบวินัยมากขึ้น รองลงมาคือ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาที่ได้รับจากการอบรม กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม ผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้มีมารยาทสามารถปฏิบัติตามมารยาทไทยได้ ผู้เข้ารับการอบรมทำงานเป็นระบบหมู่ และผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้เข้าอบรมสนใจและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมขณะอบรม และผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานมากขึ้น

2. ผลการปฏิบัติกิจกรรมระบบหมู่

ก่อนเริ่มดำเนินการจัดกิจกรรมระบบหมู่ จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นผู้นำและผู้ตามมีความรับผิดชอบ มีสัมมาคารวะและรู้จักการทำงานร่วมกันโดยใน 1 สัปดาห์จะจัดกิจกรรมระบบหมู่ให้กับนักเรียน 1 ครั้ง ในช่วงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทุกวันพุธของแต่ละสัปดาห์ โดยในการจัดกิจกรรมนั้นจะแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กอง ๆ ละ 6 หมู่ หมู่ละ 7-8 คน ต่อเนื่องจากกิจกรรมการฝึกอบรมแบ่งหน้าที่ภายในหมู่ ดังนี้ คนที่ 1 ตำแหน่งนายหมู่ คนที่ 2 วิชาการคนที่ 3 ผู้ช่วยวิชาการคนที่ 4 มารยาท คนที่ 5 ผู้ช่วยมารยาท คนที่ 6 สุขภาพ คนที่ 7 เบ็ดเตล็ด คนที่ 8 รองนายหมู่ โดยในกิจกรรมนี้ คนที่ 2 คือมีหน้าที่ทางด้านวิชาการ จะคอยทำหน้าที่กำกับดูแลเรื่องการเรียนของสมาชิกในหมู่ เช่น การทำการบ้านตามที่ครูสั่งงานที่รับผิดชอบที่ครู

มอบหมายและการตั้งใจเรียนในเวลาเรียนโดยมีผู้ช่วยวิชาตามเป็นผู้คอยช่วยเหลือ ฝ่ายมารยาทมีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลเกี่ยวกับเรื่องมารยาทในการพูดมารยาท ในการรับประทานอาหาร มารยาท ในการทำความเคารพ ฝ่ายสุขภาพมีหน้าที่ควบคุมดูแลเกี่ยวกับความสะอาดบริเวณ โรงเรียนที่หมู่รับผิดชอบ เทลิ่งขยะ โดยมีผู้ช่วยสุขภาพเป็นผู้ช่วย เบ็ดเตล็ดมีหน้าที่บริการทั่วไปช่วยเหลืองานที่สมาชิกหรือนายหมู่มอบหมายให้ปฏิบัติโดยหน้าที่ตำแหน่งทั้งหมดจะมีในหมู่ กำกับควบคุมดูแลหมู่ให้ปฏิบัติในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน ควบคุมกำกับในเรื่องการแต่งกายของสมาชิกในหมู่ โดยมีรองในหมู่เป็นผู้ช่วยแล้วรายงานครูที่ปรึกษาประจำหมู่ทุกวัน ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมระบบหมู่ให้กับนักเรียนทุกๆ สัปดาห์จนกระทั่งถึงวันที่ 30 กันยายน 2558 โดยในแต่ละสัปดาห์จะมีการมอบหมายงานให้นักเรียนได้ปฏิบัติเพื่อเป็นการฝึก ดังนี้ 1) ความเป็นผู้นำผู้ตาม 2) ความมีสัมมาคารวะ 3) ความสุภาพเรียบร้อย 4) ความสนใจกิจกรรมการเรียนและรับผิดชอบต่องานที่ครูมอบหมาย 5) การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นและการอยู่ร่วมกันของนักเรียน 6) การมีจิตสาธารณะของนักเรียน 7) การมีวินัยของนักเรียน 8) ความกระตือรือร้นในการทำงาน 9) ความซื่อสัตย์สุจริตและความสามัคคีในหมู่คณะของนักเรียน 10) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโดยในขณะที่ทำให้นักเรียนทำกิจกรรมนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากการสังเกตและสัมภาษณ์หลังจากจัดกิจกรรมระบบหมู่ได้ข้อมูล ดังนี้

2.1 นักเรียนมีความสุภาพเรียบร้อย กล่าวคือ มีความระมัดระวังทางด้านคำพูดมากขึ้น คือพูดได้สุภาพมีสัมมาคารวะทั้งต่อครูผู้สอนและเพื่อนร่วมมือนักเรียนในช่วงสัปดาห์แรกๆของการจัดกิจกรรมนักเรียนยังไม่รู้ว่าหน้าที่ของตนเองต้องทำอะไรเมื่อไหร่และสำคัญอย่างไรคุณครูที่ปรึกษาประจำหมู่ต้องคอยแนะนำให้นักเรียนทราบแต่เมื่อได้คำชี้แนะจากคุณครูประจำหมู่แล้วสมาชิกภายในหมู่ก็เริ่มเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้นตามลำดับส่วนกิจกรรมที่ต้องได้รับการชมเชยคือมารยาทในการพูดบางครั้งนักเรียนเผลอพูดคำที่ไม่สุภาพออกมาก็ขอโทษการรู้จักช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในกลุ่มหรือผู้อื่นที่พบเห็นการทำ ความเคารพและนอบน้อมถ่อมตนซึ่งนักเรียนสำรวจในกิริยามารยาทไม่มีการร้องตะโกนส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นเดินผ่านผู้ใหญ่ก็นอบน้อมตัวตนหรือมีการไหว้ที่ถูกต้องคือหยุดแล้วทำความเคารพไม่เดินไปด้วยไหว้ไปด้วยและนักเรียนมีการแต่งกายถูกระเบียบสวมรองเท้าและไม่ปล่อยชายเสื้อออกมานอกกางเกง และไม่มีนักเรียนผมยาวที่ทรงผิดถูกระเบียบ ซึ่งจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการดำเนินกิจกรรมระบบหมู่ ได้ผลดังนี้

“...ในช่วงแรกนักเรียนเข้ากลุ่มรับทราบหน้าที่ของตน แต่ยังไม่ปฏิบัติไม่รู้ว่าต้องปฏิบัติอย่างไรเมื่อไหร่ครูประจำหมู่ต้องชี้แนะเป็นประจำ นักเรียนมีความพยายามในการช่วยเหลือกันพอสมควรรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนแต่นักเรียนบางคนก็ จะทำเมื่อครูสั่งเท่านั้นเช่นเพื่อนเตือนว่าอย่าพูดคำหยาบนักเรียนก็ไม่เชื่อหรือทำความเคารพต้องให้ครูสอนหรือแนะนำจึงปฏิบัติตาม...”

(อชรา เจริญจันทร์. สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนระมัดระวังเรื่องคำพูดมากขึ้น พูดคำหยาบน้อยลงและยังมีบางส่วนที่ยังมีการเคอะเขินเมื่อครูให้พูดจาที่ไพเราะกับเพื่อนบางคนก็ผลอพุดคำหยาบออกมาซึ่งต้องได้รับการฝึกไปเรื่อยๆเพื่อให้ติดเป็นนิสัย บางครั้งผลอพุดคำหยาบที่ไม่สุภาพออกมาก็ขอโทษ...”

(ศุภิสรา พุทธพิทักษ์. สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนสำรวจในกิจกรรมรายท่ไม่มีการร้องตะโกนส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น เดินผ่านผู้ใหญ่ก็น้อมตัวลงหรือมีการไหว้ที่ถูกต้อง คือหยุดแล้วทำความเคารพไม่เดินไปด้วยไหว้ไปด้วย และนักเรียนมีการแต่งกายถูกระเบียบเรียบร้อยสวมรองเท้าและไม่ปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกง...”

(ภิญโญ นุ่นทองหอม. สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนที่เคยถูกครูเตือนเรื่องผมยาวเท่าที่สังเกตดูจะไม่มีและรู้จักแนะนำให้เพื่อนตัดผมให้เรียบร้อยและถูกระเบียบ...”

(พิบุญพรรณ เกิดวัน. สัมภาษณ์, 2558)

2.2 นักเรียนมีสัมมาคารวะ กล่าวคือพฤติกรรมของนักเรียนในเรื่องการทำความเคารพ การรู้จักพูดจาถ่อมตน การเดินสวนผู้ใหญ่หรือแขกที่มาเยี่ยมโรงเรียนมีการก้มตัวการพูดกับเพื่อนไม่ตะโกนรบกวนผู้อื่นสิ่งที่เห็นการเปลี่ยนแปลงคือนักเรียนมีมารยาทดีขึ้นรู้จักขอบคุณหรือกล่าวคำขอโทษเมื่อทำผิดทำความเคารพผู้ใหญ่ที่เดินผ่านด้วยความนอบน้อมและนายหมู่ก็มีบทบาทเป็นอย่างมากในการให้ความช่วยเหลือสมาชิกคอยตักเตือนเพื่อนแทนครูซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกัน ทำให้เห็นพฤติกรรมของเพื่อนได้ตลอดเวลาหากพบว่าเพื่อนไม่ปฏิบัติตาม ก็ขอให้ครูช่วยเหลือทำให้เพื่อนสมาชิกมีการปรับพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น จะเห็นได้จากข้อมูลในการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย ดังนี้

“...ดิฉันคิดว่านักเรียนทำความเคารพถูกต้องไม่เดินไปไหว้ไปด้วยและไม่วิ่งผ่านไปเลย...”

(วิชชุตตา แก้วมณี. สัมภาษณ์, 2558)

“...ผมคอยตักเตือนเพื่อนแล้วเขายอมฟังผมครับแล้วเวลาทำงานไม่ร้องตะโกนรบกวนผู้อื่น...”

(สมศักดิ์ เขียวพันธุ์. สัมภาษณ์, 2558)

“...ในบางครั้งเพื่อนๆ ผลอมีการด่าว่าให้กันอยู่ค่ะ ล้อเสียนกันบ้างใช้คำหยาบบ้าง หนูก็บอกว่าเดี๋ยวจะฟ้องครูเขาก็ยอมหยุดค่ะ และเพื่อน ๆ รู้จักขอบคุณหรือกล่าวคำขอโทษเมื่อทำผิดทำความเคารพผู้ใหญ่ที่เดินผ่านด้วยความนอบน้อมค่ะ...”

(พุทธรักษ์ แก้วจำปา. สัมภาษณ์, 2558)

“...นายหมู่มีบทบาทเป็นอย่างมากในการให้ความช่วยเหลือสมาชิกคอยตักเตือน เพื่อน แทนครูซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกัน ทำให้เห็นพฤติกรรมของเพื่อนได้ตลอดเวลา หากพบว่าเพื่อนไม่ ปฏิบัติตามก็ขอให้ครูช่วยเหลือทำให้เพื่อนสมาชิกมีการปรับพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น...”

(รัฐภูมิ จำนอง. สัมภาษณ์, 2558)

2.3 นักเรียนมีความรับผิดชอบกล่าวคือ นักเรียนมีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม คือรู้หน้าที่ของตนเอง ว่าต้องทำหน้าที่อะไรภายในหมู่ของตนเอง มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน เมื่อได้รับมอบหมายงานนักเรียนก็จะพยายามทำตามหน้าที่ของตนเอง โดยไม่โยนให้คนใดคนหนึ่งภายในกลุ่มรับผิดชอบมีความเคารพในหน้าที่ของเพื่อนร่วมทีมงาน สิ่งใดที่จะแบ่งเบาภาระหน้าที่ของเพื่อนภายในหมู่ได้ก็จะพยายามช่วยกันทำการปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองได้อย่างถูกต้อง นักเรียนจะแบ่งแยกหน้าที่ของตนโดยช่วยเหลือเพื่อน นายหมู่สามารถเป็นผู้นำและให้คำแนะนำเพื่อนได้ มีสมาชิกบางคนจะเชื่อฟังเฉพาะการแนะนำจากครูประจำหมู่ แต่เมื่อครูบอกเตือนให้ทำตามคำแนะนำจากนายหมู่ก็ปรับได้ดีจนการปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้สำเร็จ ซึ่งกิจกรรมที่นักเรียนทำเป็นประจำและดีขึ้นเรื่อยๆ ได้แก่มารยาทในการรับประทานอาหารการเข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง การควบคุมและกำกับดูแลสมาชิกในกลุ่มในการทำงานที่ครูรับมอบหมาย จะเห็นได้จากข้อมูลในการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...เมื่อนักเรียนได้ร่วมกิจกรรมในสัปดาห์ที่ 2 หรือสัปดาห์ที่ 3 จะเห็นได้ว่า นักเรียนมีการปฏิบัติหน้าที่ของตนคล่องขึ้น รู้จักทำตามกิจกรรมที่ครูนัดหมายไม่เกี่ยงกัน...”

(ธัญญา นิลโกสีย์. สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนเข้ากลุ่มแล้วจะยังไม่รู้จักหน้าที่ของตนเท่าที่ควรครูประจำหมู่ต้องอธิบายเพิ่มเติมและเมื่อแบ่งแยกหน้าที่กันชัดเจนแล้วสมาชิกบางคนมีความวิตกกังวลว่าตัวเองอาจทำไม่ได้และต้องให้เพื่อนบอกหรือแนะนำ...”

(บุญชื่น บุตรประทุม. สัมภาษณ์, 2558)

“...แต่ละฝ่ายทำหน้าที่ของตัวเองได้ดีเมื่อเห็นเพื่อนดูแลความสะอาดหรือเก็บขยะก็บอกว่าทำดีมากและฝ่ายมารยาทจะคอยบอกครูประจำหมู่ว่าคนนั้นพูดดีกับเพื่อนคนนั้นช่วยเพื่อนคนนั้นทำให้การทำกิจกรรมเป็นระบบดีมาก...”

(สุนันทา ศรีทอง. สัมภาษณ์, 2558)

“...สมาชิกบางคนในกลุ่มเชื่อฟังเฉพาะครูประจำหมู่แต่ถ้าเพื่อนเตือนก็ค่อยจะปฏิบัติตามทันที...”

(อุไรวรรณ ทองคำ. สัมภาษณ์, 2558)

จากการสัมภาษณ์การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนการปฏิบัติงานและมารยาทในด้านต่างๆของนักเรียนได้ผลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“...จากที่ดิฉันสังเกตนักเรียนมาโรงเรียนตรงตามเวลาที่มีการแต่งกายที่ถูกระเบียบแต่ที่นักเรียนมีการปฏิบัติดีระเบียบโรงเรียนมีน้อยคือนักเรียนไม่สวมรองเท้านักเรียนชายบางคนปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกงมีคนผมยาวครูต้องเตือนก่อนจึงปฏิบัติได้ถูกต้อง...”

(วารางคณา ขวัญเมือง. สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนมีสัมมาคารวะดีขึ้นรู้จักไหว้ผู้ใหญ่และขอบคุณหรือขอโทษเมื่อทำผิด...”

(จิรา เมตตาธรรม. สัมภาษณ์, 2558)

“...นายหมู่มารายงานความประพฤติของสมาชิกในกลุ่มเป็นอย่างดีและได้คอยชี้แนะเพื่อนในกลุ่มให้มีมารยาทในการพูดในการรับประทานอาหารการทำหน้าที่ดูแลความสะอาดของโรงเรียนถ้าหากเพื่อนไม่เชื่อฟัง ก็ให้ครูไปช่วยตักเตือน เมื่อครูไปตักเตือนด้วยตนเองนักเรียนก็จะรับฟังยิ่งขึ้น...”

(อุไรวรรณ ทองคำ. สัมภาษณ์, 2558)

จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ว่านักเรียนมาโรงเรียนและเข้าเรียนตรงตามเวลาที่มีการแต่งกายที่ถูกระเบียบเป็นส่วนใหญ่แต่ที่พบว่านักเรียนมีการปฏิบัติดีระเบียบของทางโรงเรียนส่วนน้อยคือนักเรียนบางคนไม่สวมรองเท้านักเรียนชายบางคนปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกงและมีบางคนผมยาวสิ่งที่เห็นการเปลี่ยนแปลงคือนักเรียนมีมารยาทดีขึ้นรู้จักขอบคุณหรือกล่าวคำขอโทษเมื่อทำผิดทำความเคารพผู้ใหญ่ที่เดินผ่านด้วยความนอบน้อมและนายหมู่มีบทบาทเป็นอย่างมากในการให้ความช่วยเหลือสมาชิกคอยตักเตือนเพื่อนแทนครูซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกันทำให้เห็นพฤติกรรมของเพื่อนได้ตลอดเวลาหากพบว่าเพื่อนไม่ปฏิบัติตามก็ขอให้ครูช่วยเหลือทำให้เพื่อนสมาชิกมีการปรับพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

นอกจากนี้ ทำให้นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น กล่าวคือนักเรียนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีการแบ่งงานกันทำและรู้หน้าที่ของตน มีการปรับเปลี่ยนหน้าที่กัน เพื่อเรียนรู้งานหลายๆงานมีความเคารพในหน้าที่ของเพื่อนร่วมหมู่ งานสิ่งใดที่จะแบ่งเบาภาระหน้าที่ของเพื่อนภายในหมู่ได้ก็จะพยายามช่วยกันทำ การปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองได้ถูกต้องนักเรียนจะ

แบ่งแยกหน้าที่ของตน โดยช่วยเหลือเพื่อนนายหมู่สามารถเป็นผู้นำและให้คำแนะนำเพื่อนได้ แต่มีสมาชิกบางคนจะเชื่อฟังเฉพาะการแนะนำจากครูประจำหมู่เท่านั้น จากการสัมภาษณ์ครูประจำหมู่และนักเรียนเกี่ยวกับการได้ร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของนักเรียน ได้ผลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ในระยะแรกนักเรียนทำหน้าที่ของตนได้ดีแต่ในช่วงหลังครูไม่ค่อยมีเวลากำชับทำให้นักเรียนถูกปล่อยปะละเลยเนื่องจากครูมีภาระงานมากในการทำการบ้านก็ส่งบ้างไม่ส่งบ้างต้องมีการช่วยกันดูแลหลายๆ คนเวลาเลิกเรียนในหมู่บ้านเด็กเห็นหรือเดินผ่านก็จะไหว้ทักทายบ้างแต่บางคนก็ทำเฉย...”

(อุไรวรรณ ทองคำ. สัมภาษณ์, 2558)

“...ผมอยากลองเปลี่ยนหน้าที่ดูบ้างครับ เพื่อว่าจะได้แลกเปลี่ยนกับเพื่อนและได้เรียนรู้หลายๆ งาน...”

(สมศักดิ์ เขียวพันธุ์. สัมภาษณ์, 2558)

“...ทำงานเป็นกลุ่มสนุกดีครับ เพราะมีเพื่อนรับผิดชอบร่วมกันถ้ามีปัญหาอะไรก็จะได้ปรึกษา...”

(รัฐภูมิ จำนอง. สัมภาษณ์, 2558)

“...เท่าที่สังเกตดูแล้วในการทำงานร่วมกันนักเรียนมีการช่วยเหลือกัน ผูกพันและเห็นอกเห็นใจต้องยอมทำให้ได้พื้ได้น้องและเป็นการสืบทอดวิถีชีวิตประเพณีของคนไทยสืบไป...”

(อุไรวรรณ ทองคำ. สัมภาษณ์, 2558)

จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในกลุ่มและแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบมีสมาชิกบางคนต้องการเปลี่ยนหน้าที่รับผิดชอบ เนื่องจากต้องการแลกเปลี่ยนกันทำงาน นักเรียนมีสุขสนุกสนานในการได้ร่วมงานกับเพื่อนในกลุ่ม แต่ยังมีนักเรียนบางส่วนที่ยังขาดความรับผิดชอบไม่มีระเบียบวินัย ในเรื่องการแต่งกาย การส่งการบ้านหรืองานที่ครูมอบหมายเนื่องจากการกำกับดูแลของครูน้อยลงซึ่งครูมีภาระหน้าที่มากจึงทำให้ขาดการติดตามนักเรียนที่ไม่มีความรับผิดชอบแต่นักเรียนมีการช่วยเหลือกันผูกพันและเห็นอกเห็นใจ จะทำให้ได้พื้ได้น้องเป็นการสืบทอดประเพณีสืบต่อไป

จากการสอบถามผู้ร่วมวิจัย ครูประจำหมู่ ครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมระบบหมู่ ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ความเห็นของผู้ร่วมวิจัย ครูประจำหมู่ ครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียนและ
ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมระบบหมู่

ที่	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1	นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนเองในหมู่และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
2	นายหมู่มีความเป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
3	สมาชิกในหมู่ยอมรับและปฏิบัติตามนายหมู่สั่ง หรือแนะนำ	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
4	ฝ่ายวิชาการในหมู่ปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสม	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
5	ฝ่ายมารยาทในหมู่ปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสม	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
6	ฝ่ายสุขภาพในหมู่ปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสม	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
7	นักเรียนรับประทานอาหารกลางวันในหมู่ อย่างเป็นระเบียบ	4.20	0.45	เหมาะสมมาก
8	นักเรียนใช้เวลาจากสภาพในการสนทนากับเพื่อน ๆ ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านเสมอ	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
9	นักเรียนปฏิบัติเกี่ยวกับการทำความเคารพได้ ถูกต้องและปฏิบัติสม่ำเสมอ	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
10	นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนอย่าง เคร่งครัด	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
11	สมาชิกทุกคนในหมู่ส่งการบ้านที่ได้รับ มอบหมาย	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
12	นักเรียนไม่มีข้อขัดแย้งกันระหว่างสมาชิก ภายในหมู่	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
13	นักเรียนชอบทำงานช่วยเหลือกันในหมู่ ทั้งใน ห้องเรียนและนอกห้องเรียน	4.20	0.45	เหมาะสมมาก
14	สมาชิกในหมู่มีความรับผิดชอบต่องานที่รับ มอบหมายทุกคน	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
15	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน และอยากเรียนมากขึ้น	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
	รวม	4.49	0.52	เหมาะสมมาก

จากตาราง 5 พบว่าความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย ครูประจำหมู่ ครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมระบบหมู่ โดยรวม อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมาก คือ สมาชิกในหมู่ยอมรับและปฏิบัติตามนายหมู่สั่ง หรือแนะนำ ฝ่ายวิชาการในหมู่ปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสม นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด รองลงมา คือ นายหมู่มีความเป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ฝ่ายมารยาทในหมู่ปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสม สมาชิกทุกคนในหมู่ส่งการบ้านที่ได้รับมอบหมาย และที่มีค่าน้อยที่สุด คือ นักเรียนรับประทานอาหารกลางวันในหมู่อย่างเป็นระเบียบ และนักเรียนชอบทำงานช่วยเหลือกันในกลุ่ม ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

3. กิจกรรมคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

การดำเนินการจัดกิจกรรมคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือจัดขึ้นเพื่อให้ นักเรียนมีความสุขเรียบร้อยมีสัมมาคารวะมีความรับผิดชอบปฏิบัติงานตามที่ครูมอบหมาย ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

3.1 การให้นักเรียนท่องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเป็นระบบหมู่ก่อนเข้า แถวกลับบ้านทุกวัน กิจกรรมจัดทำเป็นป้ายคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือโดยการจัดทำป้ายใน บริเวณโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนจดจำได้ง่ายและจดจำได้

3.2 นักเรียนบันทึกลงในสมุดบันทึกความดี แม้ในเวลาที่นักเรียนไม่ได้เข้ารับการอบรมนักเรียน ข้อปฏิบัติกิจกรรมการบันทึกความดีในการปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือให้นักเรียนได้ปฏิบัติทุกวันและทุกคนโดยครูที่ปรึกษาประจำหมู่จะแจกสมุดบันทึกความดีให้กับนักเรียนทุกคนและให้นักเรียนบันทึกความดีที่นักเรียนได้ทำทุก ๆ วันลงในสมุดบันทึก และกิจกรรมการให้รางวัลแก่ผู้ปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือดีเด่น ประจำเดือนทุกเดือน

3.3 การใช้ระบบหมู่ผสมผสานกับกิจกรรมคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ นักเรียนมีการนำคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือไปปฏิบัติได้ดีอยู่ในระดับที่น่าพอใจนำกิจกรรมระบบหมู่มาผสมผสานเพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้คำแนะนำซึ่งกันและกันและจัดประชุมนายหมู่ทุกเดือนเพื่อแจ้งแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้องรวมทั้งติดตามพฤติกรรมนักเรียนและสมาชิกภายในหมู่และทำให้ครูประจำหมู่สามารถนำไปแก้ไขในการปรับพฤติกรรมของนักเรียน

โดยในขณะที่ให้นักเรียนทำกิจกรรมนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากแบบสังเกต หลังจากจัดกิจกรรมพบว่านักเรียนมีความสนใจในการท่องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเวลาว่างๆ จากการจัดกิจกรรมนักเรียนมักจะนั่งท่องให้เพื่อนๆ ฟัง สีหน้าของนักเรียนบ่งบอกถึงความสุขที่นักเรียนสามารถจดจำคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือได้ในขณะทำกิจกรรมนักเรียนมี

ความกระตือรือร้นที่จะตอบคำถามครูและทำงานส่งครูได้ตามที่กำหนดไว้และมีการบันทึกกิจกรรมการทำความดีไว้เป็นข้อมูลให้ครูตรวจด้วยอย่างไรก็ตามจากการสังเกตการจดจำคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือของนักเรียนผู้ที่สนใจมักจะเป็นนักเรียนที่เก่งและกล้าแสดงออกในการตอบคำถามครูและนักเรียนที่อ่อนมักจะมีนั่งอยู่เฉยๆไม่ค่อยกระตือรือร้นที่จะตอบคำถามครูหรือทำงานส่งตามที่ครูกำหนดส่วนกิจกรรมบันทึกการทำความดีนั้น มักจะเป็นเรื่องที่นักเรียนจะทำอยู่เป็นประจำอยู่แล้วไม่แปลกใหม่ซึ่งจะเห็นได้จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยดังนี้

“...ดิฉันคิดว่าให้นักเรียนได้ท่องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือทุกวันก่อนกลับบ้าน ก็มีความเหมาะสมดีค่ะ เพราะเวลานักเรียนจะได้จดจำได้นำไปปฏิบัติและนักเรียนรุ่นน้องก็ได้ยินและรับรู้เป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติเช่นกันค่ะ...”

(ธัญญา นิลโกสีย์. สัมภาษณ์, 2558)

“...ดิฉันคิดว่าการให้นักเรียนได้ท่องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือทุกวันก่อนกลับบ้านก็มีความเหมาะสมดีค่ะ เท่าที่ดิฉันสังเกตดูนักเรียนยังต้องมีเวลาว่างอีกหรือกับกลุ่มพูดคุยสนทนา ระหว่างสมาชิกในกลุ่มซึ่งเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมระบบหมู่...”

(อุไรวรรณ ทองคำ. สัมภาษณ์, 2558)

“...ดิฉันคิดว่าดีค่ะการให้นักเรียนได้ท่องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเพราะนักเรียนจะได้ซึมซับและนำไปปฏิบัติซึ่งแต่ละข้อก็ส่งเสริมคุณลักษณะที่ดีให้กับนักเรียนถ้านักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้คงจะดีมากเลย...”

(สุนันทา ศีทอง. สัมภาษณ์, 2558)

จากข้อค้นพบในการสังเกตและสัมภาษณ์ สามารถสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการท่องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ในช่วงก่อนกลับบ้านเป็นช่วงเวลาที่มีความเหมาะสม เนื่องจากให้นักเรียนรุ่นน้องได้รับรู้และซึมซับ เพื่อนำไปปฏิบัติได้ด้วยตนเอง นอกจากนั้นแล้วนักเรียนยังต้องในเวลาว่างอีกหรือจับกลุ่มพูดคุยสนทนา ระหว่างสมาชิกในกลุ่มซึ่งเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมระบบหมู่ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าการท่องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเป็นกิจกรรมที่ดีเนื่องจากกฎของลูกเสือในแต่ละข้อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีงามเหมาะสมที่จะนำมาให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามเพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัยมีความประพฤติเรียบร้อยจากการสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการจัดป้ายคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือในบริเวณโรงเรียนว่ามีความเหมาะสมหรือไม่นั้นครูกลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้ความคิดเห็น ดังนี้

“...ดิฉันคิดว่ามีความเหมาะสมดี เพราะถ้านักเรียนลืมก็จะเป็นการเตือนความจำทำให้สามารถจำได้และนำไปปฏิบัติตามได้ในโอกาสต่อไป...”

(อุไรวรรณ ทองคำ. สัมภาษณ์, 2558)

“...ผมคิดว่า ดีครับถ้าเราติดไว้ตามต้นไม้หรือบริเวณที่นักเรียนนั่งพักในช่วงตอนเช้าหรือเวลากลางวัน นักเรียนจะได้เห็นได้ชัดและเห็นเป็นประจำ ทำให้เตือนความจำและเตือนสติให้ปฏิบัติตามครับ ต่อไปเราน่าจะทำเป็นภาพหรือรูปปั้นหุ่นที่มีกิริยาท่าทางตามคำปฏิญาณและกฎของแต่ละข้อ เช่นการบำเพ็ญประโยชน์การทำความเคารพครู เป็นต้น ...”

(สมศักดิ์ เขียวพันธุ์. สัมภาษณ์, 2558)

“...จากที่ดิฉันสังเกตจะมีนักเรียนที่สนใจอ่านอยู่บ้างแต่นักเรียนที่อ่านหนังสือไม่ค่อยออกจะไม่ค่อยสนใจเท่าไร...”

(อชรา เจริญจันทร์. สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนให้ความสนใจดีมีอยู่หลายครั้ง นักเรียนมักจะมาถามคุณครูประจำหมู่ ถึงเรื่องความหมายต่าง ๆ ของคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือว่าหมายถึงอะไรบ้างตามที่พวกเขาสงสัยแสดงว่าพวกเขามีความอยากรู้อยากเห็นซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ดีสำหรับการเป็นลูกเสือแต่ที่น่าสังเกตคือนักเรียนที่สนใจสอบถามเป็นนักเรียนคนเดิมเดิมๆ ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนที่ค่อนข้างอ่อน ไม่ถามคุณครูประจำหมู่เลย อาจจะอายหรือไม่คุ้นเคย...”

(อุไรวรรณ ทองคำ. สัมภาษณ์, 2558)

จากข้อค้นพบจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ สามารถสรุปได้ว่า การติดป้ายคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือตามบริเวณต่าง ๆ มีความเหมาะสมดี เพราะเป็นการเตือนความจำทำให้สามารถจำได้และนำไปปฏิบัติตามได้ ควรให้ติดตามต้นไม้หรือบริเวณที่นักเรียนนั่งพักในช่วงเช้าหรือกลางวันนักเรียนจะได้เห็นได้ชัด และเห็นเป็นประจำแต่ในการติดป้ายคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือมีข้อจำกัดคือนักเรียนที่อ่านหนังสือไม่คล่องหรืออ่านไม่ออกไม่สนใจในการอ่านเท่าใดนัก จึงใช้ได้ผลเฉพาะนักเรียนที่อ่านหนังสือได้คล่องส่วนนักเรียนที่อ่านไม่ออกสามารถท่องในเวลาก่อนกลับบ้านและให้เพื่อนค่อยแนะนำโดยอาศัยเป็นภาพหรือหุ่นรูปปั้นก็น่าจะสนใจยิ่งขึ้นจากการสัมภาษณ์ผลจากการทำกิจกรรมบันทึกความดีและการยกย่องชมเชยโดยการมอบเกียรติบัตรให้ผู้ที่ปฏิบัติดีในการปฏิบัติตามคำปฏิญาณของลูกเสือได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...เท่าที่สังเกตจากการบันทึกกิจกรรมการทำความดีของนักเรียนมักจะปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ แสดงว่านักเรียนไม่ได้ท่องอย่างเดียวแต่นำไปปฏิบัติด้วย แต่การบันทึกกิจกรรมการทำความดีนั้นมักจะเป็นเรื่องเดิม ๆ ที่นักเรียนปฏิบัติเป็นประจำอยู่แล้ว เช่น การไหว้คุณพ่อคุณแม่ก่อนมาโรงเรียน การมอบเงินที่เก็บได้ เป็นต้น...”

(สมศักดิ์ เขียวพันธุ์. สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนนำคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือไปปฏิบัติ คือมีการช่วยเหลือผู้อื่นและเป็นมิตรกับทุกคนเชื่อฟังคำสั่งสอนของครูและผู้ปกครองสังเกตจากการบันทึกความดีคือนักเรียนช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านนักเรียนช่วยครูทำงานที่โรงเรียนนักเรียนช่วยเหลือเพื่อนในการทำงานและสังเกตได้นักเรียนไม่มีการทะเลาะวิวาทกันในโรงเรียน...”

(อุไรวรรณ ทองคำ. สัมภาษณ์, 2558)

“...จากการบันทึกการทำความดีของนักเรียน พบว่า นักเรียนนำคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือไปปฏิบัติคือเก็บเงินได้แล้วนำมาคืนครูประจำชั้นเพื่อตามหาเจ้าของรู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัดไหว้พ่อแม่ก่อนมาโรงเรียนดูแลน้องขยันอ่านหนังสือทำการบ้านส่งครูเก็บเศษกระดาษในบริเวณโรงเรียน เป็นต้น...”

(ศุภิสรา พุทธิพิทักษ์. สัมภาษณ์, 2558)

จากข้อมูลในการสัมภาษณ์ในการทำกิจกรรมการบันทึกความดีของนักเรียน สามารถสรุปได้ว่านักเรียนนำคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือไปปฏิบัติ คือ การเป็นมิตรกับผู้อื่นนักเรียนมีอัธยาศัยดีช่วยเหลือเพื่อนและครู รู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด ไหว้พ่อแม่ก่อนมาโรงเรียน ดูแลน้อง ขยันอ่านหนังสือ ทำการบ้านส่งครู เก็บเศษกระดาษในโรงเรียนและนักเรียนเกิดความภาคภูมิใจที่ได้รับการชมเชย ได้รับรางวัล เป็นต้น โดยนักเรียนส่วนใหญ่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน แต่ยังมีบางพฤติกรรมที่นักเรียนยังต้องปรับปรุง คือความสุภาพเรียบร้อย ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยที่ดีให้นักเรียนปฏิบัติทั้งในและนอกโรงเรียน ผู้ที่ได้รับรางวัลความประพฤติดีส่วนใหญ่เป็นนักเรียนคนเดิมหรือกลุ่มเดิมๆ

จากการประชุมสรุปผลการดำเนินกิจกรรมการปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือร่วมกันของผู้ร่วมวิจัย ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“...ดิฉันคิดว่านักเรียนของเราได้มีการนำคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือไปปฏิบัติได้ดีอยู่ในระดับที่น่าพอใจ แต่ถ้าจะให้ดีต้องมีการส่งเสริมติดตามผลไปเรื่อยๆ และเราควรขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการอบรมและให้การตักเตือนแก่นักเรียนปฏิบัติไปในทางที่ถูกต้องด้วย รวมทั้งครูทุกคนต้องให้ความร่วมมือกันค่ะ...”

(วิชชุดา แก้วมณี. สัมภาษณ์, 2558)

“...เราควรให้การสนับสนุนนักเรียนที่ทำความดีมากยิ่งขึ้น โดยการมอบรางวัลและยกย่องชมเชยให้มากขึ้นหมายความว่า ใช้ระบบผ่านเกณฑ์ดีเยี่ยม ดีเด่น อะไรพวกนี้เด็กกลุ่มอื่น ๆ ก็จะมีโอกาสได้รับรางวัล แต่ที่ผ่านมามีเด็กบางคนก็เกิดความท้อไม่ยอมทำอะไร เพราะรู้แล้วว่าใครจะได้รับรางวัลหรือบางคนก็ไม่อยากทำ ถ้าเราประเมินเป็นระดับการผ่านเกณฑ์ก็จะเป็นการ

กระจายในการให้รางวัล จะทำให้เขาภาคภูมิใจและสนใจในการปฏิบัติตนให้ดียิ่งขึ้นและยอมรับรางวัลทุกสัปดาห์...”

(อุไรวรรณ ทองคำ. สัมภาษณ์, 2558)

“...เราควรใช้กิจกรรมระบบหมู่ผสมผสานกับกิจกรรมการปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือนะครับ เพราะว่ามันสามารถทำไปพร้อม ๆ กันได้อยู่แล้ว ซึ่งกฎของลูกเสือที่ฝึกความเป็นมิตรความสุภาพเรียบร้อย ความมีเมตตากรุณา มีความประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งนักเรียนน่าจะนำมาใช้ในระบบหมู่ ซึ่งเป็นคุณลักษณะสุจริตทั้งสิ้น เพื่อให้อยู่ด้วยกันได้อย่างมีความสุขและร่วมรับผิดชอบช่วยเหลือกันในการทำงาน...”

(สมศักดิ์ เขียวพันธุ์. สัมภาษณ์, 2558)

ข้อมูลในการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนมีการนำคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือไปปฏิบัติได้ดีอยู่ในระดับที่น่าพอใจ และควรมีการส่งเสริมติดตามผลไปด้วยซึ่งต้องขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและครูทุกคนในโรงเรียน ให้ช่วยอบรมและดูแลพฤติกรรมของนักเรียน รวมทั้งควรมีการส่งเสริมนักเรียนที่ทำความดี โดยการมอบรางวัลและยกย่องเพื่อที่จะให้นักเรียนมีแรงจูงใจที่จะทำและกิจกรรมระบบหมู่มาผสมผสาน เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้คำแนะนำซึ่งกันและกันไว้ และจัดการประชุมรายหมู่ทุกเดือน เพื่อแจ้งแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้อง รวมทั้งติดตามพฤติกรรมนักเรียนและสมาชิกภายในหมู่ ทำให้ครูประจำหมู่สามารถนำไปแก้ไขในการปรับพฤติกรรมของนักเรียน จากการสอบถามผู้ร่วมวิจัยครูประจำหมู่ ครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับกิจกรรมคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือปรากฏผลดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลจากการสอบถามผู้ร่วมวิจัยครูประจำหมู่ ครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เกี่ยวกับกิจกรรมคำปฏิญาณและกฎลูกเสือ

ที่	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1	กิจกรรมการท่องคำปฏิญาณและกฎลูกเสือทุกวัน ก่อนเลิกเรียนมีความเหมาะสม	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
2	กิจกรรมการจัดป้ายคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ในบริเวณโรงเรียนเหมาะสม	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
3	นักเรียนบันทึกความดีของตนเองทุกวันทุกคน	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
4	นักเรียนอธิบายความหมายของคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือได้	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
5	นักเรียนพูดจาสุภาพกับทุกคนทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
6	เมื่อเห็นคนอื่นต้องการความช่วยเหลือนักเรียนจะเข้าไปช่วยทันที	4.50	0.35	เหมาะสมมากที่สุด
7	นักเรียนปฏิบัติตามที่พ่อแม่หรือครูสั่งจนสำเร็จ	4.20	0.45	เหมาะสมมาก
8	นักเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของโรงเรียนทุกครั้ง	4.40	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
9	นักเรียนแต่งกายถูกระเบียบของโรงเรียนทุกวัน	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
10	การประชุมสรุปผลการดำเนินกิจกรรมทุกสัปดาห์ มีความเหมาะสม	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
11	กิจกรรม การให้รางวัลแก่ผู้ที่มีความประพฤติดี ประจำเดือนมีความเหมาะสม	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
12	นักเรียนไม่แสดงอาการก้าวร้าวกับผู้อื่นทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
13	นักเรียนมีความซื่อสัตย์ไม่พูดจาโกหกบุคคลต่าง ๆ	4.20	0.45	เหมาะสมมาก
14	นักเรียนรู้จักประหยัดและเก็บออมไม่ฟุ่มเฟือย	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
15	นักเรียนไม่ทะเลาะกับเพื่อนๆ และรู้จักการให้อภัยเสมอ	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
	รวม	4.50	0.50	เหมาะสมมากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย ครูประจำหมู่ ครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีผลการประเมินมาก คือ นักเรียนบันทึกความดีของตนเองทุกวันทุกคน นักเรียนอธิบายความหมายของคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือได้ และการประชุมสรุปผลการดำเนินกิจกรรมทุกสัปดาห์มีความเหมาะสม รองลงมา คือด้านกิจกรรมการจัดป้ายคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือในบริเวณโรงเรียนเหมาะสม นักเรียนพูดจาสุภาพกับทุกคนทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน กิจกรรม การให้รางวัลแก่ผู้ที่มีความประพฤติดีประจำเดือนมีความเหมาะสม และที่น้อยที่สุด คือด้าน นักเรียนปฏิบัติตามที่พ่อแม่หรือครูสั่งจนสำเร็จ และนักเรียนมีความซื่อสัตย์ไม่พูดจาโกหกบุคคลต่าง ๆ

ตอนที่ 3 การสังเกตการพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนบ้านบางครั่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ ที่มีกิจกรรมในการพัฒนา 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการฝึกอบรม กิจกรรมระบบหมู่ กิจกรรมคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในกิจกรรมการฝึกอบรมได้ผล ดังนี้

“...สื่ออุปกรณ์ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสมเพียงพอกับจำนวนนักเรียนเตรียมกิจกรรมและเนื้อหาที่เข้ารับการอบรมได้อย่างครอบคลุมสามารถปฏิบัติตามได้ทันเวลา...”

(ศุภิสรา พุทธิพิทักษ์. สัมภาษณ์, 2558)

“...จากที่สังเกตกิจกรรมในขั้นเริ่มต้นของการเข้าอบรม นักเรียนมีความตื่นตัวมากที่จะได้ทำกิจกรรมแต่มีอยู่หลายคนที่ยังอายอยู่ที่มาจากโรงเรียนอื่นยังไม่กล้าแสดงออกเท่าที่ควร อาจจะเป็นเพราะไม่คุ้นเคยก็ได้...”

(สมศักดิ์ เขียวพันธุ์. สัมภาษณ์, 2558)

“...กิจกรรมน้องໄໝ้พี่และกิจกรรมคำปฏิญาณตนของนักเรียนหน้าเสาธง มีความเหมาะสมนักเรียนมีสมาธิมากขึ้น...”

(อุไรวรรณ ทองคำ. สัมภาษณ์, 2558)

“...ดิฉันคิดว่ากิจกรรมการเข้าแถวซื้ออาหารและการเข้ารับอาหารกลางวันของนักเรียนมีความเป็นระเบียบดีโดยรุ่นพี่จะคอยกีดและเตือนรุ่นน้อง...”

(บุญชื่น บุตรประทุม. สัมภาษณ์, 2558)

“...การให้นักเรียนท่องกลุ่ของลูกเสือก่อนกลับบ้านทุกวัน มีความเหมาะสมดีเพราะรุ่นน้องจะได้ซึมซับไปด้วยและเป็นการทบทวนให้เกิดความตระหนักในกฎลูกเสือ...”

(วรางคณา ขวัญเมือง. สัมภาษณ์, 2558)

“...เท่าที่สังเกตที่ดิฉันคิดว่ากิจกรรมวันลูกเสือทุกวันพุธเป็นการสร้างบรรยากาศของเสียตลอดวันตั้งแต่พิธีเปิดปิดรอบเสาธงการทำความเคารพแบบลูกเสือการปฏิบัติตนในรูปแบบของลูกเสือเป็นการฝึกให้นักเรียนมีการฝึกฝนและเรียนรู้นอกเวลาได้ดีมาก...”

(ธีระภัทร์ ราชเดหวา. สัมภาษณ์, 2558)

“...ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและครูประจำหมู่ให้ความร่วมมือดีทุกคนให้คำแนะนำและช่วยเหลือนักเรียนในกิจกรรมที่นักเรียนไม่เข้าใจและทำไม่ได้...”

(สุนันทา ศรีทอง. สัมภาษณ์, 2558)

จากการสังเกตการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะสุจริตโดยใช้การจัดกิจกรรมลูกเสือ นักเรียนมีคุณลักษณะสุจริต ทั้ง 5 ประการ ซึ่งได้ปลูกฝังไปได้เรื่อย ๆ จนนักเรียนได้ปฏิบัติได้และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตน การอบรมทำให้นักเรียนได้รับความอบอุ่นความเมตตาจากครูและคณะวิทยากร โดยเฉพาะนักเรียนด้วยตนเอง จะสังเกตได้จากวันปิดอบรมนักเรียนมีความอาลัยกันอยู่และความเป็นพี่น้องกัน ในภายหน้าต่อไปตามวิถีชีวิตประเพณีของคนไทยสืบไป ในการปฏิบัติกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียนได้กระทำอย่างต่อเนื่องและมีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีการติดตามปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมให้มีความต่อเนื่องและพัฒนาต่อไป

ตอนที่ 4 ผลการพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนบ้านบางครั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

จากข้อมูลที่ค้นพบในการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ ที่มีกิจกรรมในการพัฒนา 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการฝึกอบรม กิจกรรมระบบหมู่ กิจกรรมคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ซึ่งทั้ง 3 กิจกรรมนี้มุ่งพัฒนา คุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ 5 ประการ ประกอบด้วย กระบวนการคิด การมีวินัย ความซื่อสัตย์ การดำรงชีพอยู่อย่างพอเพียงและมีจิตสาธารณะ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยพร้อมทั้งคณะครู

ในโรงเรียนได้ดำเนินกิจกรรม โดยร่วมประชุมวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมพร้อมกับการสังเกต พฤติกรรมและการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา แนวทางแก้ไข ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมที่ต้องมีการปรับปรุง หรือเพิ่มเติมในด้านใดบ้าง ปรากฏผลการพัฒนา ดังนี้

1. การพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ ทำให้นักเรียนมีความเหมาะสมใน 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ความเป็นผู้นำและผู้ตาม พบว่า นักเรียนรู้หน้าที่ของตนเองว่าต้องทำหน้าที่อะไรภายในหมู่ ของตนเองนักเรียนจะแบ่งแยกหน้าที่ของตนโดยช่วยเหลือเพื่อนด้วย นายหมู่ สามารถเป็นผู้นำและให้คำแนะนำเพื่อนได้มีการควบคุมและกำกับดูแลสมาชิกในกลุ่มให้การทำงานที่ครูมอบหมายและรายงานครูประจำหมู่ทราบเป็นระยะ

1.2 ความรับผิดชอบ พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้ถูกต้องนักเรียนจะแบ่งแยกหน้าที่ของตนโดยการช่วยเหลือเพื่อนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเมื่อได้รับมอบหมายงานนักเรียนก็จะพยายามทำตามหน้าที่ของตนเองโดยไม่โยนให้คนอื่นใดคนหนึ่งภายในกลุ่มรับผิดชอบมีความเคารพในหน้าที่ของเพื่อนร่วมงานสิ่งใดที่จะแบ่งเบาภาระหน้าที่ของเพื่อน ภายในหมู่ได้ก็จะพยายามช่วยกันทำแต่ปัญหาที่พบในกิจกรรมระบบหมู่นั้นในช่วงสัปดาห์แรกๆ ของการจัดกิจกรรมนักเรียนยังไม่รู้ว่าหน้าที่ของตนเองต้องทำอะไรเมื่อไหร่และสำคัญอย่างไร คุณครูที่ปรึกษาประจำหมู่ต้องคอยแนะนำให้นักเรียนอยู่ตลอดเวลาบางกิจกรรมที่อยู่ของตนเอง ทำร่วมกันสมาชิกบางคนยังสับสนกับหน้าที่ของตนเองแต่เมื่อได้คำชี้แนะจากคุณครูประจำหมู่ และสมาชิกภายในหมู่ก็เริ่มเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้นตามลำดับซึ่งกิจกรรมที่นักเรียนทำเป็นประจำและดีขึ้นเรื่อยๆได้แก่มารยาทในการรับประทานอาหารการเข้าแถว ตามลำดับก่อนหลังและนักเรียนมีการแต่งกายถูกระเบียบสวมรองเท้าและไม่ปล่อยชายเสื้อ ออกมานอกกางเกง

1.3 การมีสัมมาคารวะ พบว่า พฤติกรรมของนักเรียนในเรื่องการทำความเคารพ การรู้จักพูดจาถ่อมตนการเดินทางผู้ใหญ่หรือแขกที่มาเยี่ยมโรงเรียนมีการก้มหัวมีความ ระมัดระวังทางด้านคำพูดมากขึ้นกล่าวคือผู้ได้สุภาพมีสัมมาคารวะ ทั้งต่อครูผู้สอนและเพื่อนร่วม อยู่ด้วยกันส่วนกิจกรรมที่ต้องได้รับการชมเชยคือมารยาทในการพูดบางครั้งนักเรียนหรือพูดคำที่ไม่สุภาพออกมาก็ขอโทษ การรู้จักช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในกลุ่มหรือผู้อื่นที่พบเห็นการทำ ความเคารพและนอบน้อมถ่อมตนซึ่งนักเรียนสำรวจในกิริยามารยาทไม่มีการร้องตะโกนส่งเสียงดัง รบกวนผู้อื่นเดินทางผ่านผู้ใหญ่น้อมตัวลงหรือมีการไหว้ที่ถูกต้องคือหยุดและทำความเคารพไม่เดิน ไปด้วยไหว้ไปด้วย

1.4 การรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น พบว่า นักเรียนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีการ แบ่งการทำงานและรู้หน้าที่ของตนเองมีความเห็นอกเห็นใจกัน มีการปรับเปลี่ยนหน้าที่กัน เพื่อ

เรียนรู้งานหลาย ๆ งาน แต่สิ่งที่สังเกตเห็นได้อีกประการหนึ่ง ก็คือนักเรียนยังมีความคล่องตัวในการทำกิจกรรมเพราะบางครั้งจะช่วยเพื่อนทำกิจกรรมบางกิจกรรมเนื่องจากไม่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของตนเองและนักเรียนคิดว่าไม่ใช่เวลาเมื่อแบ่งหน้าที่กันแล้วก็ทำเฉพาะแต่หน้าที่ของตนเองเท่านั้น

2. ความพึงพอใจของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยที่มีต่อการพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ ผลการศึกษาตั้งแต่ก่อนเริ่มดำเนินการจนถึงสิ้นสุดการดำเนินการ ปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 ความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ

ที่	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
	ด้านการเตรียมความพร้อม	4.50	0.47	มากที่สุด
1	รูปแบบการประชุมการวางแผน	4.80	0.45	มากที่สุด
2	การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ	4.60	0.55	มากที่สุด
3	การจัดสภาพแวดล้อมในการดำเนินกิจกรรม	4.50	0.35	มากที่สุด
4	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.20	0.45	มาก
5	การจัดความพร้อมด้านข้อมูลอุปกรณ์ในการฝึกอบรม	4.40	0.55	มาก
	ด้านการดำเนินกิจกรรม	4.46	0.47	มาก
6	ความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรม	4.50	0.35	มากที่สุด
7	การดำเนินกิจกรรมตรงตามแบบแผนที่วาง	4.20	0.45	มาก
8	การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน	4.40	0.55	มาก
9	ความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรม	4.40	0.55	มาก
10	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม	4.80	0.45	มากที่สุด
	ด้านของผลการดำเนินโครงการ	4.45	0.50	มาก
11	ความสุภาพเรียบร้อย	4.60	0.55	มากที่สุด
12	ความมีสัมมาคารวะ	4.40	0.55	มาก
13	ความสนใจกิจกรรมการเรียนและรับผิดชอบต่องานที่ ครูมอบหมาย	4.20	0.45	มาก
14	การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นและการอยู่ร่วมกันของ นักเรียน	4.40	0.55	มาก

15	การมีจิตสาธารณะของนักเรียน	4.40	0.55	มาก
16	การมีวินัยของนักเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
17	ความกระตือรือร้นในการทำงาน	4.60	0.55	มากที่สุด
18	ความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน	4.50	0.35	มากที่สุด
19	ความสามัคคีในหมู่คณะของนักเรียน	4.20	0.45	มาก
20	การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน	4.40	0.55	มาก
	รวม	4.45	0.49	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีผลการประเมินมากที่สุด คือ ด้านการเตรียมความพร้อม รองลงมา คือ ด้านการดำเนินกิจกรรมและที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านของผลการดำเนินโครงการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีผลการประเมินมากที่สุด คือ รูปแบบการประชุมการวางแผน ความเหมาะสมของระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม การมีวินัยของนักเรียน รองลงมา คือ ข้อการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ ความสุภาพเรียบร้อย ความกระตือรือร้นในการทำงาน และที่มีค่าน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การดำเนินกิจกรรมตรงตามแบบแผนที่วาง ความสนใจกิจกรรมการเรียนและรับผิดชอบต่องานที่ครูมอบหมาย และความสามัคคีในหมู่คณะของนักเรียน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ได้นำหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบในการดำเนินงานมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นสังเกต และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติมาใช้ในการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียน ให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียนสุจริต และสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนา สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินการเกี่ยวกับการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา
2. เพื่อพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา
3. เพื่อติดตามและประเมินผลพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือโรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2558 กำหนดกลุ่มเป้าหมายดังนี้

ประชากร เป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านบางครั้ง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 190 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 189 คน ประกอบด้วย

1. ครูผู้สอนประจำชั้นและครูผู้สอนรายวิชา จำนวน 10 คน
2. นักเรียนลูกเสือ จำนวน 150 คน
3. ผู้ปกครองนักเรียน 20 คน
4. คณะกรรมการสถานศึกษา 9 คน

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะของนักเรียนโรงเรียนสุจริตและสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากที่ผู้วิจัยได้ประชุมแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา ได้จัดทำโครงการการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา พบว่านักเรียนในโรงเรียนยังขาดคุณลักษณะสุจริต ดังนั้น คณะครูจึงได้ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาสรุปได้ว่า นักเรียนควรได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และคุณลักษณะสุจริตในด้านกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์ อยู่อย่างพอเพียงและมีจิตสาธารณะ ผู้วิจัยและคณะครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงได้กำหนดโครงการแนวทางเสริมสร้างคุณลักษณะสุจริต ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติอันจะนำมาสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพการอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งได้ข้อสรุป คือกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้จัดโครงการพัฒนาคุณลักษณะสุจริตโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ และประชุมเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาและรวมทั้งตกลงร่วมกันว่ากิจกรรมที่จะต้องให้การดำเนินต่อไปคือกิจกรรมใด

2. ผลการพัฒนาคุณลักษณะสุจริตโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา มีดังนี้

2.1 ผลการปฏิบัติกิจกรรมการฝึกอบรม พบว่า ระยะเวลาที่มีความเหมาะสมนักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ นักเรียนที่เข้าอบรมมีความรู้และความสนุกสนาน เนื้อหาที่ใช้ในการอบรมไม่ยากจนเกินไปมีความสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้สามารถนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ได้ คณะวิทยากรและครูประจำหมู่ให้ความสนใจ ดูแลเอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี ซึ่งครูประจำหมู่มีบทบาทอย่างมากในการให้ข้อมูลเพิ่มเติมกับนักเรียนในเรื่องที่นักเรียน

ยังไม่เข้าใจซึ่งสามารถชี้แจงได้ในกลุ่มย่อยการเตรียมสถานที่น้ำดื่มห้องน้ำอาหาร สื่อ อุปกรณ์ต่างๆเพียงพอกับจำนวนครูและนักเรียน ผลจากการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมเป็นการสร้างจิตสำนึกให้กับนักเรียนและมีความตระหนักในการรับผิดชอบหน้าที่ รวมทั้งฝึกฝนให้นักเรียนครูอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติ มีระเบียบวินัยในตนเองสามารถปฏิบัติตน เป็นผู้นำผู้ตามเคารพและเชื่อฟังซึ่งกันและกัน จากการสังเกตพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมของผู้วิจัยพบว่านักเรียนมีความสามัคคีกันภายในหมู่และร่วมรับผิดชอบงานที่มอบหมาย ในตอนแรกนักเรียนอาจจะยังไม่ค่อยปฏิบัติแต่เมื่อสร้างความคุ้นเคยไปในหมู่แล้วและมีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติในลักษณะของหมู่ลูกเสือ นักเรียนจะมีความรักเพื่อนและเอาใจใส่ต่องานมากขึ้นเมื่อสังเกตขณะรับฟังวิทยากร นักเรียนจะสนใจและสนุกสนานเนื่องจากมีกิจกรรมที่สอดแทรกเกมแสดงบทบาทสมมุติ ซึ่งให้ทั้งความเพลิดเพลินและความรู้ไปในตัวรวมทั้งให้นักเรียนได้รับฟังเนื้อหาและได้ปฏิบัติส่งผลให้นักเรียนได้เกิดความรู้สึกชอบมีระเบียบวินัย ซึ่งได้ปลูกฝังไปได้เรื่อย ๆ และนักเรียนเริ่มปฏิบัติได้และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตน

ผลจากการประเมินการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมครูประจำหมู่ ครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการอบรม ผู้เข้ารับการอบรมพูดจาสุภาพมากยิ่งขึ้น ผู้เข้ารับการอบรมมีระเบียบวินัยมากขึ้น รองลงมาคือ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาที่ได้รับจากการอบรม กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม ผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้มีมารยาทสามารถปฏิบัติตามมารยาทไทยได้ ผู้เข้ารับการอบรมทำงานเป็นระบบหมู่ และผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้เข้าอบรมสนใจและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมขณะอบรม และผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานมากขึ้น

2.2 ผลการปฏิบัติกิจกรรมระบบหมู่ จากการสัมภาษณ์และการสังเกต พบว่านักเรียนมีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม คือ รู้หน้าที่ของตนเอง ว่าต้องทำหน้าที่อะไรภายในหมู่ของตนเองมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน มีความเคารพในหน้าที่ของเพื่อนร่วมหมู่ มีความระมัดระวังทางด้านคำพูดมากขึ้น กล่าวคือพูดได้สุภาพ มีสัมมาคารวะทั้งต่อครูผู้สอนและเพื่อนร่วมหมู่ด้วยกัน สิ่งที่สังเกตเห็นได้อีกประการหนึ่ง คือนักเรียนมีความคล่องตัวในการทำกิจกรรมมากขึ้น นายหมู่สามารถเป็นผู้นำและให้คำแนะนำเพื่อนจนปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้สำเร็จ ซึ่งกิจกรรมที่นักเรียนทำเป็นประจำและดีขึ้นเรื่อย ๆ ได้แก่มารยาทในการรับประทานอาหาร การเข้าแถวตามลำดับก่อนหลังการควบคุมและกำกับดูแลสมาชิกในกลุ่มในการทำงานที่ครูมอบหมาย ส่วนกิจกรรมที่ต้องได้รับการชมเชย คือ มารยาทในการพูดบางครั้งนักเรียนเปลือยพูดคำที่ไม่สุภาพออกมา ก็รู้จักพูดคำขอโทษ การรู้จักช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในกลุ่มหรือผู้อื่นที่พบเห็น การทำความเคารพและนอบน้อมถ่อมตน มีการสำรวมในกิริยามารยาท ไม่มีการร้องตะโกนส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น เดินผ่านผู้ใหญ่รู้จักน้อมตัวลงหรือมีการไหว้ที่ถูกต้องคือหยุดและทำความเคารพ ไม่

เดินไปด้วยว่าไปด้วย และนักเรียนมีการแต่งกายถูกระเบียบมากขึ้น ไม่ปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกง ไม่มีนักเรียนทรงผมที่ผิดระเบียบ นอกจากนี้นักเรียนยังมีส่วนร่วมในกลุ่มและแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ มีสมาชิกบางคนต้องการเปลี่ยนหน้าที่รับผิดชอบเนื่องจากต้องการแลกเปลี่ยนการทำงานกันบ้าง นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการได้ร่วมงานกับเพื่อนในกลุ่ม สิ่งที่เห็นการเปลี่ยนแปลงคือนักเรียนมีมารยาทดีขึ้น รู้จักขอบคุณหรือกล่าวคำขอโทษเมื่อทำผิด ทำความเคารพผู้ใหญ่ที่เดินผ่านด้วยความอ่อนน้อมและนายหมู่มีบทบาทเป็นอย่างมากในการให้ความช่วยเหลือสมาชิกคอยตักเตือนเพื่อนแทนครู ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกันทำให้เห็นพฤติกรรมของเพื่อนได้ตลอดเวลา หากพบว่าเพื่อนไม่ปฏิบัติตามก็ขอให้ครูช่วยเหลือ ทำให้เพื่อนสมาชิกมีการปรับพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

ความคิดเห็นจากการประเมินการจัดกิจกรรมระบบหมู่ของผู้ร่วมวิจัย ครูประจำหมู่ ครูประจำเวร คณะกรรมการนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมาก คือ สมาชิกในหมู่ยอมรับและปฏิบัติตามนายหมู่สั่ง หรือแนะนำ ฝ่ายวิชาการในหมู่ปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสม นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด รองลงมา คือ นายหมู่มีความเป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ฝ่ายมารยาทในหมู่ปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสม สมาชิกทุกคนในหมู่ส่งการบ้านที่ได้รับมอบหมาย และที่มีค่าน้อยที่สุด คือ นักเรียนรับประทานอาหารกลางวันในหมู่อย่างเป็นระเบียบ และนักเรียนชอบทำงานช่วยเหลือกันในหมู่ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

2.3 กิจกรรมคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการท่องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือในช่วงก่อนกลับบ้านเป็นช่วงเวลาที่มีความเหมาะสม เนื่องจากให้นักเรียนรุ่นน้องได้รับรู้และซึมซับ เพื่อนำไปปฏิบัติได้ด้วยนอกจากนั้นแล้วนักเรียนยังต้องใช้เวลาว่างอีกหรือจับกลุ่มพูดคุยสนทนาระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมระบบหมู่ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าการท่องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเป็นกิจกรรมที่ดี เนื่องจากกฎของลูกเสือในแต่ละข้อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ตีตามเหมาะสมที่จะนำมาให้นักเรียนได้ปฏิบัติตาม เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัยมีความประพฤติเรียบร้อยการติดป้ายคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือตามบริเวณต่างๆมีความเหมาะสมดีเพราะถ้านักเรียนลืมนักจะเป็นการเตือนความจำ ทำให้สามารถจำได้และนำไปปฏิบัติตามได้ครมติดตามต้นไม้หรือบริเวณที่นักเรียนนั่งพักในช่วงตอนเช้าหรือเวลากลางวัน นักเรียนจะให้เห็นได้ชัดและเห็นเป็นประจำแต่ในการติดป้ายคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือมีข้อจำกัด คือนักเรียนที่อ่านหนังสือไม่คล่องหรืออ่านไม่ออกไม่สนใจในการอ่านเท่าใดนักจึงใช้ได้เฉพาะนักเรียนที่อ่านหนังสือได้คล่อง ส่วนนักเรียนที่อ่านไม่ออกสามารถท่องได้ในเวลาก่อนกลับบ้านและให้เพื่อนคอยแนะนำโดยอาศัยกิจกรรมกลุ่มให้เพื่อนช่วยแนะนำกันและกันเพิ่มเติมจากครูประจำหมู่ ในการทำกิจกรรมการบันทึกความดีของนักเรียน พบว่า นักเรียนนำคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือไปปฏิบัติคือการเป็นมิตรกับผู้อื่นนักเรียนมีอัธยาศัยดีช่วยเหลือเพื่อนและครูรู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด ไหวพ้อแม่กลับมาโรงเรียน ดูแลน้อง ขยันอ่านหนังสือทำการบ้านส่งครูเก็บเศษ

กระดาศในบริเวณโรงเรียน เป็นต้น โดยนักเรียนส่วนใหญ่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวันซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยที่ดีให้นักเรียนปฏิบัติทั้งในและนอกโรงเรียน

นักเรียนมีการนำคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือไปปฏิบัติได้ดีในระดับที่น่าพอใจและมีความมีการส่งเสริมติดตามผลไปเรื่อย ๆ ซึ่งต้องขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและครูทุกคนในโรงเรียนให้ช่วยกันอบรมและดูแลพฤติกรรมของนักเรียนรวมทั้งควรมีการส่งเสริมนักเรียนที่ทำความดีโดยการมอบรางวัลและยกย่อง เพื่อที่จะให้นักเรียนมีแรงจูงใจที่จะทำและนำกิจกรรมระบบหมู่มาผสมผสาน เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้คำแนะนำซึ่งกันและกันและจัดประชุมรายหมู่ทุกเดือนเพื่อแจ้งแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้องรวมทั้งติดตามพฤติกรรมของนักเรียนและสมาชิกภายในหมู่ และทำให้ครูประจำหมู่สามารถนำไปแก้ไขในการปรับพฤติกรรมของนักเรียน

ผลการประเมินกิจกรรมคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือของผู้ร่วมวิจัย ครูประจำหมู่ ครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีผลการประเมินมาก คือ นักเรียนบันทึกความดีของตนเองทุกวันทุกคน นักเรียนอธิบายความหมายของคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือได้ และการประชุมสรุปผลการดำเนินกิจกรรมทุกสัปดาห์มีความเหมาะสม รองลงมา คือด้านกิจกรรมการจ่ายคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือในบริเวณโรงเรียนเหมาะสม นักเรียนพูดจาสุภาพกับทุกคนทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน กิจกรรม การให้รางวัลแก่ผู้ที่มีความประพฤติดีประจำเดือนมีความเหมาะสม และที่น้อยที่สุด คือด้าน นักเรียนปฏิบัติตามที่พ่อแม่หรือครูสั่งจนสำเร็จ และนักเรียนมีความซื่อสัตย์ไม่พูดจาโกหกบุคคลต่าง ๆ

3. ผลการพัฒนาคุณลักษณะสุจริตโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ มีดังนี้

3.1 การพัฒนาคุณลักษณะสุจริต โดยใช้กิจกรรมลูกเสือ ทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะสุจริต 5 ประการ ดังนี้

3.1.1 กระบวนการคิด พบว่า ระหว่างการทำกิจกรรมการฝึกอบรม กิจกรรมระบบหมู่และกิจกรรมท่องคำปฏิญาณและกฎ นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ ให้เหตุผล มีวิจารณญาณแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ ได้ว่าสิ่งใดควรประพฤติปฏิบัติ และไม่ควรประพฤติ เพื่อตนเองได้ทำกิจกรรมอย่างเหมาะสม และประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรม โดยที่ผู้อื่นได้รับผลประโยชน์ด้วย สามารถทำกิจกรรมร่วมกันในระบบหมู่อย่างมีทักษะ และกระบวนการที่ดี มีความเป็นผู้นำและผู้ตาม รู้หน้าที่ของตนเองว่าต้องทำหน้าที่อะไรภายในหมู่ นักเรียนจะแบ่งแยกหน้าที่ของตนโดยการช่วยเหลือเพื่อนด้วย นายหมู่สามารถเป็นผู้นำและให้คำแนะนำเพื่อนได้ มีการควบคุมและกำกับดูแลสมาชิกในกลุ่มในการทำงานที่ครูรับมอบหมาย และรายงานครูประจำหมู่ทราบเป็นระยะ

3.1.2 การมีวินัย พบว่า นักเรียนมีจิตสำนึกในบทบาทและปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองได้ถูกต้อง โดยจะพยายามทำตามหน้าที่ของตนเอง ไม่โยนให้คนอื่นใดคนหนึ่งภายในกลุ่มรับผิดชอบ มีความเคารพในหน้าที่ของเพื่อนร่วมหมู่ งานสิ่งใดที่จะแบ่งเบาภาระหน้าที่ของเพื่อนภายในหมู่ได้ ก็จะพยายามช่วยกันทำ แต่ปัญหาที่พบในกิจกรรมระบบหมู่นั้น ในช่วงสัปดาห์แรกๆ ของการจัดกิจกรรม นักเรียนยังไม่รู้ว่าหน้าที่ของตนเองต้องทำอะไร เมื่อไร และมีความสำคัญอย่างไร คุณครูที่ปรึกษาประจำหมู่ต้องคอยแนะนำให้นักเรียนอยู่ตลอดเวลา ในบางกิจกรรมที่หมู่ของตนเองทำร่วมกันสมาชิกบางคนยังยังสับสนกับหน้าที่ของตนเองแต่เมื่อได้คำแนะนำจากคุณครูประจำหมู่แล้ว สมาชิกภายในหมู่ก็เริ่มเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น ตามลำดับ ซึ่งกิจกรรมที่นักเรียนทำเป็นประจำและดีขึ้นเรื่อย ๆ ได้แก่ มารยาทในการรับประทานอาหาร การเข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง และนักเรียนมีการแต่งกายถูกระเบียบ ไม่ปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกง

3.1.3 ความซื่อสัตย์สุจริต พบว่า นักเรียนมีความซื่อสัตย์ มีการพบเงินในบริเวณโรงเรียน นักเรียนที่เก็บเงินได้ก็นำเงินมามอบกับนายหมู่ นายหมู่ก็นำมามอบกับครูประจำหมู่ การพูดจาในเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งกับรุ่นน้อง เพื่อน ๆ คุณครูและบุคคลอื่น ๆ ก็พูดแต่ความจริง การอยู่ร่วมกันมีการพึ่งพาอาศัย แบ่งปันกัน แสดงถึงความเป็นมิตร ไม่คิดคดทรยศต่อกัน

3.1.4 การอยู่อย่างพอเพียง พบว่า นักเรียนใช้ชีวิตประจำวันทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนโดยได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สังเกตได้จากการร่วมกิจกรรมการออม การวางแผนการใช้จ่าย การรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การปลูกผัก การเลี้ยงสัตว์ การทำกิจกรรมเกษตรพอเพียงในโรงเรียนและสานต่อสู่ชุมชน นักเรียนมีการแบ่งพันธุ์พืชผักจากโรงเรียนนำกลับไปปลูกที่บ้าน มีการแลกเปลี่ยน แบ่งปันผักที่ปลูกได้ให้เพื่อน ครูและบุคคลอื่น ๆ

3.1.5 จิตสาธารณะ พบว่า การรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น พบว่า นักเรียนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการแบ่งงานกันทำและรู้หน้าที่ของตนเองมีความเห็นอกเห็นใจกัน มีการปรับเปลี่ยนหน้าที่กันเพื่อเรียนรู้งานหลาย ๆ งานแต่สิ่งที่สังเกตเห็นได้อีกประการหนึ่ง คือ นักเรียนยังมีความคล่องตัวในการทำกิจกรรมบางครั้งเพื่อนจะช่วยเหลือเพื่อนทำกิจกรรม ทั้ง ๆ ที่ตนเองไม่เกี่ยวข้องหรือมีหน้าที่นั้น เพราะนักเรียนคิดว่าไม่ใช่เวลาเมื่อแบ่งหน้าที่กันแล้วก็ทำเฉพาะแต่หน้าที่ของตนเองเท่านั้น นอกจากนี้นักเรียนยังเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม โรงเรียนและชุมชนอยู่บ่อยครั้ง

อภิปรายผล

การอภิปรายผลผู้วิจัยได้จำแนกตามประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ได้ผลดังนี้

นักเรียนในโรงเรียนยังขาดคุณลักษณะสุจริต อาจเนื่องมาจากงานสอนของครูมุ่งสอนในเนื้อหาไม่เน้นเรื่องความสุจริตมากนัก บางครั้งตักเตือนแล้วก็แล้วไปไม่มีการทำโทษกำกับติดตามทำให้นักเรียนไม่ค่อยใส่ใจที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำของครูเท่าที่ควร สรุปได้ว่านักเรียนควรได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์และคุณลักษณะสุจริต สอดคล้องกับ พันัส หันนาคินทร์ และคณะ (2542 : 38) และ กัญญา รุ่งเรือง (2540 : 18) ว่าปัญหาด้านวินัยมีสาเหตุมาจากการปกครองชั้นเรียนและกฎระเบียบข้อบังคับการปกครองชั้นเรียนและบรรยากาศในห้องเรียนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาทางวินัย ครูจะรักษาระเบียบวินัยในห้องเรียนได้ดีนั้นจึงควรมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน จัดกิจกรรมอย่างสนุกสนาน มีชีวิตชีวา ถ้านักเรียนยังทำผิดวินัยอีกก็จะพยายามแก้ไขพฤติกรรมนั้นสอดคล้องกับ ทวีเวช อร่ามเรือง (2540 : 7) ซึ่งได้ทำการศึกษาแนวทางในการดำเนินงานการพัฒนาความมีวินัยและอุดมการณ์ประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าวิธีปลูกฝังความมีวินัยแก่นักเรียนควรทำโดยสอดแทรกแนวคิดหรือค่านิยมทางจริยธรรมไว้ทุกครั้ง ที่สอน ในรายวิชาต่างๆให้ความรู้เรื่องระบบประชาธิปไตยในโรงเรียนควรสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไป

2. การพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงาได้ผลดังนี้

การจัดกิจกรรมฝึกอบรมนักเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมลูกเสือ พบว่า ระยะเวลาที่มีความเหมาะสมไม่มากหรือน้อยจนเกินไป นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ นักเรียนที่เข้าอบรมมีความรู้และความสนุกสนาน เนื้อหาที่ใช้ในการอบรมไม่ยากจนเกินไปมีความสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้สามารถนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ได้ คณะวิทยากรและครูประจำหมู่ให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี ซึ่งครูประจำหมู่มีบทบาทอย่างมากในการให้ข้อมูลเพิ่มเติมของนักเรียนในเรื่องที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ ซึ่งสามารถชี้แจงได้ในกลุ่มย่อย การเตรียมสถานที่ น้ำดื่มห้องน้ำ อาหาร สื่อ และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพียงพอกับจำนวนครูและนักเรียน ผลจากการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เป็นการสร้างจิตสำนึกให้กับนักเรียนและมีความตระหนักรู้ในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ รวมทั้งฝึกฝนให้นักเรียนอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติ มีระเบียบวินัยในตนเอง สามารถปฏิบัติตนเป็นผู้นำผู้ตามเคารพและเชื่อฟังซึ่งกันและกัน จากการสังเกตพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมของผู้วิจัย

พบว่า นักเรียนมีความสามัคคีกันภายในกลุ่มและร่วมรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ในตอนแรกนักเรียนอาจจะยังไม่ค่อยปฏิบัติแต่เมื่อสร้างความคุ้นเคยภายในกลุ่มแล้ว มีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติในลักษณะของกลุ่มนักเรียนจะมีความรักเพื่อนและเอาใจใส่ต่องานมากขึ้น เมื่อสังเกตขณะรับฟังวิทยากรนักเรียนจะสนใจและสนุกสนาน เนื่องจากมีกิจกรรมที่สอดแทรกเกม แสดงบทบาทสมมติซึ่งให้ทั้งความเพลิดเพลินและความรู้ไปในตัว รวมทั้งให้นักเรียนได้รับฟังเนื้อหาและได้ปฏิบัติ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยขึ้นและปลูกฝังไปเรื่อย ๆ จนนักเรียนเริ่มปฏิบัติได้และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตน การอบรมทำให้นักเรียนได้รับความอบอุ่นความเมตตาจากครูและคณะวิทยากร โดยเฉพาะนักเรียนด้วยตัวเอง จะสังเกตได้จากวันปิดอบรมนักเรียนมีความอาลัยกันอยู่และความเป็นพี่น้องกันในภายหน้าต่อไป ตามวิถีชีวิตประเพณีของคนไทยสืบไป สอดคล้องกับสุรพล จิตน้อม (2546 : 6) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมลูกเสือที่เน้นความสำคัญในการสร้างนิสัยของนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล สังกัดเขตการศึกษา 4 และหมู่ 6 พบว่า เป็นกระบวนการเพื่อมุ่งอบรมนิสัยผู้รับการฝึกอบรมลูกเสือให้เป็นพลเมืองดีมีความรู้ความสามารถพิเศษ มีวินัย มีคุณธรรม มีบุคลิกภาพที่ดีและรู้จักเห็นอกเห็นใจจริงใจต่อผู้อื่น พร้อมทั้งถึงเอาความเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในอันที่จะสร้างความเป็นปึกแผ่นของคนในชาติและความสามารถจรรโลงประเทศชาติให้เจริญมั่นคงต่อไปซึ่งสอดคล้องกับอำนาจเดชชัยศรี (2542 : 12) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้ความเข้าใจความสามารถและเกิดทักษะจากประสบการณ์ตลอดจนเกิดเจตคติที่ดีและถูกต้องของกิจกรรมต่างๆ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของงานที่มีผลต่อความเจริญขององค์กร ตรงตามเป้าหมายของโครงสร้างที่ปรากฏในระบบงานเหล่านั้น

การจัดกิจกรรมระบบหมู่ นักเรียนมีส่วนร่วมในกลุ่มและแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบมีสมาชิกบางคนต้องการเปลี่ยนหน้าที่รับผิดชอบเนื่องจากต้องการแลกเปลี่ยนกันทำงานนักเรียนมีสุขสนุกสนานในการได้ร่วมงานกับเพื่อนในกลุ่ม แต่ยังมีนักเรียนบางส่วนที่ยังขาดความรับผิดชอบไม่มีระเบียบวินัยในเรื่องการแต่งกายการส่งการบ้านหรืองานที่ครูมอบหมายเนื่องจากการกำกวมดูแลของครูน้อยลงซึ่งครูมีภาระหน้าที่มากขึ้นทำให้ขาดการติดตามนักเรียนที่ไม่มีความรับผิดชอบแต่นักเรียนมีการช่วยเหลือกับผูกพันและ เห็นอกเห็นใจยอมทำให้ได้พื้ได้น้องและเป็นการสืบทอดวิถีชีวิตประเพณีของคนไทยสืบไปสอดคล้องกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ (2544 : 12-4) ได้รายงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือในจังหวัดบุรีรัมย์ในประเด็นความสำคัญของการฝึกอบรมสรุปว่าสิ่งสำคัญของการฝึกอบรมนักเรียนลูกเสือที่ให้มีระเบียบวินัยคุณธรรมศีลธรรมประการหนึ่งก็คือระบบหมู่ The Patrol System ซึ่งในการฝึกอบรมลูกเสือมีการให้ลูกเสือเป็นหมู่ฝึกการทำงานร่วมกันแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบมีการแต่งตั้งนายหมู่ซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษามาตรฐานความประพฤติและการปฏิบัติงานของลูกเสือขณะเดียวกันก็ฝึกสอนผู้เป็นสมาชิกใหม่นั้นให้มีความร่วมมือทำงานในระบบหมู่ เป็นทางผู้ตามและผู้หน้าที่ดี

การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวค่ายปฏิบัติและกฎของลูกเสือ ในช่วงก่อนกลับบ้านเป็นช่วงเวลาที่มีความเหมาะสม เนื่องจากให้นักเรียนรุ่นน้องได้รับรู้และซึมซับ เพื่อนำไปปฏิบัติได้

ด้วย นอกจากนั้นแล้วนักเรียนยังต้องใช้เวลาว่างอีกหรือจับกลุ่มพูดคุยสนทนาระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมระบบหมู่ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าการท่องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเป็นกิจกรรมที่ดีเนื่องจากกฎของลูกเสือในแต่ละข้อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ตรงเหมาะสม ที่จะนำมาให้นักเรียนได้ปฏิบัติตาม เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัยมีความประพฤติเรียบร้อยสอดคล้องกับ พระสมชาย ฐานวุฑโฒ (2542 : 10) ได้กล่าวว่าคนว่าง่ายสอนง่ายคือคนที่อดทนต่อคำสั่งสอนได้ เมื่อมีผู้รู้แนะนำพร่ำสอน ให้ตักเตือนโดยชอบธรรมแล้ว ยอมปฏิบัติตามคำสอนนั้นด้วยความเคารพอ่อนน้อม ไม่คัดค้าน ไม่โต้ตอบ ไม่แก้ตัวโดยประการใด ๆ ทั้งสิ้น

3. ผลการพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงาได้ผลดังนี้

ผลจากการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ เป็นการสร้างจิตสำนึกให้กับนักเรียนและมีความตระหนักในการรับผิดชอบต่อหน้าที่รวมทั้งฝึกฝนให้นักเรียนอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติมีระเบียบวินัยในตนเองสามารถปฏิบัติตนเป็นผู้นำผู้ตามเคารพและเชื่อฟังซึ่งกันและกันจากการสังเกตพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมของผู้วิจัย พบว่า นักเรียนมีความสามัคคีกันภายในหมู่และร่วมกันรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ทำให้นักเรียนมีความสุขเรียบร้อย มีสัมมาคารวะและมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานในหน้าที่เพิ่มขึ้นและได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรม ส่งผลให้นักเรียนได้เกิดความรู้สึกมีระเบียบวินัย ซึ่งได้ปลูกฝังเรื่อยๆจนนักเรียนเริ่มปฏิบัติได้และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองทั้งนี้เพราะเหตุว่าการฝึกอบรมตามวิธีการทางลูกเสือเน้นประกอบด้วยกิจกรรมที่สร้างเสริมวินัยและคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในตัว เพราะมีกิจกรรมที่หลากหลายที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ ในขณะที่ฝึกอบรมเช่นวิชาวินัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อยการร้องเพลงเกมสการแข่งชันการตรวจความเรียบร้อยระบบหมู่ การเปิดประชุมกองหน้าเสาร์ทุกเช้าวันพุธเป็นต้น นอกจากนี้ยังมีครูประจำหมู่คอยควบคุมดูแลการปฏิบัติกิจกรรมอีกด้วย สอดคล้องกับพิจิตรราชบุตร (2542 : 35) สรุปความหมายการจัดอบรมหรือประชุมปฏิบัติการณ์ว่าเป็นกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีระบบ เพื่อให้บุคคลนั้นมีความรู้ความเข้าใจทักษะและเจตคติที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายโดยต้องคำนึงถึงกลวิธีที่เหมาะสมของเทคนิคที่จะนำมาใช้ซึ่งการฝึกอบรมหรือการประชุมปฏิบัติการเป็นการประชุมที่มีการลงมือกระทำเพื่อแก้ปัญหาที่มีการปฏิบัติจริง

กิจกรรมระบบหมู่ พบว่า นักเรียนมีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามคือรู้หน้าที่ของตนเอง ว่าต้องทำหน้าที่อะไรภายในหมู่ของตนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน เมื่อได้รับมอบหมายงานนักเรียนก็จะพยายามทำตามหน้าที่ของตนเองโดยไม่โยนให้คนอื่นคนหนึ่งในกลุ่มรับผิดชอบ มีความเคารพในหน้าที่ของเพื่อนร่วมทีมงานสิ่งใดที่จะแบ่งเบาภาระหน้าที่ของเพื่อนภายในหมู่ได้ก็จะพยายามช่วยกันทำ มีความระมัดระวังทางด้านคำพูดมากขึ้นกล่าวคือพูดได้สุภาพมีสัมมาคารวะทั้งต่อครูผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นที่อยู่ด้วยกัน ทั้งนี้เป็นเพราะผลจากการ

ฝึกอบรมที่ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเกิดความตระหนักที่จะกระทำความดี โดยมีความสุจริต ทั้ง 5 ประการ มากขึ้นซึ่งกิจกรรมที่นักเรียนทำเป็นประจำและดีขึ้นเรื่อยๆได้แก่มารยาทในการรับประทานอาหารการเข้าแถวตามลำดับก่อนหลังการควบคุมและกำกับดูแลสมาชิกในหมู่ ในการทำงานที่ครูมอบหมายทั้งนี้ในระบบหมู่ยังได้แบ่งหน้าที่ของสมาชิกในหมู่อย่างชัดเจนทำให้การบังคับบัญชาหรือการปกครองในหมู่่ง่ายยิ่งขึ้นสมาชิกในหมู่รู้หน้าที่ของตนมีการปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองได้ถูกต้อง นายหมู่สามารถเป็นผู้นำและให้คำแนะนำเพื่อนได้ทั้งนี้ในหมู่ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกันทำให้เห็นพฤติกรรมของเพื่อนได้ตลอดเวลา

กิจกรรมคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ พบว่า มีความประพฤติดุสภาพเรียบร้อย มุ่งมั่นในการทำความดี ทำให้นักเรียนมีสัมมาคารวะ และปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครูบิดามารดา และเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี นับว่าเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมที่จะนำมาให้นักเรียนได้ปฏิบัติตาม เพื่อให้ นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัย เนื่องจากกฎของลูกเสือในแต่ละข้อส่งเสริมคุณธรรมอันพึงประสงค์ ที่ตั้งมาในการทำกิจกรรมการบันทึกความดีของนักเรียน พบว่า นักเรียนนำคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือไปปฏิบัติคือการเป็นมิตรกับผู้อื่น นักเรียนมีอัธยาศัยดีช่วยเหลือเพื่อนและครูรู้จักใช้ ง่ายอย่างประหยัด ไหวพริวก่อนมาโรงเรียน ดูแลน้อง ชยันอ่านหนังสือ ทำการบ้านส่งครู เก็บเศษกระดาษในบริเวณโรงเรียนทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากการกำกับ ติดตาม ควบคุมกันเองในระบบหมู่ และกิจกรรมการให้รางวัลโดยการยกย่องชมเชย เป็นผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น ทั้งนี้ครูประจำหมู่ต้องคอยแนะนำประสานงานกับครูประจำชั้นหรือครูผู้สอนในรายวิชาที่อยู่ใน ห้องเรียนและผู้ปกครองนักเรียนด้วย นอกจากนี้ครูประจำหมู่ต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ให้แก่นักเรียนอีกด้วย สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2542 ก : 23-25) เสนอแนะได้ว่า ชั้นเรียนกับการสร้างวินัยในชั้นเรียนต้องควบคุมและเอาจริงกับระเบียบข้อบังคับถ้าทำผิดก็ลงโทษและทำอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมการพบครูประจำหมู่ และครูประจำหมู่ประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนใน หมู่ ครูประจำชั้นและครูประจำวิชาให้ช่วยกำกับดูแลนักเรียนในปกครองของตน ในเรื่อง ระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น พบว่านักเรียนมีความสุภาพเรียบร้อย มีสัมมาคารวะตามมารยาทไทย มีความรับผิดชอบปฏิบัติงานตามที่ครูมอบหมายมากยิ่งขึ้น มีความเป็นผู้นำผู้ตาม รู้จักการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคีกลมเกลียวกันในหมู่บ้านยิ่งขึ้นสอดคล้องกับ พินาศกุล หินตั้ง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมชน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า หากผู้บังคับบัญชาลูกเสือ หรือครูผู้สอนลูกเสือเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกเสือจะส่งผลให้นักเรียนลูกเสือมีความพึงพอใจมีวินัย ตรงต่อเวลา แต่งเครื่องแบบถูกต้องมีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีมีความรับผิดชอบทำงานเป็นระบบ หมู่ และมีใจรักในการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะสอดคล้องกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด บุรีรัมย์ (2544 : 12-14) ได้รายงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือในจังหวัดบุรีรัมย์ ประเด็น ความสำคัญของการฝึกอบรมสรุปว่า สิ่งสำคัญของการฝึกอบรมนักเรียนลูกเสือเป็นพลเมืองดี อีก ประการหนึ่งคือ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือครูพึงหมั่นฝึกอบรมให้เด็กเข้าใจและปฏิบัติตาม

คำปฏิญาณและกฎของลูกเสืออยู่เสมอ โดยเฉพาะในเรื่องของความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ความเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลกและการกระทำแต่ความดีต่าง ๆ โดยเน้นให้เห็นว่าผู้ที่เป็นพลเมืองดีนั้นจะต้องเป็นผู้กระทำความดีและมีใจเป็นคนดีโดยนึ่งเฉยไม่กระทำให้สิ่งใดให้เกิดประโยชน์อันสมควร

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาคุณลักษณะสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1.1 กิจกรรมลูกเสือสามารถนำไปพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในด้านอื่นๆได้ควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาด้านอื่นๆด้วยการใช้กิจกรรมลูกเสือ

1.2 ควรจัดให้มีการปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและมีการนิเทศงานเป็นประจำ เพราะครูประจำหมู่อาจไม่มีความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะครูประจำหมู่ บางครั้งอาจชี้แนะขึ้นมาสมาชิกในหมู่มากเกินไป ทำให้ระบบหมู่ขาดประสิทธิภาพในการทำงานหรือครูประจำหมู่ปฏิบัติได้ไม่เป็นไปในแนวเดียวกัน อาจทำให้นักเรียนลูกหมู่เกิดความสับสนไม่มีความมั่นใจในแนวปฏิบัติ

1.3 พบปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ ควรรีบดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหรือประชุมปรึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหาขึ้นทันที เพราะอาจทำให้การปฏิบัติผิดวัตถุประสงค์การวิจัยได้ เช่น การลงโทษนักเรียนหรือลูกเสือกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ปฏิบัติตามกิจกรรมหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย พูดไม่สุภาพ ไม่มีความรับผิดชอบโดยครูประจำหมู่ ซึ่งในการวิจัยนี้ไม่ได้กล่าวถึงเรื่องการลงโทษนักเรียนไว้ เพราะต้องการให้นายหมู่ดำเนินการตกลงกันในระบบหมู่หรือบางครั้งครูลงโทษที่ไม่สร้างสรรค์หรือรุนแรงเกินไปอาจทำให้ผลการวิจัยไม่บรรลุวัตถุประสงค์ได้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลูกเสือเป็นอย่างดีและควรผ่านการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสืออย่างน้อยขึ้นความรู้เบื้องต้น จึงจะทำให้ทราบแนวปฏิบัติและมีทักษะทางด้านลูกเสือและที่สำคัญครูประจำหมู่ต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กด้วย เช่น การตรงต่อเวลา การแต่งกาย การพูดจาและการทำความเคารพ เป็นต้น

2.2 กลยุทธ์ในการพัฒนาโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี มีหลากหลายกิจกรรม เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมการเล่นเกม การเล่าเรื่องสั้น กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมการผจญภัยและกิจกรรมฝึกอบรมประจำวัน (เปิด-ปิดประชุมกอง) เป็นต้น ซึ่งสามารถนำไปใช้แก้ปัญหหรือพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย เช่นเดียวกับกิจกรรม

ระบบหมู่ หรือกิจกรรมการปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎก็สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนา
ด้านอื่น ๆ ของนักเรียนได้เช่นเดียวกัน

2.3 กิจกรรมระบบหมู่ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เสนอหรือเลือกนายหมู่ รองนาย
หมู่หรือตำแหน่งต่าง ๆ ภายในหมู่ด้วยตัวนักเรียนเอง ไม่ควรกำหนดโดยครูหรือผู้วิจัยกับผู้ร่วม
วิจัยและควรให้มีการเปลี่ยนตำแหน่งได้หากคิดว่าจะไม่เหมาะสม

2.4 ควรจะมีการส่งเสริมหรือเน้นให้นักเรียนเกิดความรักและภาคภูมิใจในผลงานที่เกิด
จากการกระทำของตนเองและหมู่ของตนเอง เพื่อปลูกฝังความรู้สึกสามัคคีกลมเกลียวกันในหมู่
คณะและหวงแหนสถาบันและท้องถิ่นของตน ส่งผลให้การพัฒนาด้านต่าง ๆ และจะเกิดผลดีมาก
ยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กัญระญา รุ่งเรือง. ผลการจัดกิจกรรมกลุ่มแบบหลากหลายต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2540.
- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.
- กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. ครอบคลุมคิดและแนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- กระทรวงศึกษาธิการ. ปฏิรูปการศึกษายุคใหม่. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2547.
- โกษีย์ วงศ์สุธา. การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพธิ์สง่าอำเภอเดชอุดมจังหวัดอุบลราชธานี. สารนิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.
- จรรย์ ชูชื่น. การศึกษาการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ช่วงชั้นที่ 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- จรัส น่วมมะโน. การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์อำเภอเมืองจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- ฉลวย แก้วเรือง. การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์วิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เรื่องนักดาราศาสตร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาลัยมหาสารคาม, 2550.
- ชัยพจน์ รังงาม. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์, 2544.
- ดิลก เลี้ยงถนอม. การจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาประชาสัมพันธ์ อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.
- ทวีศักดิ์ ศรีสวัสดิ์. การดำเนินการพัฒนานวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนภูวิทยา อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- ทวีเวท อร่ามเรือง. การพัฒนาความมีวินัยและอุดมการณ์ประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.
- ธูปทอง กว้างสวาสดี. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 0506714 สัมมนาหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545.

- บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก, 2541.
- _____. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2543.
- บุญรัตน์ สมคะณ. การประเมินผลโครงการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือสามัญชั้นความรู้ชั้นสูงใน
จังหวัดราชบุรีปีการศึกษา 2543. ปรียญานิพนธ์ กษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, 2544.
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล. การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.
- พนัส หันนาคินทร์และคณะ. สงฆ์สร้างลักษณะนิสัยประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ : แมคจำกัด,
2542.
- พนัส หันนาคินทร์และคณะ. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2542.
- พิจิตร ราชบุตร. ปัญหาการดำเนินงานการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรม
สามัญศึกษาจังหวัดหนองคาย. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.
- พิจิตร ราชบุตร. ปัญหาการดำเนินงานการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรม
สามัญศึกษาจังหวัดหนองคาย. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2544.
- พิภากกุล หินตั้ง. การพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่โรงเรียนชัยภูมิภักดี
ชุมพล อำเภอเมืองชัยภูมิจังหวัดชัยภูมิ. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระกศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน. เฉลิมพระเกียรติในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมี
พระชนม์พรรษาครบ 6 รอบ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วรรณิก, 2542.
- มนสิข สิริสมบุญรณ์. การวิจัยในชั้นเรียน. พิษณุโลก : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร,
2545.
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. เอกสารประกอบการสัมมนา
เชิงปฏิบัติการเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการรูปแบบเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. ระหว่าง
วันที่ 26-28 กันยายน 2537. 35-40 :ม.ป.ท., 2537.
- โรงเรียนบ้านบางครั้ง. คู่มือนักเรียนโรงเรียนบ้านบางครั้ง. พังงา : โรงเรียนบ้านบางครั้ง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา, 2557.
- _____. คู่มือนักเรียนโรงเรียนบ้านบางครั้ง (ปรับปรุง พ.ศ.2558). พังงา : โรงเรียน
บ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา, 2558.
- วัชรวิทย์ ศรีนุ้ย. การบริหารกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ-เนตรนารี. วิทยานิพนธ์กศ.ม.
กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.

สุรพล จิตต์น้อย. ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญในโรงเรียนเทศบาลสังกัดเขตการศึกษา
10.วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.

สุวิมล ว่องวานิช. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรไทย (น.ส.พ.
ฟ้าเมืองไทย), 2544.

สมชาย ฐานวุฑโฒ. “กรอบแนวคิดข้อเสนอแนะการวิจัยเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ของสังคมไทย,”
วารสารวิชาการ. 3(8) : 6 ; กรกฎาคม, 2542.

สมนึก ภัททิยธนี. การวัดผลการศึกษา. มหาสารคาม : ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษาคณะ
ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.

สมบัติ บุญประคม. “ครูกับการวิจัยในชั้นเรียน,” วารสารวิชาการ. 35(10) : 35-39 ; ตุลาคม
2545.

สำนักงานลูกเสือยุวกาชาดและกิจการนักเรียน. แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับ
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2547.

สำนักงานคณะกรรมการการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. คู่มือการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือชั้น
ความรู้ทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2547.

_____ . ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ
สามัญรุ่นใหญ่ (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2528. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2547.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. รายงานการประเมินคุณภาพ
ภายนอกของสถานศึกษาระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านบางครั้ง. ม.ป.ท.,
2554.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์. แนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี. บุรีรัมย์
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์, 2544.

เอกชัย เรืองคำ. การบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
ประถมศึกษาอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. เชียงใหม่ :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.

Flippo, Edwin B. **A Behavioral Approach**. Booton:Allyn and Bacon, 1966.

Fries, Mary Kim. Just Rewards :How Preservice Teachers Make Sense of
Classroom Discipline, **Dissertation Abstracts International**. 63(02) :366-A,
2002.

Helgren, JenniferHillman. “Inventing American Girlhood : Gender and Citizenship
in the Twentieth-century Camp Fire Girls,” **Dissertation Abstracts
International**. 66(06) :2359-A ; December, 2005.

Hayes, Monie LaFrance Wilson. "Smart Cookies : A Girl Scout Learning Community," **Dissertation Abstracts International**. 65(07) :2475-A ; January, 2005.

O'Reilly,F.L. "The effectiveness of Catholin College and University Student Discipline/Judicial Processes as Measured by the Recidivism Rate," **Dissertation Abstracts International**. 62(7) :97, 2002.

Williams, Gertrude Rebecca. "A study of Perceptions About Similarity in Teaching Methods and Discipline / Classroom Management Practicees of Student Teacher and Supervising Teachers," **Dissertation Abstracts International**. 63(10) : 224-A, 2002.

ภาคผนวก

ฉบับที่ 1

แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

- คำชี้แจง 1. แบบประเมินนี้ใช้ประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามเกี่ยวกับการฝึกอบรม ในการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน หรือให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขโดยพิจารณา ดังนี้
- ให้ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้น มีความตรงตามเนื้อหา
- ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้น มีความตรงตามเนื้อหา
- ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้น ไม่มีความตรงตามเนื้อหา

ข้อ	รายการ	1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการฝึกอบรม				
2	สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม				
3	เนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม				
4	กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม				
5	เทคนิคการถ่ายทอดความรู้เชิงวิทยากร				
6	ผู้เข้าอบรมสนใจ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมขณะอบรม				
7	ผู้เข้ารับการอบรมมีความเป็นระเบียบมากขึ้น				
8	ผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้มีมารยาท ปฏิบัติตนตามมารยาทไทย				
9	ผู้เข้ารับการอบรมพูดจาสุภาพมากขึ้น				
10	ผู้เข้ารับการอบรมมีมารยาทมากขึ้น				
11	ผู้เข้ารับการอบรมทำงานเป็นระบบหมู่				
12	ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสามัญ				
13	ผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานมากขึ้น				
14	ครูประจำหมู่ได้รับความร่วมมือ ให้คำแนะนำผู้เข้าอบรมในการปฏิบัติกิจกรรม				
15	ผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน				

(ลงชื่อ)

ผู้ประเมิน

(.....)

ข้อที่	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ย						5	1.00	ใช้ได้

ฉบับที่ 2

แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

- คำชี้แจง 1. แบบประเมินนี้ใช้ประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามเกี่ยวกับระบบหมู่ ในการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน หรือให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขโดยพิจารณา ดังนี้
- ให้ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้น มีความตรงตามเนื้อหา
- ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้น มีความตรงตามเนื้อหา
- ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้น ไม่มีความตรงตามเนื้อหา

ข้อ	รายการ	1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1	นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนเองในหมู่และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้				
2	นายหมู่มีความเป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ				
3	สามัคคีในหมู่ยอมรับและปฏิบัติตามนายหมู่สั่งหรือแนะนำ				
4	ฝ่ายวิชาการในหมู่ปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสม				
5	ฝ่ายมารยาทในหมู่ปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสม				
6	ฝ่ายสุขภาพในหมู่ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม				
7	นักเรียนรับประทานอาหารกลางวันเป็นหมู่อย่างเป็นระเบียบ				
8	นักเรียนใช้เวลาจากสภาพในการสนทนากับเพื่อน ๆ ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านเสมอ				
9	นักเรียนปฏิบัติเกี่ยวกับการทำความเคารพได้ถูกต้องและปฏิบัติเสมอ				
10	นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด				
11	สมาชิกทุกคนในหมู่ส่งการบ้านที่ครูสั่งครบทุกครั้ง				
12	นักเรียนไม่มีความขัดแย้งกันระหว่างสมาชิกในหมู่				
13	นักเรียนชอบทำงานช่วยเหลือกันเป็นหมู่ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน				
14	สมาชิกในหมู่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ทุกคน				
15	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงานและอยากเรียนมากยิ่งขึ้น				

(ลงชื่อ)

ผู้ประเมิน

.....)

ข้อที่	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ย						5	1.00	ใช้ได้

ฉบับที่ 3

แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

- คำชี้แจง 1. แบบประเมินนี้ใช้ประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามการปฏิบัติกิจกรรมตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสามัญ ในการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน หรือให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขโดยพิจารณา ดังนี้
- ให้ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้น มีความตรงตามเนื้อหา
- ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้น มีความตรงตามเนื้อหา
- ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้น ไม่มีความตรงตามเนื้อหา

ข้อ	รายการ	1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1	กิจกรรมการท่องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือทุกวันก่อนเลิกเรียนมีความเหมาะสม				
2	กิจกรรมการจัดป้ายคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือในบริเวณโรงเรียนเหมาะสม				
3	นักเรียนบันทึกความดีของตนเองทุกวันทุกคน				
4	นักเรียนอธิบายความหมายของคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือได้				
5	นักเรียนพูดจาสุภาพกับนักเรียนทุกคนทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน				
6	เมื่อเห็นคนอื่นต้องการความช่วยเหลือนักเรียนจะเข้าไปช่วยทันที				
7	นักเรียนไปช่วยปฏิบัติงานตามที่พ่อแม่หรือครูสั่งจนสำเร็จ				
8	นักเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของโรงเรียนทุกครั้ง				
9	นักเรียนแต่งกายถูกระเบียบของโรงเรียนทุกวัน				
10	การประชุมสรุปผลการดำเนินกิจกรรมทุกสัปดาห์มีความเหมาะสม				
11	กิจกรรมการให้รางวัลสำหรับผู้ที่มีความประพฤติดีประจำเดือน เหมาะสม				
12	นักเรียนไม่แสดงอาการก้าวร้าวกับผู้อื่นทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน				
13	นักเรียนมีความซื่อสัตย์ ไม่พูดจาโกหกบุคคลอื่น				
14	นักเรียนรู้จักประหยัดและเก็บออมไม่ฟุ่มเฟือย				
15	นักเรียนไม่ทะเลาะกับเพื่อน ๆ และรู้จักการให้อภัยเสมอ				

(ลงชื่อ)

ผู้ประเมิน

(.....)

ข้อที่	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ย						5	1.00	ใช้ได้

ฉบับที่ 4

แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

- คำชี้แจง 1. แบบประเมินนี้ใช้ประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามการปฏิบัติกิจกรรมตามคำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือสามัญ ในการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน หรือให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขโดยพิจารณา ดังนี้
- ให้ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้น มีความตรงตามเนื้อหา
- ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้น มีความตรงตามเนื้อหา
- ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้น ไม่มีความตรงตามเนื้อหา

ข้อ	รายการ	1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1	ด้านการเตรียมความพร้อม รูปแบบการประชุมการวางแผนงาน				
2	การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ				
3	การจัดสภาพแวดล้อมในการดำเนินกิจกรรม				
4	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน				
5	การจัดเตรียมความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรม				
6	ด้านการดำเนินกิจกรรม ความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรม				
7	การดำเนินกิจกรรมตรงตามแผนที่วางไว้				
8	การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน				
9	ความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรม				
10	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม				
11	ด้านของผลการดำเนินโครงการ การมีระเบียบวินัยของนักเรียน				
12	การปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน				

ข้อ	รายการ	1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
13	ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียน				
14	การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นและการอยู่ร่วมกันของนักเรียน				
15	มารยาทและการทำความเคารพของนักเรียน				
16	ความกระตือรือร้นในการทำงาน				
17	การมีจิตสาธารณะของนักเรียน				
18	ความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน				
19	ความสามัคคีในหมู่คณะของนักเรียน				
20	การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน				

(ลงชื่อ)

ผู้ประเมิน

.....)

ข้อที่	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ย						5	1.00	ใช้ได้

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน
เกี่ยวกับดำเนินการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
โรงเรียนบ้านบางครั่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

ชื่อผู้ถูกสังเกต .....

ชื่อผู้สังเกต .....

วัน เดือน ปี เวลา	กิจกรรมที่สังเกต	พฤติกรรมที่สังเกตได้
....	....	....
....	....	....
....	....	....

แบบสัมภาษณ์การประชุมแบบมีส่วนร่วมของผู้ร่วมวิจัย
การพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
โรงเรียนบ้านบางครั่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... เวลา ..... สถานที่ .....

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์.....ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามต่อไปนี้ตามความคิดเห็นของท่านตามความเป็นจริงเกี่ยวกับการพัฒนาการปลูก
 จิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนบ้านบางครั่ง

1. ท่านมีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน เกี่ยวกับการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนอย่างไร
  - 1) กระบวนการคิด .....
  - 2) การมีวินัย .....
  - 3) ความซื่อสัตย์สุจริต .....
  - 4) การอยู่อย่างพอเพียง .....
  - 5) การมีจิตสาธารณะ .....
2. ท่านต้องการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนในโรงเรียนอย่างไร
  - 1) กระบวนการคิด .....
  - 2) การมีวินัย .....
  - 3) ความซื่อสัตย์สุจริต .....
  - 4) การอยู่อย่างพอเพียง .....
  - 5) การมีจิตสาธารณะ .....
3. ท่านมีความคิดว่าจะมีแนวทางในการดำเนินการแก้ปัญหาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....
4. ท่านคิดว่าควรมีโครงการหรือกิจกรรมอะไรบ้างเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสุจริตของนักเรียน

.....

.....
5. ท่านมีความคิดว่กิจกรรมลูกเสือจะช่วยแก้ปัญหาจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

**แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมการฝึกอบรม
การพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา**

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... เวลา ..... สถานที่ .....

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์.....ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามต่อไปนี้เกี่ยวกับการนำกิจกรรมลูกเสือมาใช้ในการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยการจัดอบรม ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

1. กำหนดวัน เวลา สถานที่ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม มีความเหมาะสมหรือไม่ .....
เพราะ .....
2. วิธีการฝึกอบรมโดยใช้กระบวนการลูกเสือ เพื่อพัฒนาพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนมีความเหมาะสมหรือไม่..... เพราะ .....
3. สารการเรียนรู้วิชาที่อบรมทั้ง 5 ข้อ มีความเหมาะสมหรือไม่
  - 1) กระบวนการคิด เหมาะสม/ไม่เหมาะสม เพราะ.....
  - 2) การมีวินัย เหมาะสม/ไม่เหมาะสม เพราะ.....
  - 3) ความซื่อสัตย์สุจริต เหมาะสม/ไม่เหมาะสม เพราะ.....
  - 4) การอยู่อย่างพอเพียง เหมาะสม/ไม่เหมาะสม เพราะ.....
  - 5) การมีจิตสาธารณะ เหมาะสม/ไม่เหมาะสม เพราะ.....
4. เทคนิคการอบรมการพัฒนาจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนเหมาะสมหรือไม่.....
เพราะ.....
5. การปฏิบัติงานของครูประจำหมู่ มีความเหมาะสมต่อพัฒนาการปลูกจิตสำนึกหรือไม่.....
เพราะ.....

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมระบบหมู่
การพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... เวลา ..... สถานที่ .....

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์.....ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามต่อไปนี้ตามความคิดเห็นของครู ตามความเป็นจริง

1. นักเรียนใช้กระบวนการคิดในการปฏิบัติกิจกรรมระบบหมู่หรือไม่.....
 เพราะเหตุใด.....
 .....
2. นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในกิจกรรมระบบหมู่หรือไม่.....
 เพราะเหตุใด.....
 .....
3. นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตในกิจกรรมระบบหมู่หรือไม่ .....
 เพราะเหตุใด.....
 .....
4. นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้มีความพอเพียงในกิจกรรมระบบหมู่ หรือไม่.....
 เพราะเหตุใด.....
 .....
5. นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้มีจิตสาธารณะตามกิจกรรมระบบหมู่หรือไม่ หรือไม่.....
 เพราะเหตุใด.....
 .....
6. นักเรียนชอบหรือมีความสุขที่เรียนรู้ร่วมกันตามกิจกรรมระบบหมู่หรือไม่.....
 เพราะเหตุใด.....
 .....

**แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
การพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา**

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... เวลา ..... สถานที่ .....

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์.....ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามต่อไปนี้ตามความคิดเห็นของครู ตามความเป็นจริง

1. กิจกรรมการท่องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือทุกวันเป็นระบบหมู่ ก่อนกลับบ้านมีความเหมาะสมหรือไม่
..... เพราะเหตุใด.....
.....
2. กิจกรรมการจัดป้ายคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือในบริเวณโรงเรียนมีความเหมาะสมหรือไม่..... เพราะเหตุใด.....
.....
3. กิจกรรมการบันทึกความดีในการปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือทุกวัน ทุกคนปฏิบัติ และนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพฤติกรรมตนเองหรือไม่..... เพราะเหตุใด.....
.....
4. กิจกรรมการให้รางวัลการปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือดีเด่นประจำเดือนทุกเดือน ท่านเห็นด้วยหรือไม่..... เพราะเหตุใด.....
.....
5. การประชุมสรุปผลการดำเนินกิจกรรมปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือร่วมกันของนายหมู่ รองนายหมู่ ทุกสัปดาห์ นักเรียนได้ปฏิบัติอย่างจริงจังหรือไม่.....
นักเรียนได้นำผลการประชุมมาปรับปรุงแก้ไขไปสู่การปฏิบัติมากขึ้นน้อยเพียงใด.....
.....
6. นักเรียนคิดว่าควรจัดกิจกรรมใดเพิ่มเติมอีกบ้าง.....
.....
.....

แบบสอบถามเกี่ยวกับการฝึกอบรม
เพื่อพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
โรงเรียนบ้านบางครั่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการประเมินการฝึกอบรม พัฒนานิยโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงต่อไป
2. โปรดตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ข้อมูลดังกล่าวไม่มีผลต่อตัวท่านแต่อย่างไร แต่จะนำมาเพื่อการวิเคราะห์ในการประเมินโครงการเท่านั้น
3. แบบสอบถาม มี 3 ตอน คือ
 ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
 ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินการฝึกอบรม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

- สถานภาพ ( ) ครูประจำหมู่ ( ) ผู้ร่วมวิจัย
 ( ) ผู้ปกครองนักเรียน ( ) คณะกรรมการนักเรียน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ

- ระดับ 5 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ มากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ มาก
 ระดับ 3 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ ปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ น้อย
 ระดับ 1 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ น้อยที่สุด

**แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมระบบหมู่
เพื่อพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
โรงเรียนบ้านบางครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา**

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมระบบหมู่ เพื่อพัฒนาวินัยโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงต่อไป
2. โปรดตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ข้อมูลดังกล่าวไม่มีผลต่อตัวท่านแต่อย่างใด แต่จะนำมาเพื่อการวิเคราะห์ในการประเมินโครงการเท่านั้น
3. แบบสอบถาม มี 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติกิจกรรมระบบหมู่ เพื่อพัฒนาวินัยของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินการปฏิบัติกิจกรรม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ ( ) ครูประจำหมู่	( ) ผู้ร่วมวิจัย
( ) ผู้ปกครองนักเรียน	( ) คณะกรรมการนักเรียน
( ) ครูเวรประจำวัน	

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ

- ระดับ 5 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ มากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ มาก
- ระดับ 3 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ ปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ น้อย
- ระดับ 1 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ น้อยที่สุด

**แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมตามคำปฏิญาณและกฎลูกเสือสามัญ
เพื่อพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
โรงเรียนบ้านบางครั่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา**

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสามัญ เพื่อพัฒนาวินัยโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงต่อไป
2. โปรดตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ข้อมูลดังกล่าวไม่มีผลต่อตัวท่านแต่อย่างใด แต่จะนำมาเพื่อการวิเคราะห์ในการประเมินโครงการเท่านั้น
3. แบบสอบถาม มี 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติกิจกรรมตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสามัญ
ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติกิจกรรม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ ( ) ครูประจำหมู่	( ) ผู้ร่วมวิจัย
( ) ผู้ปกครองนักเรียน	( ) คณะกรรมการนักเรียน
( ) ครูเวรประจำวัน	

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ

- ระดับ 5 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ มากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ มาก
- ระดับ 3 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ ปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ น้อย
- ระดับ 1 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ น้อยที่สุด

**แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา
ในการพัฒนาการปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ
โรงเรียนบ้านบางครั่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา**

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการศึกษาความพึงพอใจในการพัฒนาเพื่อปลูกจิตสำนึกของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงต่อไป
2. โปรดตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
3. แบบสอบถาม มี 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมลูกเสือ
ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินกิจกรรม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

- สถานภาพ ผู้บริหาร   ครู
                   ผู้ปกครอง   คณะกรรมการสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการดำเนินการโครงการ

- ระดับ 5 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ มากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ มาก
ระดับ 3 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ ปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ น้อย
ระดับ 1 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความ น้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการเตรียมความพร้อม					
1	รูปแบบการประชุมการวางแผนงาน					
2	การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ					
3	การจัดสภาพแวดล้อมในการดำเนินกิจกรรม					
4	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน					
5	การจัดเตรียมความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรม					
6	การจัดสภาพแวดล้อมในการดำเนินกิจกรรม					
7	การดำเนินกิจกรรมตรงตามแผนที่วางไว้					
8	การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมกับนักเรียน					
9	ความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรม					
10	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม					
	ด้านของผลการดำเนินโครงการ					
11	ความสุภาพเรียบร้อย					
12	การมีสัมมาคารวะ					
13	ความสนใจกิจกรรมการเรียนและรับผิดชอบต่องานที่ครูมอบหมาย					
14	การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นและการอยู่ร่วมกันของนักเรียน					
15	การมีจิตสาธารณะของนักเรียน					
16	การมีวินัยของนักเรียน					
17	การกระตือรือร้นในการทำงาน					
18	ความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน					
19	ความสามัคคีในหมู่คณะของนักเรียน					
20	การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน					

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....